

Avukatlık kanunu lâiyhası ve Adliye encümeni mazbatası (1/962)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı : 6/823

7 - III - 1938

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Adliye vekilligince hazırlanan ve İcra Vekilleri heyetinin 19 - I - 1938 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan Avukatlık kanunu lâiyhası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

C. Bayar

Avukatlık kanunu lâiyhası esbabı mucibe mazbatası

Cümhuriyet adliyesinin devamlı inkişafını temine yarayan vasıta ve tedbirlerden hâkim ve mahkemeye karşı olan itimadın sarsılmaz bir halde yerleşmesi, adaletin sürat ve sadelikle temini, kanunların tam olarak tatbiki, bu yoldaki mesainin mülhem bulunduğu belli başlı esasları teşkil eder. Avukatın adli teşkilâtındaki rolü bu esasların her birile yakından alâkadardır. Hâkim ve müvekkil, bütün hakikatleri onun ağızından dinler; vatandaşların memleket adaleti hakkındaki fikir ve kanaatleri onun elile yuğrulur. Doğruluk ve nezaheti rehber edinmemiş bir avukatın mahkeme hakkındaki şüpheli bir sözü davacı üzerinde derin izler bırakır. Bu suretle ilmin, doğruluğun; istiklâl ve şerefim timsali olan bir hâkimler kütlesi bile taaruzdan masun kalamaz. Böyle bir halin adliye ve memlekete vereceği zarar ve her türlü tahminin fevkindedir. Çünkü halim itimad ve tasvibine dayanan demokratik idarelerde, adaleti tesis ve tevzi sistemini âmmeyi her bakımdan tatmin edecek bir seviyede olması şarttır. Adaletin saf ve lekesiz olarak idamesi de hiç şüphesizdir ki, Cümhuriyeti payidar edecek esaslardan biridir. Bundan başka kanunların tam olarak tatbikinde avukatların müessir bir rolü vardır. Filvaki sosyal hayatımıza yeni bir nizam veren mevzuatın üstün esasları geniş kültürlü şahıslara ihtiyaç gösterecek mahiyettedir. Bu itibarla avukatın mevcudiyeti, bilgi ve doğruluk hususunda teminat arz etmekle kalmayarak adliyenin müdahalesini icab ettiren halleri de tahdid eder. Davacı ile yapacağı istişare mesnedsiz iddiaların bertaraf edilmesine, içtinabı imkânsız olmayan ihtilâflarda bir uzlaşma zemini bulunmamasına yarar. Bu takdirde hâkim ve avukat müşterek bir vazife ifasını, hakkın taharrisini deruhde etmiş olur. Aksi halde usul kanunlarının zarurî olan teminatı taraflar elinde davayı uzatmaya yarayan bir vesile haline girer. Salâhiyetlerini hakka hizmet yolunda kullanan ve hâkim huzurunda yalnız kanun ve vicdanın sesini yükselten avukat kuvvei kazaiyeyi vazifesine isal eden makinenin en kudretli çarklarından biridir.

Bu itibarlardır ki, memleket adliyesinde hakkı hak olduğu için izhar eden faziletli bir hâkimler kütlesine ne derece ihtiyaç varsa hâkimin faaliyetini tenvir eden ve yalnız bilgi ve doğruluğu kendine rehber tanıyan bir avukatlar topluluğuna da o mertebe lüzum vardır. İşte bu mülahazalar avukatlık meslekinin ehemmiyetle nazara alınmasını icab ettirmiş, baştan başa yeni esaslar dairesinde tanzim kılınan avukatlık kanunu lâiyhası adli ıslahatta yeni bir merhaleye erişmeği hedef tutmuştur.

Heyeti umumiyesi itibarile kendi ihtiyaçlarımızdan mülhem bulunan lâyihamın tanziminde diğer devletlerin bu husustaki mevzuatı göz önünde bulundurulmuş ve bu maksadla Almanya, Avusturya, Belçika, Fransa, İtalya, İngiltere, Birleşik Amerika, Romanya, Yugoslavya ve Bulgaristan kanun, nizamname ve taamülleri mukayeseli bir surette tetkikten geçirilmiştir. Bu muhtelif devletlerin bir kısmı iklimlerinin, bir kısmı tarihlerinin, bazıları ırkî seciyelerinin diğerleri de Hükümet rejimlerinin tesiri altında ve müşterek bir gaye uğrunda nasıl varlık gösterdiklerini, avukatlık mesleğini nasıl teşkilâtlandırıp idare ettiklerini bilib öğrenmek büyük faydalar temin etmiştir. Burada her şeyden önce göze çarpan hâdise birbirine en uzak milletlerin ve biri diğerine hiç benzemeyen ırkların adı sistemlerindeki hayrete şayan, müşabehettir.

Avukatlık mesleğinin mahiyeti bu tetkikin ilk merhalesini teşkil eder. Avukatlığa aid vazifeler bir kül halinde derpiş edildiği takdirde dört muhtelif sistemin mevcudiyeti görülür. Bunlardan birincisi - tabir caiz ise - en liberal olanı avukatlığa aid hak ve vazifelerin hiç bir kayid ve şarta bağlı olmaksızın herkes tarafından ifa edilebilmesine cevaz veren sistemdir. Tarihin bu hususta kaydettiği tecrübeler acı neticeler vermiş, tesisinden kısa bir müddet sonra bu esastan rücu zarureti hâsıl olmuştur. Fransada avukatlara ve onların meslekî teşekküllerine büyük bir itimatsızlık gösteren ihtilâl mevzuatı avukatlık meslek ve ünvanını aynı zamanda ilga eylemişti. Bu vaziyette, Fransız mahkemelerini tam bir anarşi içinde istilâ eden iş adamları adaleti adetâ satılık bir meta haline getirmişlerdir. 1917 de Bolşevik ihtilâlinin ilk hareketi de Burjuvazi ve irticam bir ocağı addedilen eski Rus barosunu ortadan kaldırmak oldu. Ancak bu rejim bir seneden fazla sürmedi. İhtislaşma ihtiyaçı derhal kendini gösterdi. Bir sene sonra (30 teşrinievvel 1918 tarihli kararname) müdafiler hâkimler gibi Devletin aylıklı memuru vaziyetine geçtiler. Bu sistem şimdiki halde hiç bir yerde cari değildir.

Avukatlığın bir mesleki mehsus halinde tanzimine saik olan sebepler artık herkesçe bilinen şeylerdir. Modern mevzuatın girift vaziyeti hâkimle iş sahibi arasında meslekî kültür ve melekeye sahip bir mutavassıt sırf ihtiyaç gösterecek mahiyettedir. Bu, aynı zamanda bir de ihtiyat tedbiridir. Çünkü hak sahiblerinin veya kendilerini haklı sayanların yerli yersiz ihtirasları adalet umurunda menhus bir tesir icra eder. Meslekî malûmatı olmayan ve kendi kendisini müdafaada maruz kaldığı tehlikeden bihaber bulunan bir kimsenin fikrindeki karışıklığa dalinin şaşırması inzimam eder. Mahir bir hasım böyle bir acemiye karşı çok üstün bir vaziyette bulunur. Kaldığı tarafların muvazenelelerini kaybederek karşılıklı kin ve husumetlerine serbest bir cereyan vermeleri mahkemeyi lüzumsuz yere işgal etmiş ve davayı girift bir hale koymuş olur. Bundan başka taraflar arasında bilgi ve ehliyet bakımından müsavat temini avukatın vücudunu zarurî kılar. Bu suretle ferdlerin kanun muvacehesindeki müsavatı filiyat sahasında en geniş mikyasta tecelli etmiş olur. Nihayet hâkim işi ortaya koyanın noksan evrak ve vesika ibraz etmeyeceği veya bilerek hilâfı hakikat iddialarda bulunmayacağı hakkında tam bir itimad sahibi olmalıdır. Görülüyor ki avukatların faydalı bir vazife görmeleri geniş bir kültüre sahip olmalarına, seciye ve doğruluklari herkese tam bir itimad telkin etmiş bulunmalarına bağlıdır. Avukatlığın bizdeki menşei hiç te öğünülecek bir halde değildir. O zamanlar bu çeşid vazifeleri kendilerine meslek edinenlere ağır hitablar reva görülmüş, mesleğin en vahim suçu kendilerine alem olmuştu. Avukatlık mesleki üzerinde dolaşan bu ağır ithamlar halâ zihinlerden tamamiyle silinmiş değildir. Bu itibarla yeni lâyihamın hedef tuttuğu merhaleye erişmek Türk avukatlarının geçireceği çetin fakat o nisbette şerefli bir imtihan olacaktır.

Avukatlığın bir Devlet memuriyeti haline ifrağı ve avukatların vazifelerini hâkimler gibi maaş mukabilinde görmeleri muhtelif yerlerde tecrübe edilmiş bir sistemdir. Baronun yaptığı suiistimaller Prusya Kralı İkinci Frediriği avukatlar mesleğinin ilgasına sevk etmişti. Bir kararname ücretli avukat istihdamını menetmiş bunun yerine maaş mukabilinde vazife gören ve taraflara meccanen hizmet etmekle mükellef bulunan kanunî müşavirler ikâme eylemişti. Kralın bu memurları vazifeleri devam ettikçe mafevklerine bir asker disiplinile bağlı bulunuyorlardı. Aynı tarihlerde avukatlar İspanyada Kral, Avusturyada İmparator tarafından tayin edilirdi. Birinci Nikola «ben Çar olduğça Rusyada avukata ihtiyaçı olmayacaktır» diyordu. Sovyet Rusya 30 teşrinievvel 1914 tarihinde avukatlığın tama-

men serbest olarak icrası sisteminden, onun, tam zıddı olan Devletin aylıklı memuru sistemine geçmişti. Bu usulün esas gayesi hiç şüphesiz avukatların davayı uzatmaktaki menfaatlerini kaldırmak, her türlü tavik ve tehir yollarını kapamaktır. Fakat bu maksad hiç bir yerde fiilen tahakkuk edemedi. Hükûmetten aylık alan bir avukat, tarafların seçmiş olduğu avukatın gösterdiği gayret ve meharretle çalışmıyordu; ve bilhassa, davacı, işini muayyen bir avukata tevdi mecburiyetinde kaldığından, kendisinin itimadını kazanmış her hangi bir şahsa müracaat inkânını bulamıyordu. Bu usul, en son tatbik edildiği Sovyet Rusyada, geniş suiistimallere yol açtı; müdafilerin büyük ekseriyeti irtikâb ve ihtilâstan maznun olarak mahkemeye sevkedildiler. Bunlardan bir kısmı idam diğerleri hapis cezasına mahkûm oldular. Bunun üzerine bu sistem 1920 senesinde ilga edilerek adliyede müdafaa vazifesi meslek, kültür veyahud şahsî vasıfları bu vazifeyi icraya müsaid olanlar tarafından ifa edilen bir amme hizmeti haline ifrağ edildi. Bu suretle avukatlık vazifeleri mahiyet ve icabının memurlukla telif kabul etmediği bir defa daha teyyüd etmiş oldu.

Avukatlığın tam manasile bir serbest meslek halinde tanzimi, gerek meslek müntesiblerinin ve gerek meslekî teşekküllerin muayyen haller haricinde adli otoritenin devamlı murakabesinden azade tutulmasını veya bu murakabenin asgarî hadde indirilmesini icab ettirir. Bu usul, adli teşkilâtımızın dayandığı esas prensiplere uygun düşmez. Kaldığı «Her baro lâvhasma hâkimdir» düsturu artık önceden bu sistemi kabul etmiş olan yerlerde bile mahalli tatbik bulunmamaktadır.

Projenin takib ettiği sistemde avukatlığın mümeyyiz vasfı bir amme hizmetinin ifası maksadile tesis edilmiş olmasıdır ki, o da, adaletin tedviridir. Meslekî kaidelerin esası, işte hep bu tedviri adalet icablarına dayanır. Avukatların şahsî menfaatleri bu kaidelerin teşekkül etmesine tamamiyle yabancıdır. Müvekkilin şahsî menfaati de meslekî vazifelerin hududunu çizmez. Çünkü hasım olan tarafların aynı derecede himayeye lâyik menfaatleri vardır. Bu bakımdan lâyiha avukatlığı amme hizmeti mahiyetinde bir meslek addetmiş ve avukatların bilgi ve tecrübelerinin adalet hizmetine tahsisini mesleke gaye olarak göstermiştir. Bir yandan müdafaa vazifelerinin hakkile ifasına, öte yandan tarafların menfaat, haysiyet ve talilerini ellerinde tutanların ilmî ve ahlâkî vasıflarına verilen ehemmiyet projedeki sistemin belkemiğini teşkil eder. Bu esastan mülhem olarak tanzim kılman lâyiha ilk önce İstanbul barosu mecmuasında neşredilmiş, bir müddet sonra Ankarada baro mümessillerinden müteşekkil bir kongrenin tetkikine arz olunmuştu. Kongreye iştirak eden baro mümessillerile Adliye vekâleti arasında lâyihanın ana prensipleri bakımından esaslı bir ihtilâf kaydedilmemiştir. Altı maddenin tadili hakkında yapılan bazı teklifler lâyihanın umumî sistemine hâle vermeyecek mahiyettedir. Bu tekliflerin birincisi avukatlığa mâni teşkil eden ceza mahkûmiyetlerine mütedairdir. Kongrede cereyan eden müzakere sonunda «şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan veya aşağı haddi bir, yukarı haddi beş seneden az olmayan hapis cezasını müstelzim bir cürümden dolayı mahkûm olanlar» fıkrası yerine «şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan veya aşağı haddi bir seneden, yukarı haddi beş seneden fazla hapis veya ağır hapis cezasını müstelzim bir cürümden dolayı mahkûm olanlar stajyer veya avukat olmanın memnurdurlar. Şu kadar ki gayri kastî cürümlerden veya cezayı hafifleten sebeplerin vücudile birlikte kasdî cürümlerden birile mahkûm olanların bu mahkûmiyetinin stajyer veya avukat olmaya mâni olub olmadığma disiplin meclisi tarafından karar verilir» fıkrası ikame edilmiştir. Burada ki en esaslı fark kasdî olmayan cürümlerle cezayı hafifleten sebeplerin mevcudiyeti halinde disiplin meclisine verilmiş olan takdir hakkıdır. Mesleke nihayet veren hallerde avukatlar için hâkimlerden farklı bir mahkûmiyet miktarının esas tutulması avukatların daimî bir mücadele halinde bulunmaları ve bu yüzden diğer mesleklerde olmayan tehlikelerle yanyana yaşamalarından mütevelliddir. Bittabi şeref ve haysiyeti muhil suçlarda böyle bir tefrik yapılmasına mahal yoktur.

2 — Avukatlıkla içtihar caiz olan vazife ve meşgaleler arasına hakemlik, likidatörlük, kaza mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği her hangi bir vazife ve hizmet, anonim ve kooperatif şirketleri, meclisi idare azalıkları ve murakıblığı ve hayır ve ilim müesseseleri reis ve azalıkları da kongre tarafından ilâve edilmiştir.

3 — Kötü düşünce ile yapılan temyiz taleplerine mâni olmak maksadile vazedilmiş olan hü-

kümler yerine aşağıdaki maddelerin ikamesi keza bu kongre sırasında kararlaştırılan hususlardandır.

Madde : 45 - Temyiz mahkemesinde baroda kayıtlı olan her avukatın bir fişi bulunur. Davayı temyiz eden avukatın bu fişine hukuk usulü muhakemeleri kanununun 444 nci maddesinin tatbik edildiği hallerde ceza işareti konulur.

Bu hüküm tashihi karar taleplerinde de caridir.

Temyiz mahkemesi birinci ve ikinci reisleri bu fişlere esas olacak malûmatı hazırlamakla mükelleftir.

Madde : 64 - Kötü düşünce ile temyiz yapan avukat hakkında Temyiz mahkemesi hukuk usulü muhakemeleri kanununun 444 nci maddesi hükmünü tatbik etmekle beraber keyfiyeti avukatın mensub olduğu baroya da bildirir.

İki yıl içinde beş defa bu cezaya uğrayan avukat iki sene müddetle temyiz arzihal ve lâyihası yazmaktan ve temyiz mahkemesinde duruşmadan memnudur.

Bir evvelki fıkrada yazılı halin tekrürü Temyiz mahkemesinde avukatlık yapmak hakkının izaasını mucibdir. Şu kadar ki bu cezaya bir senede üç defa uğramış olanlar hakkında hiç bir muamele tatbik edilmemesi doğru görülmediğinden bir yıl içinde üç defa ceza gören avukatların da aynı memnuiyete tâbi tutulmaları vekâletçe muvafık görülmüştür.

Vazife sırasında veya ifa ettiği vazifeden dolayı bir avukat aleyhinde işlenen suçlara dair olan 48 ve 49 nci maddeler baro mümessillerinin de iştirakile yapılmış olan tetkikler neticesinde ilâve edilmiştir.

Bundan başka avukat ücretlerine mütedair olan 130 ve 131 nci maddelerle meslek sigortası hakkındaki hükümler bu tadilat meyandadır.

Avukatların hak ve vazifeleri

Avukatların amme hizmeti mahiyetinde bir meslek icra etmelerinin en bariz neticesi muayyen bazı hak ve vazifeleri tevliid etmesidir. Davaların ihzar ve müdafaası bu vazifelerin ifası ve bu hakların istimalini tazammun etmedikçe adalete kusurlu bir şekilde hizmet edilmiş olur. Kanun projesi, bu bakımdan avukatlığa aid vazifelerin bir kısmını muhtelif maddelerde tesbit etmiş, bunların en ehemmiyetli olanlarını umumî bir şekilde ifade eylemiştir. Çünkü şeref ve nezahete taallük eden kaideler metin halinde toplanmağa müsaid değildir. Onlar hiç şüphesiz faziletli insanların vicdanına hakkedilmişlerdir. Burada bunları izahtan maksadımız yeni projenin hedef tuttuğu meslek zihniyetini tebarüz ettirmekten ibarettir. Çiçeron'un dediği gibi, fıtrî birer kanun olan ahlâk kaidelerini kendiliğinden temessül edemeyenler onları bu zihniyetin tesiri altında öğrenirler. Türk avukatlarının büyük ekseriyeti kendi samimî duygularını bu husustaki telkinlere tercih edecektir.

Avukat, ihtilâfların halline ve aynı zamanda hukukun devamlı inkişafına yardım eder. Üniversite tahsili bu vazifenin lâyıkile ifasına kifayet etmez. Hukukun hayata tatbiki staj devresinde öğrenilir. Stajın hem mahkeme ve hem de avukat yanında ifası adlî mekanizmanın her safhası hakkında malûmat edinmeğe yarar. Bundan başka müşterek bir stajın mevcudiyeti hâkim, müddeiumumî veya avukatın aynı zihniyetin tesiri altında yetişmelerini temin eder. Staj faslı bu mülâhazalar altında kaleme alınmıştır. Avukat hâkimin mesai ortağıdır. Bu itibarla kanunun avukata tanıdığı imtiyaz, adalete arz edilen ihtilâflarda şahsî kanaatinin tam bir istiklâl ile ifade edilmesini ve müvekkiline karşı her nevi menfaat bağlılığından azade kalmasını icab ettirir.

Meslekî vazifelerden bir çoklarının ifası ekseriya avukattan başka bir şahsın vücudunu istilzam eder. O da hâkim, müvekkil veya meslekdaşdır. Avukatın umumî mahiyetteki vazifeleri üçüncü bir şahısla her hangi bir münasebetten müstakil olarak derpiş edilenlerdir. Bunların ana prensipleri projenin 22, 24, 30/1 nci maddelerinde toplanmıştır. Bu nevi vazifeler esasını bilhassa şeref ve liyakat hislerinden alır.

Avukat meslekinin icrası sırasında başkalarının hareketleri hakkında mütalea beyan edecek vazifeler

yetlerde bulunur. Bu mütaleanın ciddiyetle telâkki edilebilmesi kendi hususî hayatında itina göstermesine bağlıdır. Bu sebeble olur olmaz işlerde adli takibata maruz kalmaktan, düşkün itiyatlara kaptılmaktan, itidal ve mülâyemet, istikamet, iffet ve hüsnüniyetten ayrılmaktan içtinab zarureti vardır. Hele hileli hareket ve muamelelerden sakınmak onun en büyük kaygusu olmalıdır. Adalete hizmet etmek vazifesile mükellef olan avukatın onu yanlış yola sevk etmiye saik olan hareketi meslekî suçun en ağırını teşkil eder. Genç avukatın bu hususlarda daha hassas davranması zaruridir. Kemale erişmekte isticial için şeref ve nezahetin müsaade etmediği vasıtalara baş vurmaktansa meslekten feragat çok daha hayırlıdır. Aksi takdirde derhal elde edilebilen geçici menfaatler şahsî itibarını hiçe indirir.

Lâyihanın 43 ncü maddesi avukatları iş celbi hususunda teşebbüsatta bulunmaktan gazetelere reklâm mahiyetinde ilân vermektan menetmiştir. İlân, sirküler ve şahsî sitayişler meslekin ciddiyetine hâlel getirir. Mütakabil anlaşma ve tavsiyeler, haysiyetşiken pazarlıklarla satın alınan müzaheretler de aynı mahiyettedir.

Her avukat levhaya kaydi tarihinden itibaren üç ay içinde münasib bir yerde bir bro edinmeğe mecburdur. (Madde: 32) Resmî daire avukatları hariçte iş deruhde edememeleri dolayisile yazıhane açmak mecburiyetinde değildirler. Avukat münasib bir kabine edinmekle mensub olduğu mesleki orada lâyikile temsil etmeğe gayret etmiş olacaktır. Böylece mevkiini daha iyi muhafaza ve işlerini daha muntazam bir halde tedvir eder. Büronun evsafını tayin baroya aiddir. Ancak dahilî tertibatta ticarî bir büroyu andıracak teferruattan içtinab zarureti vardır. Esasen avukat baroda kayırlı olan bürosundan gayri her hangi bir mahalde, mahkeme salonlarında veya Adliye binasında istişarede bulunmaktan menedilmiştir. Avukatın işe taallük eden her hangi bir sebeble ne müvekkilinin ve ne de davadaki hasmın nezdine gitmesi tavsiyeye şayan değildir.

Avukatın müvekkiline karşı olan vazifeleri 30 ncü maddenin 1 nci fıkrasında ihtimam ve sadakatle tavsif edilmiştir. Çünkü o, müvekkilinin müdafii ve hamisidir; mesaisini ve zamanını ona hasretmeğe borçludur. Fakat bu iki esaslı vasfın tatbikında doğruluk, şeref, istiklâl ve itidalin icablarını unutmayacaktır. Doğruluk, müvekkilinin kendisine teklif edeceği dava ve vasıtalarından hak ve hakikate uygun olmayanı reddetmeyi icab ettirir. Onun şerefi, müşterisile her türlü menfaat ve hatta hislerindeki iştiraki hariç kılan mutlak bir istiklâli istilzam eder. İstiklâl avukatın işe hâkim olmasını davayı adalete uygun bulduğu şekilde idare etmesini ve bu hususlarda müvekkilin nüfuzundan azade kalmasını lüzumlu kılar. İstiklâl ise onu, müvekkilinin haksız töhmetlerini, gazezkâr ruhunu benimsemekten tevakkiye sevkeder.

Bir taraftan müvekkilin itimadına, öte yandan avukatın kanaatlerindeki istiklâle dayanan bu münasebete her iki tarafın da kendi arzularına göre nihayet verebilmeleri ne kadar zarurî ise bu feragatin gerek müvekkil ve gerek avukata zarar verecek şekilde olmaması o derece âdilâne olur. 30 ncü maddenin ikinci bendile 133 ncü maddenin sebebi vaz'ı budur. Avukatın kendisine teklif olunan işi hiç bir sebep beyanına mecbur olmaksızın reddedebilir. Bu takdirde keyfiyeti gecikmeden müvekkile bildirmeğe mecburdur. Doğruluk prensibinin bu hususta da rehber ittihaz edilmesi tabiidir. Avukat, mesleğini icraya başladığı andan itibaren kendisini meslek ihtiyaçları için arayanlara vakfetmiş demektir. Kendisini intihab etmek suretile ona hürmet gösteren kimseyi sebsiz olarak reddetmesi meslekî bir kusur olmasa da muahazeye mahal vermeyen bir hareket sayılmaz.

Avukatın kendisine yapılan teklifi hangi hallerde reddetmekle mükellef olduğu 27 nci maddede gösterilmiştir. Avukatın yolsuz veya haksız gördüğü davaları deruhde etmemesi yalnız kanunun vazettiği bir mecburiyet değil, fakat aynı zamanda doğruluğun ve müvekkiline karşı olan sadakatın da bir neticesidir. Yemini kabul etmiş olan memleketlerde avukat, kalben ve vicdanen doğruluğuna kani olmadığı hiç bir davayı müdafaa etmeyeceğine ve onun hakkında istişarede bulunmayacağına and içer. Avukatlar, daima ve her işte leh ve aleyhte müdafaya âmade gösteren yanlış telâkkiye karşı koymak için iş intihabında büyük bir itina gösterilmesi lâzımdır. Şu kadar ki, davanın kazanılıp kazanılmaması bu ilk tetkikle alakadar değildir. Çünkü adli hakikatte riyazî hakikatta olan vasıfları aramamak lâzımdır. Kaldıkı, mesele hiç bir zaman avukat

önünde mahkeme huzurunda olduğu şekilde mütekabil iddia ve müdafaalarla aydınlanamaz.

Avukatlık hakkında yeni bir eser yazmış olan bir müellif davalardaki tereddüdü şöyle ifade eder: «riyazi doğruluk, kendiliğinden reddedilemeyecek kıyaslara dayanır ve bu suretle zekânın şartsız ve kayırsız kendi tarafına geçmesiyle neticelenir. Davaya işlerinde ise aksine olarak, tereddüd kaçırılmaz bir şeydir; katıyetsizlik normaldir. Ve şüphe kendini gösterir. Hukukta olsun cezada olsun vakıaların birbirine girift olmadığı hiç bir dava yoktur.... Bizler mutlak ve evvelden hazırlanmış bir hakikatın iddiaacı dellalları değiliz. Mahkeme salonunda işgal ettiğimiz yer ne peyke ne de kürsüdür. Orası, biz vicdanlı sanatkârların bu kara ve bir örnek elbiseyi giyerek ateşle ve sadelikle her gün çalışmaya ve bir müddet sonra adli hakikatı kuracak olan parçaları işleyip hazırlamaya geldiğimiz mütevazî bir tezgâhtır». Şu halde 27 nci maddenin yolsuz veya haksız görülen işlerin reddi mecburiyetine mütedair olan fıkranın ne suretle tatbik edileceği hakkında bir sual varid olabilir. Kanaatimizce ceza ve hukuk davalarını, bu bakımdan ayrı ayrı tetkik zarureti vardır. Hukuk mevaddında avukat kendisine yapılan bir teklifi kabul edib edemeyeceğini takdir için işin maddî ve hukukî cihetlerini tetkik eder. Maddî cebheden imkân görmediği veya ahlakî vasfından şüphe ettiği işleri derhal reddetmekle mükelleftir. Aksi takdirde vicdanının sesini dinlememiş olur. Hukukî meselelerin şüpheli tevliid ettiği hallerde içtihadların sonsuz tenevvüleri işin deruhdesini mümkün kılar. Ceza işlerinde prensib ayrıdır. Çünkü maznunların müdafaasında cemiyetin de menfaati vardır ve her müdafa bizzat ahlakidir. Burada avukat efkârı umumiyeden ziyade kendi vicdanına tâbi olur. Davanın deruhdesinde müvekkilin şahsiyeti haizi tesir değildir. İtibara şayan olmayan bir kimsenin müdafa edilecek haklı bir davası olabilir. Şu kadarki avukat, müvekkilinin kendisine telkin etmek istediği müdafa tarzını kabul etmediği takdirde bundan imtina zarureti belirir. Fakat projenin tesbit etmiş olduğu müeyyidelerden de sarfınazar bir davayı haksızlığa veya ahlaka mugayeretine rağmen munhasıran temin edeceği menfaat için kabul acıacak bir zaaftır. Avukat kendisinin katıyetle kani bulunmadığı bir husus hakkında müvekkiline teminat vermekten ihtiraz etmelidir. Çünkü yanlış tahminler hem kendisi ve hem de adalet cihazı aleyhine kaydolunan birer vakıa olarak tecelli eder.

27 nci maddenin 2 nci fıkrası avukatı evvelce kabul etmiş olduğu bir davayı haksız veya yolsuz olduğunu anladığı andan itibaren terketmeğe mecbur tutmuştur. Fakat avukat bunu 30 ncu maddenin 2 nci maddesine tevfikân müvekkiline belki görüşü ayrı olan diğer bir müşavire müracaat imkânını; verebilecek surette yapmalıdır. Bu halde, avukat bir talik talebinde de bulunabilir. Fakat intibalarını ağığa vurmaktan ve davaya zarar verebilecek her hangi bir hareketten şiddetle iğtinab etmelidir. Bunun için başka hiç bir sebep mevcud olmasa bile bürosunda cereyan eden muamelelerin gizli tutulması mecburiyeti vardır. Bundan başka avukatın reyinde yanılması ihtimali de hesaba katılmalıdır. Bu itibarla feragat keyfiyetinin basiretkârane ve nezaketle yapılmasında fayda vardır. Lâyihanın 30 ncu maddesinde hâkim, adli müzaheret bürosu veya baro reisi tarafından tayin edilen avukat mücbir bir sebep olmadıkça vazife ifasından istinkâf edemez. Mücbir sebebin takdiri tayini icra eden makama aiddir. Bazan müvekkilin de haklı bir sebep olmaksızın avukatı terkettiği vakidir. 133 ncu maddenin 2 nci fıkrasının tatbikini istilzam eden bu halde dahi avukat kendisini terketen müvekkiline zarar verebilecek hiç bir söz sarfetmemek hususundaki vazifesine daha dikkat ve hassasiyetle itina edecektir. Çünkü avukata yapılan bir haksızlık, onu, kendi vazifelerinde kusur işlemeğe sevkedemez.

Deruhde eylediği bir davayı veya işi mecburî sebeblere veya makbul mazereetlere binaen takibe devam edemeyen avukat bu iş veya davanın muvakkaten takibini aynı baroda kayıtlı avukatlardan birine tevdi edebilir (Madde : 31). Bu takdirde tevdi keyfiyetinin davanın icabları göz önünde tutularak büyük bir itina ile yapılması, müvekkilinin menfaatine uygun olan her türlü tedbirlerin bizzat ittihaz veya murakabe edilmesi şarttır.

Filvaki avukatın kendisine tevdi edilen davayı her hal ve takdirde büyük bir ihtimamla tetkik ve takibi en esaslı mecburiyettir. Bu itibarla müvekkilinin servet, şeref ve hürriyetinin kendi mesaisile alâkalı bulunduğunu her zaman hatırlamağa mecburdur. Davaya takibinde her hangi bir gevşeklik mucibi muahazedir.

Avukatlığa aid vazife ve salâhiyetlerin adalet icablarına uygun olarak ifa ve istimaline dair olan 24 ncü madde davalarm süratle intacı hususunda da bazı vecibeler tahmil eder. Çünkü her dava müvekkile iztirab veren bir hastalıktır. Onu bu hastalıktan mümkün olduğu kadar çabuk kurtarmak lâzımdır. Sebatsız tehir taleplerinde bulunmak, gecikmelere müsahaha etmek, hem müvekkile hem de hizmet edilen adalet müessesesine karşı ağır bir kusur teşkil eder. Diğer taraftan sürat, meslekî faaliyetin mihveri olan usul kanunlarının en esaslı vasfıdır. Bu hususta kıymetli bir eser yazmış olan bir müellif : « Sürat ve gayretin de usulüne tevfikane ve nezaket dairesinde yapılmasını tavsiye etmekte bir tarafın sabrını lüzumsuz yere tüketmeyi, muannidane iddialarla mahkemede hâkimleri taciz etmeyi, meslektaşının haklı bir sebep tahtında bulunmadığı işlerde alelacele karar istemeği avukatın şahsî itibarını kıran usul » diye tavsif etmektedir. Filvaki avukatın hasmı tarafa karşı da vazifeleri vardır. O, bazan fenalığa veya intikama vâsıl olmak endişesi altında olan müvekkilini itidale sevketmeğe ve ona hakkaniyeti hatırlatmağa mecburdur. Hakikattee şiddetli tedbir ve taşkın sebepler muvaffakiyet imkânlarını azaltır ve davaya makûs bir tesir yapabilmesi bakımından müvekkiline de zarar vermiş olabilir. Avukatın, hasmı tarafa hitaben şiddetli tedbirler almacağını veya her hangi bir tahdidi tazammun eden yazı ve sözlerden içtinabı, kendisini hasmın fenalıklarına hedef olmak an kurtarır.

Biraz önce izah olunduğu veçhile projenin 24 ncü maddesi, avukatları meslekin vekar ve haysiyetile telifi mümkün olmayan her türlü hal ve hareketten içtinab etmek, vazife ve salâhiyetlerini adalet icablarına uygun olarak ifa ve istimal eylemekle mükellef tutmuştur. Bu vecibenin hakikile ifa edilebilmesi avukatı kendisine vaki beyanları ve tevdi olunan vesikalardan her birini ciddî bir tetkik ve tenkide tâbi tutmağa sevkeder. Avukat müvekkilinin de yanılması ihtimalini nazara alarak kendisine anlatılan her şeyi kayidsiz ve şartsız kabul etmemelidir. Bu suretle dava mahkemeye hazırlanmış ve vazıh bir şekilde intikal eder. Bu bakımdan avukat davanın müdafaasında müvekkiline karşı tam bir istiklâli muhafaza ederek onu müdafaada takib edeceği usul ve vasıtalarından haberdar etmekle iktifa eylemelidir. Müvekkilinin bir düşüncesi işi tenvir ve daha emin bir yola sevkedebilir. Bittabi müvekkilini sabırla dinlemesi onun fikir ve mütalealarını telâkki eylemesi de zaruridir. Fakat bu, hiç bir zaman müvekkilinin tahakkümü altına girmesini ve onu idare edemiyerek müvekkili tarafından idare edilmesini tazammun etmemelidir ki mesleke izafe edilen amme hizmeti mahiyeti muhafaza edilmiş olsun.

Birleşik Amerika Devletleri barolar birliğinin muhtelif tarihlerde Vaşingtonda akteylediği içtimalarda meslekî ahlâka dair ittihaz eylediği kararlar arasında bu hususa da ehemmiyetli bir yer ayrıldığını görüyoruz. Amerikada 46 madde halinde toplanan meslekî ahlâk kaideleri hiç bir taamül ve ananeye bağlı olmayan bir muhitte yeni bir zihniyetin ne derece müessir olabildiğini göstermesi bakımından dikkate şayandır. Bu kaidelerin avukatla müvekkil arasındaki münasebetlere taallük eden kısımlarını aşağıya aynen dercediyoruz :

«Avukat müvekkiline aid davayı takib sırasında hakikate uymayan hiç bir müdafaaya veya imada bulunmamakla mükelleftir. Çünkü hiç bir şey bu çeşid iddialar kadar halkın avukatlık sınıfına karşı olan husumet ve nefretini celb ve idameye daha katıyetle müessir olamadığı gibi meslekî vazifenin hakikile başarılmasını lüzumlu kılan amme emniyet ve itimadından da mahrum bırakamaz. Avukat kanun hükümleri haricinde hiç kimseden bir şey istihsal edilemeyeceği kanaatini taşır. Müvekkilinin menfaat ve haklarını samimiyetle müdafaaya yolunda ne adeleti celb, ne de halkın hoşnutsuzluğunu mücib olmak korkusundan tevakkî eder. Müdafaalarında dilediği çare ve tedbirlerden istifade etmek onun en sarıh hakkıdır. Fakat bu hakkın kanun ve adalat hududları dahilinde kullanılması lâzımdır. Bu bakımdan avukat müvekkilinden ziyade kendi vicdanının emrine itaatle mükelleftir. - Avukat kendisinin yapmamakla mükellef olduğu hususlar hakkında müvekkili üzerinde tam bir nüfuza malik olmalı ve icabında onu bunlara müracaattan menetmelidir. Buna muktedir olamaması müvekkili ile her türlü münasebetin kesilmesini intaç eder. - Avukat hasmıle şahidlere karşı daima iyi muamelede bulunmak ve davanın rüyeti sırasında müvekkilinin hasmı tarafa beslediği husumetin zebunu olarak hareket etmemekle mükelleftir. - Avukatın en birinci vasfı hakşinas ve doğru sözlü olmasıdır. Bir vesî-

kanun muhteviyatını, bir şahidin beyanatını, hasm tarafını ifade ve delilini, bir kararın manasını yahud bir kanun metnini kasden yanlış izah eden, meriyetten kalkan kanun ve taamüllerle ihticaç eden, isbat edilmeyen bir vakıayı bir delil gibi gösteren veyahud hasm tarafı yanlış yola sevkedecek hareketlerde bulunan avukat ağır bir meslekî suç işlemiş sayılır. Bu gibi haller, adaletin tevziine yardım etmekle mükellef olanlara yaraşmayan bir hareket tarzıdır».

Projenin 25 nci maddesi, avukatları, kendilerine tevdi olunan veya vazifeleri dolayısıyla muttali oldukları ahval ve hususatı her ne suret ve sebeble olursa olsun ifşadan menetmektedir. Bu meslekî sır bir hak ve aynı zamanda bir vazifedir. Çünkü avukat meslekin icrası sırasında muttali olduğu sözleri ifşa etmeğe mecbur tutulmuş olsaydı kendisine hakikati söyleyecek pek az kimseler bulunurdu. Bu itibarla sırrın muhafazası cemiyetin menfaat ve nizamile de alâkâlı bir haktr. Bazı yerlerde sır sahibinin muvafakat etmiş olmasının dahi ifşa için kâfi bir sebep sayılmaması, bu muvafakatın her hangi bir imtinadan dolayı hâsıl olacak sui zan endişesini bertaraf etmek için vukubulduğu mülâhazasına dayanır. Lâyiha usul kanunlarımızda mevcut hükümleri muhafaza ve idameyi daha uygun bularak şahidlik edilebilmesini sır sahibinin muvafakatini istihsale bağlı tutmuş ve bu hususta cemiyetin menfaatinin de nazara almıştır.

Avukatlar arasındaki münasebetlerin tanzimi baronun muhtelif uzuvlarına tevdi edilen vazifelerin en mühimmini teşkil eder.

Lâyihanın 73 ve 78 nci maddeleri bu hususta umumî mahiyette bazı hükümleri ihtiva etmektedir. Bunlara hayatiyet verecek meslek zihniyet ve arkadaşlığıdır. Filvaki avukatların karşılıklı münasebetlerinde riayete mecbur oldukları vazifeler meslek arkadaşlığı mefhumunda toplanır. Meslek arkadaşlığının esasını teşkil eden müteakıl hak ve vecibeler aynı zamanda ve bilhassa adaletin tedvirine de müessir olacak bir mahiyet arzeder. Çünkü davacı arasında husumet doğuran hislerin avukatlar arasındaki münasebet ve muamelelere tesiri murafaa ve muhakemenin nezahet ve mehabetini ihlâl etmekle kalmaz. Mahkeme salonlarını açıktan açığa çarpışan şahsî ihtiras ve menfaatlerin devamlı bir meşheri haline koyar. Bundan başka birbirinin hususiyet veya şahsî temayüllerile uğraşan avukatlar mahkemeyi mevzu harici sözlerle işgal etmiş olur. Meslek de lüzumsuz ve sevilmez bir hale gelir. Düşünelimdir ki, avukatlar Adliyede her adımda yekdiğerine tesadüf eden, işlerde daima karşı karşıya bulunan kimselerdir. Birbirini her zaman görmeğe mahkûm şahısların düşman kesilmeleri ve mesleklerini de bunu izhara alet etmeleri ne acı bir vaziyettir. Bu bakımdan avukatlar arasındaki münasebetleri tanzim eden meslektaşlık rabitalarının ehemmiyeti kendiliğinden tebarüz etmiş olur. Meslektaşlık rabitası, bir müellifin dediği gibi; avukatlığa diğer mesleklerin hiç birinde bulunmayan bir cazibe bahşeder, münasebetlere inkişaf verir; onsuz yenilemeyen müşkülleri büsbütün ortadan kaldırır; davaların müdafaasında garaz ve kine mâni olan bir mülâyemet havası yarattığı cihetle adaletin iyi tevziine müessir olur. Bu zihniyetin ilk neticesi meslekin icrasına taallük eden müşkül vaziyetlerde karşılıklı bir yardım vecibesidir. Projenin 73 nci maddesi, avukatlık vekar ve haysiyetinin muhafazasına, meslekin adalet gayelerine uygun olarak sadakat ve şerefle icrasına nezaret etmek vazifesini baro idare meclisine tevdi etmiştir. İdare veya disiplin meclisi kendisine vaki olan müracaatları dikkatli bir tetkikden geçirmek ve diğer bir meslektaşının hakaret veya taşkınlığına maruz kalan avukatı müdafaa ve siyanette mütejavizi de şiddetli tecziyede büyük bir hassasiyet göstermeğemeceburdur. Baro reisinin bu husustaki vazife ve salâhiyeti projenin 79 nci maddesinde gösterilmiştir. Bazı ahvalde baronun münferid bir azası da tek başına hareket edebilir. Fakat meslektaş arasındaki ihtilâf ve münazaaların imkân nisbetinde aile içinde kalması arzuya şayan bir temennidir. Projenin vazettiği hükümler dahilinde meslektaşlık zihniyetinin hâkim olduğu bir baroda her avukat arkadaşının şahsına taallük eden veya istihza tâlâkki edilebilecek mahiyette her hangi bir imadanbile şiddetle içtinab etmelidir. Lisanının bütün kuvvetini, davanın esas ve delillerine tevcih etmeli ifadesini zarif kelime ve nüktelerle süslemek emelinde ise onu da aynı hedefe geçirmelidir.

Teşkilâtı tetkik edilmiş olan bazı memleket barolarında avukatların davanın esasına taallük eden bütün vesikaları taati etmeleri ve meslektaşını haberdar etmediği bir vesikayı mahkeme sırasında ibraz eylememeleri çok esaslı bir prensib olarak yerleşmiştir. Usul kanunlarımızın hükümleri hari-

cinde kalan hususlar da bile böyle teamülün bizde yerleşmesi çok faydalı olur.

Gerek umumî heyet ve gerek idare meclisi ihtimalarında hazır bulunmak, intihablara iştirak etmek, mesleki alâkadar eden meselelerle meşgul olmak meslekdaşlık zihniyetinin tabîî bir icabıdır. Birbirini müteakib üç celseye sebepsiz olarak iştirak etmemiş olan azanın idare meclisi kararile müstafi addolunacağı 75 nci maddede derpiş olunmuştur.

İki meslekdaş arasında çıkacak ihtilâfın ilk hakemi Baro reisidir. Projenin 78 nci maddesi reise: Baro azası arasında tahaddüs eden ihtilâfları idare meclisine haber vermeden dostane bir surette halle çalışmak vazifesini tevdi etmiş ve bu vazifenin ifasını 79 ncu maddede hususî bir müeyyide altına almıştır.

Bazı Devletler mevzuatında avukatla hâkim arasındaki münasebetlere dair hükümlere de tesadüf edilmektedir. Belçikada 14 kânunuevvel 1810 tarihli kararnamenin 38 nci maddesinde ve yemin formülünde bu hususta sarîh hükümler vardır. Amerika barolar birliğinin buna mütedair olan kaidesini aşağıya aynen dere ediyoruz: «Avukat hâkimle olan münasebetinde yanlış tefsire mahal verebilecek her türlü temaslardan iğtinab etmek, mahkemeye intikal etmiş bir iş hakkında hususî surette muhavere veya muhabereden sakınmak mecburiyetindedir. Hâkimin müsamaha veya şahsî mütaleasını elde etmek maksadile her hangi bir teşebbüs veya tedbire müracaat disiplin cezasının tatbikini müstelzimidir. Avukat mahkemeye karşı hürmetkâr bulunmakla beraber meslekin icrası sırasında şahsî vekar ve istiklâlini muhafaza etmelidir. Mahkeme ile baro arasındaki samimiyetin temeli buna istinad eder. Hatta bazı barolar hâkimin davetine icabet eden avukatı muaheze edecek derecede hassas davranmışlardır. Projeye hâkimle avukatın münasebetine mütedair her hangi bir hükmün ilâvesinde bir fayda görülememiştir. Çünkü münasebetler kendiliğinden teessüs edecek mahiyettedir. Hâkimlere hakikati söylemek onlara gösterilecek hürmetin en büyük bir nişanesidir. Avukatın başlıca faaliyeti hâkimde bir kanaat tevlidine tevcih edilmiş olduğuna göre onun hattı hareketi büyük bir ehemmiyeti haizdir.

Bittabi hâkimlerle avukatlar arasındaki münasebetlerin esası karşılıklı hürmet hissine dayanır. Müddeiumumî ile avukat arasındaki münasebetlerde de aynı esas caridir. Şu farkla ki ceza işlerinde müddeiumumilik avukatın hasmı mevkiindedir. Maznunun müdafii müddeiumuminin görüş tarzını tenkid ve takdirde tahkikatın hata ve fanalıklarını göstermek hususunda tam bir salâhiyete maliktir. Bu, onun hem hakkı ve hem de vazifesidir. Nasıl ki müddeiumumî de müdafinin beyanat ve ifadelerine hücum etmek hakkını haizdir.

Disiplin muameleleri

Her vecibenin bir müeyyidesi bulunmak iktiza eder. Müeyyideden ari olan vecibeler ekseriya tanınmamağa mahkûm bir kaide külliyyatından ibaret kalır. Avukatlık vekar ve şerefine uymayan fiil ve hareketlerde bulunanlarla meslekî faaliyette vazifelerini yapmayan veya vazife icabı olan dürüstlüğü riayet etmeyen avukatlar hakkında tatbik edilecek müeyyideler beşinci babın mevzuunu teşkil etmiştir. Kanunun amme menfaati mülâhazasına binaen ihdas veya himaye ettiği bir mesleke mensub olanlar ifa ettikleri vazife icablarına uygun ve ahlâkî mahiyette bir takım vecibeler deruhde etmiş olurlar. Bu vecibeler bilhassa adaletin tedvir ve tevziine iştirak veya ona yardım edenler için adeta kutsî bir mahiyeti haizdir. Hâkim, memur veya avukatın her yerde bir ve değişmez olan ahlâkî vazifeleri arasında büyük farklar görülmez. Bunlardan bir kısmı nüfuzuna dayandıkları Devlete veya mensub oldukları mesleke diğer bir kısmı da hak ve menfaatleri onların vazife veya vicdanlarına emanet edilmiş olan iş sahiblerine racidir. Umumî ve sosyal nizamın muhafazasını gaye edinen ceza kanunları bu sahada kâfi bir müeyyide teşkil edemez. Esasen ceza kanununda cari olan Nullum delictum nulla poena sine lege kanunsuz cürüm ve ceza yoktur, prensibi disiplin hukukunda kabili tatbik değildir. Filhakika ceza hukukunda suçlar katî surette tesbit ve tayin edilmiştir. İnzibatî hukukta ise meslekî faaliyet, şahsî şeref ve haysiyet veya içtimaî ahlâk bakımından meslekin intizam veya itibarını doğrudan doğruya veya dolayısıyla haleldar eden her nevi kusur, kanunî hükümler veya idarî emirlerde derpiş edilmemiş olsa dahi inzibatî suç sayılabilir. Çünkü bu gibi hüküm ve emirlerin inzibata mugayir olan bütün hareketleri derpiş veya tarif etmelerine ve yahud onların anasır ve şeraitini projede iraeeye imkân yoktur. Disiplin muamelelerinin tatbikını is-

tilzam eden fiil ve hareketlerin tadad edilmemiş ve bu hususta umumî ifadelerle iktifa edilmiş olmasının sebebi budur. Kaldığı son zamanlarda beliren bazı cereyanlara göre ceza hukukunda bile kıyas usulüne müracaat yolu açılmış bulunmaktadır.

Bundan başka cezada, bir suçun usulen sübutu mahkûmiyet kararının verilmesini istilzam eder. Halbuki disiplin cezası ancak meslekin nizamı, vekar veya şerefi bakımından fayda görüldüğü halde, ve takibata maruz kalanın geçmişteki hali, zaman ve mevkiin icabları nazara alınmak şartile kabili tatbiktir. Proje, mahkûmiyet ve bazı istisnaî hallerde hangi cezanın tatbik edileceğini tesbit etmiş bunun haricinde disiplin meclis veya haysiyet divanını, cezanın tayin ve tatbikinde, avukatlık şeref ve itibarını kuvvetle muhafaza etmek ve meslekin adalet ve gaye ve icablarına uygun olarak icrasını temin eylemek vazifesinden mülhem olacaklarını sarahatle derpiş eylemiştir. Disiplin meclisinin müdahalesi kanunda tadad olunan vecibelerin ihlâline münhasır değildir. Ancak takib mevzuu olan fiil veya hareketin meslekin haysiyet ve şerefi veya meslek vazifelerinin icrasile uzak yakın bir alâkası olması şarttır. Çünkü ne derece yüksek olursa olsun her hangi bir inzibat meclisi hiç bir hüküm ve kaide tanımayan ve hududsuz bir salâhiyeti haiz bir teşekkül olarak ad ve telâkki edilemez.

Disiplin takibatının mevzuu, umumî bir ifade ile, vazife veya meslek icablarına uymayan bir kusur, gayesi, nizamları vekar veya şerefi ihlâl edilen teşekkülün manevî menfaati bakımından zarurî olan disiplinin idamesidir. Vasıtaları da bu maksadla kurulmuş olan heyet veya merciler tarafından ittihaz edilecek tedbir veya müeyyidelerdir. Disiplin takibatı bu cebheden, mevzuu memnu bir fiil, gayesi sosyal nizamın idamesi, vasıtaları salâhiyetli hâkimler tarafından suçlulara karşı hükmedilen müeyyidelerden ibaret olan ceza takibatı bir yakınlık gösterir. Bu mülâhazalar ilcasıdır ki, disiplin takibatında, en mümasil ve müşâbih münasebetleri tanzim eden prensiblerin takibi muvafık görülerek beşinci babın tanziminde ceza muhakemeleri usulü kanununun dayandığı prensiblerden ve Alman avukatlar kanunundan geniş mikyasta istifade edilmiştir. Bununla beraber bazı hususlarda, âme davasının, diğerlerinde hukuk davalarının karakterine iştiraki olan disiplin takibatının kaidelerindeki hususiyet itibarile sui generis bir mahiyet arzettiği nazara alınarak muhtelif maddelerin tanziminde avukatlık vekar ve şerefine müessir bir surette muhafaza ve müdafaası daima göz önünde bulundurulmuştur. Bu maksada vusulde Türk avukat ve barolarına düşen vazife devletin resmî teşekküllerine mevdu olandan daha az ehemmiyetli değildir. Bu hükümlerin büyük bir hassasiyetle tatbikidir ki, projenin hedef tuttuğu zihniyet ve merhaleyi yaratıp yaşatacaktır.

Avukat ücretleri

Projenin 129 ncu maddesi ücretin avukatla müvekkil arasında serbestçe tayin olunacağını nakıtır. Bazı memleketlerde bu ücret avukatın sadakatini taltif için tarafların kendi rızasile verdiği bir hediye olarak telâkki edilmekte idi. Avukat ücretinin meşruiyeti artık bu gün münakaşa götürmez bir hakikattir. Meslekî feragat geçim vasıtası olan maddî menfaatlara karşı istignayı tazammun etmez. Yeter ki bu menfaat endişesi avukatın faaliyetinde başlı başına bir âmil olmasın. Ücret hakkındaki akdın yazılı şekilde olması projenin ihdas ettiği bir yeniliktir. Bir akdın yazılı şekle tâbi tutulması muhtelif gaye ve hükümleri takib edebilir. Muayyen bir şekle ittiba mecburiyeti tarafları şeklin mevzuu olan akid üzerinde düşünceye davet suretile isabetli kararlara ulaştırır. Bundan başka, yazılı şekil davayı basit bir hale getirmek ve kolaylaştırmak imkânını hazırlayarak ihtilâf sebeplerini azaltır. Projede bilhassa bu ikinci mülâhazaya istinad edilmiş ücret ihtilâflarının avukatlara bais olduğu iztiraplı vaziyetleri imkân nisbetinde izale etmek gayesi takib edilmiştir. Bu gün dahi bir çok barolar avukatın ücret hususunda dava ikamesine cevaz vermemekte ve bu yoldaki takibatı meslekî vazifeye mugayir addetmektedir. Müfrit bir zihniyetin mahsulü olan bu usul takibe şayan olmamakla beraber gerek müvekkil ve gerek avukatı bu kabîl ihtilâflara düşürmemek çok faydalıdır.

Bundan başka avukatlık meslekinin amme hizmeti mahiyetinde addedilmiş olması bir ücret tari-

fesi tesbitini muvafık kılmış, ancak memleketteki şeraitin değişikliği nazara alarak bu tarifinin esaslarını teklif salâhiyeti barolara verilmiştir.

130 neu madde hasılı davaya iştiraki tazammun eden ücret mukavelenamelerini bâtil addetmiş ceza davasının neticesine göre değişen ücret tayin ne cevaz vermemiştir. Bu hükmün istinad ettiği sebep çok basittir. Projeye göre adaletin müdafii olan, yolsuz veya haksızlığı görüldüğü takdirde davayı terke mecbur tutulan avukat, şahsî menfaatini dava neticesine bağladığı andan itibaren her türlü istiklâli kaybetmiş olur. Bu gibi hallerde avukat kendi menafinin de müdafii kesilir. Kaldı ki avukatın vazifesi müvekkilinin hukukunu hak ve adalet icabları dairesinde müdafaa ve takib olduğuna göre neticenin müsbet veya menfi olmasının mesai karşılığı olan ücrete tesir etmemesi lâzımdır. Bu itibarla mahkûmunbihin mikdarı üzerinden nisbî olarak tayin kılınan ücret mukaveleleri de batıldır.

Yukarıda ana hatları izah olunan lâyihamın en esaslı hedefi avukatlık meslekinde inkilâb ruhuna uygun yeni bir zihniyetin vücut bulmasıdır.

Bu zihniyetin doğub yerleşmesinde Cümhuriyet Adliyesi ile Türk avukatlarının çok hassas davranacakları ve bu uğurda hiç bir mücadeleden geri durmayacakları hakkında tam bir itimadın vardır.

Adliye vekili
Ş. Saracoğlu

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye encümeni
Esas No. 1/962
Karar No. 53

21 - VI - 1938

Yüksek Reisliğe

Adliye vekilliğine hazırlanmış Başvekâletin 7 - III - 1938 tarih ve 6/823 sayılı tezkeresiyle Büyük Meclise sunulan Avukatlık kanunu lâ-yihası Adliye encümenine tevdi edilmekle Adliye vekili Şükrü Saracoğlu ve Hukuk işleri umum müdürü Şinasi Devrinin huzur ile tedkik ve müzakere olundu.

Kanunun mucib sebepleri hakkındaki okunan lâyiha mündericatile, Adliye vekilinin şifahî izahlarında; memlekette hâkime ve mahkemeye karşı itimadın yerleşmesi, adaletin surat ve sadelikle temini ve kanunların tam ve isabetli olarak tatbiki Cümhuriyet Adliyesinin tekemmül ve inkişafına yarayan esaslı âmillerden olduğu tesbit edildikten sonra avukatın bu esaslarla yakından alâkalı rolü olduğu tebarüz ettirilmiş ve doğruduk ve nezahati rehber etmemiş olan bir avukatın iş sahipleri üzerinde bırakacağı fena tesir ve izlerden ilmin ve doğruluğun timsali olan ve istiklâl ve şerefle adaleti yerine getirmeğe çalışan hâkimler kütlesi-

min taarruza uğrayabileceği ve bununla da memleketin büyük zararlar göreceği tafsil edilmiş ve demokratik bir idarede ammenin tatmin edilmesi meşrut olub bu itminan ve itimadın tesisinde ve sosyal hayatımıza yeni bir nizam veren mevzuatımızın esaslarında memleket için ihtiyaç görülen yüksek kültürlü elemanlar arasında avukatların da yeri olduğu ve bu meslek mensublarının nezih ve metin ahlâka sahib ve yüksek ilmî kudrete malik olmalarının lüzumuna işaret olunmuştur.

Bu bahiste serdedilen mutalealar arasında avukatların kanuna ve madelete uygun reyleriyle neticesiz bir çok iddiaları bertaraf edecekleri ve hâdis olan ihtilâflar için uzlaşma zeminleri bulacakları ve böylece Adliyenin müdahalesini icab ettirecek işlerin azalacağı ve nihayet hâkimle avukatın hakkı aramakta müşterek bir vazife deruhde etmiş olduklarını ve aksi hallerin ise kanunların ve hele usule dair kaidelerin taraflar hakkındaki teminat hükümlerinin dava-

ları uzatmaya yarayan birer vesile menzelesine gireceği tafsil olunarak, salâhiyetlerini, hakka hizmet yolunda kullanılan ve hâkim huzurunda yalnız kanunun ve vicdanın sesini yükselten bir avukatın kaza kuvvetlerinin vazifelerini görmeye isal eden adalet makinesinin en kuvvetli bir çarhı olduğu tesbit edilmiş ve hakkı izhar için faziletli bir hâkim kütlesine ne derece ihtiyaç varsa hâkimin faaliyetini tenvir eden ve yalnız bilgi ve doğruluğu kendine rehber tanıyan bir avukatlar topluluğuna da o derecede lüzum olduğu gösterilerek bu düşüncelerle tanzim edilen avukatlık kanunu lâyihasını adlî islâhatta yeni bir merhaleye erişmeyi hedef tuttuğu kayid olunmuştur.

Mucib sebepler lâyihası münderecatından telhis olunan bu değerli ve ehemmiyetli mütalea ve mülâhazalara Encümen de tamamile iştirak etmektedir.

Memlektimizde avukatlık çok yakın bir mazide müstakil bir meslek sayılmıştır. Hususi hukuk hükümleri arasında vekâlet de diğer akidler gibi hiç bir kayidla bağlı olmayarak her şahıs dileğini tevkil suretile hâkim huzurunda kendilerini temsil ettirir ve vekil olan da hiç bir kaideye riayete mecbur olmayarak vekâlet vazifesini gelişi güzel yapardı.

Fıkıh hükümlerinin cari olduğu Osmanlı İmparatorluğunda nizamiye mahkemeleri denilen adli teşkilât vücade getirildikten ve bilhassa usul kanunları garpten iltibas edildikten sonra 1292 tarihli (Dersaadet dava vekilleri nizamnamesi) adlı neşrolunan bir nizamname ile dava vekilliği bir meslek sayılmış ve bu nizamnameye göre (Heyeti daime) denilen meslek mensubları arasından mahdud salâhiyetlerle müntehab bir tesekkül de vücade getirilmişti. İstibdat idaresinin topluluğa karşı takib ettiği aleyhdarlık siyasetinden dava vekillerinin heyeti daimesi de kısa bir zaman sonra müteessir olmuş ve heyet faaliyetten iskat edilerek dava vekilleri bir meslek erbabı olarak iş görmekte devam etmişlerse de hukuk işlerinde hiç bir kayid ve şart aranılmayarak vekâlet etmelerine cevaz verilmiş ve yalnız ceza mahkemelerinde vekillik edeceklerin Adliyeden bir ruhsatname almaları ile iktifa edilmiştir.

Meşrutiyetin ilânından sonra dava vekilleri, adı geçen nizamnamenin ihya ve tatbikine tevessül etmişler ve avukatlık tarihinde kayda şayan bir hal sayılabilecek bu teşebbüsün icra mev-

kiine geçmesi, meslek mensublarının o zaman İstanbulda bir kahvehanede toplanarak kıdem ve sair şartlara bakmadan hukuk ve nüvvab mektepleri mezunlarıyla basit bir imtihan neticesinde istihsal edilen ruhsatnameleri haiz zevattan müracaat edenlerin adlarını kaydedip bir levha tanzimi ve heyeti daime kurulması suretile olmuştur.

Bu gün İstanbul barosu levhasının esası ve baroya dahil avukatların sicilleri ve numara sıraları ve kayde iptina etmektedir.

Yine o devrede, avukatlık hakkında bir kanun yapılmasına teşebbüs olunmuş ve bir takım projeler de ihzar edilmişse de neşrine muvaffakiyet elvermemiş ve nihayet Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra 1924 yılında Büyük inkilâbın içtimaî hayatımızda tesisine başladığı en âcil değişiklikler ve yenilikler arasında (Muhamat kanunu) adile bir kanun neşrolunarak bununla avukatlık, esaslı şartlara bağlanarak bir meslek haline konmuştur.

Cumhuriyetin feyizli icraatı arasında adlî safhadaki yeniliklerinin ilk safında yer alan bu kanunla lâyik olduğu mevkiinin tanınmasından avukatlık meslekinde bulunanlar ne mertebe müfthir olmuşlarsa, adaletin tevzii ve temini gibi memleketin en ehemmiyetli bir işinde alâka ve vazifeleri olan avukatların gördükleri işlerin ehemmiyetile mütenasib olarak Devletin murakabesi altında bulundurulması ve meslek erbabı hakkında asrî icablara uygun kayid ve şartların aranması ve cezaî ve inzibatî müeyyedelerle bağlanması suretile âmme menfaatinin teminat altına alınmasından Türklük cemiyet ve camiası da o derece mutmain olmuştur.

Hükümetin lâyihasında denildiği gibi avukatlık meslekinin menşei itibarile esasta çok haksız fakat bir çok vakıalara göre bu meslekin mazisinin ögünülecek bir halde olmadığı doğru bir izahdır. Bu meslek erbabına reva görülen itablar ve cezaî ve inzibatî en büyük suç sayılan (tezvîr) bu meslek mensublarına alem olmuş ve adları olarak söylenmiştir. Acı bir takım misaller ve hâdiseler, bilgisiz ve karektersiz bazı adamların bu mesleke intisab ederek yaptıkları hareketler fena zan ve hükümleri tevliid edebilirse de meslekin mahiyeti takdir edilmeyecek kanuna, nizama bağlanmayıp başı boş bırakılması bu telâkkilerin başlıca âmili olduğu açık bir hakikattir. Bu gün bile cahil muhitlerde

eski telâkkilerin devamı heb bu takdirsizliğin bıraktığı kötü izlerin tesiratından başka bir şey değildir.

Cihan harbinin malûm âkibeti üzerine İmparatorluğun her yandan istilâya uğradığı zamanlarda Türk halkının başma taslit edilen türlü mezahim arasında admı anmakla insanda nefret hissi uyandıran mahud Divanı harblardan başka yer yer kurulan ve hiç bir hukukî ve adlî kıymeti olmayan heyetlerin ve hatta bazan bir takım eşhaşın ortaya çıkardıkları kararların çok şedid ve cebrî icra yollarıyla tenfiz ettirilmiş olmaları bu sırada çalışmış olan ve haklı ve kanunî bir iddia veya müdafaayı dinletecek merci bulamayan Türk avukatlarının yüreklerinde acı ve elemli birer hâtıra olarak hâlâ yaşamaktadır.

Yurdun her bakımdan uğradığı o felâketli anlarında Türk milletinin asil ve yüksek kabiliyetinin bu beliyeleri defe muktedir olduğunu yüksek dehasile takdir eden Büyük Kurtarıcı düşmandan istihlâs ettiği vatanda müstakil bir Devlet kurduktan sonra ahden Devletlere tanıtıldığı ve kabul ettirdiği Türkiye Devletinin, istiklâline sahib adliyesini de kapitülâsyon denilen yabancı müdahalelerden sıyrarak tesis etmiş ve Cümhuriyetin ilânı akabinde askerî ve ahdi zafer ve muvaffakiyetleri takib eden içtimalî inkilâb faaliyetlerinin başında en âcil kanunlar da hemen neşredilmiştir.

Adlî mevzuatımız muasır hukuk prensiplerine uygun olarak hazırlanmağa başlanmakla beraber bunların ikmaline kadar şerî mahkemelerin ilgası ve muhakeme usullerinin tesbiti gibi sebepler isticali icab ettirmekte idi. İşte avukatlığın bilgi ve ahlâk bakımından bütün medenî memleketlerde carî sul ve kayırlarla hemahenk vasfı ve şartları gösteren ve avukatlar arasında bir de tasfiye yapılması hükmünü tazammun eyliyen 460 sayılı kanun ilk çıkar kanunlar arasında alınmış olmakla Kemalist Türkiye Cümhuriyetinin avukatlık meselesi hakkındaki isabetli görüşünü meydana koymuştur. Bu kanunun neşrinden sonra çıkarılan bir kaç kanunla ihtiyacı karşılayacak bazı değişiklikler ve ilâveler yapılmıştır.

Adlî mevzuatımız Cümhuriyet rejimine ve muasır ilmî prensiplere uygun olarak ikmal olunduktan sonra görgü ve tecrübelerle anlaşılan ihtiyaçlarımızı karşılamak ve noksanları tamamlamak ve meslekin zaruret ve icabların-

dan olan bütün hükümleri toplamak maksadile ve avukatlığı bir âmme telâkkisiyle Avrupanın bir çok müterakki Devletlerle Birleşik Amerika Hükümetinin ve komşu Balkan Devletlerinin kanunları üzerinde de esaslı tedkikler yapılarak meydana getirilen proje neşir edildikten ve kongre halinde toplanan bütün baro mümessillerile birlikte tedkik ve münakaşa olunduktan sonra tanzim kılınmış olan bu lâyiha için Adliye vekâletinin mesaisini takdirle karşılayan encümen, muvaffakiyetli bir eser saydığı bu lâyihayı esas itibarile kabule şayan görmüştür.

Avukatlık kanunu lâyihası ihtiva ettiği hükümler itibarile muhtelif fasıllara ayrılan yedi bab üzerine tasnif edilmiş 141 maddeden ibarettir.

Birinci bab avukatlık mesleğine kabul için aranılan şartları tesbit eden hükümlerden bahistir. Avukatlık meslekine kabul olunmak için aranılan şartlar birinci maddede sekiz bendde gösterilmektedir.

Bunlar arasında kayid ve izaha değer en mühim nokta Hukuk fakültelerile Siyasal bilgiler okulundan mezun bulunanların avukatlık stajini yapmış ve hâkim muavinliği imtihanını da vererek ehliyet ibraz etmiş olması hükmüdür. Gelecek maddelerde izah olunduğu üzere hâkimlikde arandığı gibi avukatların ilmî müktesabatla beraber tatbikî sahada kabiliyet göstermelerinin lüzumu bu suretle kanunda kabul edilmiştir.

Birinci maddedeki şartlar arasında henüz kanunî bir manî teşkil edecek katğıleşmiş bir hüküm ve karar bulunmadığı halde cezaî veya disiplin müteallik bir suçtan dolayı takib altında bulunanların da avukatlık mesleğine kabul olunamayacakları tasrih kılınmakla zan ve şaibe altında olanların haklarındaki takibi lehlerine bir netice vermeden evvel mesleke kirmeğe fırsat bulmalarını önleyecek musib bir tedbirdir.

Stajiyer ve avukatlıktan memnu olanlar hakkındaki hükümler lâyihanın ikinci maddesinde altı bendde sayılmıştır. Cezaî mahkûmiyetten bahşeden birinci fıkra Encümence değiştirilerek şeref ve haysiyeti kırıcı suçlardan ağır hapsi müstelzim bir cürümden mahkûm olanların mütlâk surette bundan başka cürümlerden de bir sene ve daha ziyade hapis cezasile mahkûm olmanın avukatlığa mâni sebep olduğu tesbit edilmiş ve tek-

liftteki aşağı ve yukarı hadleri göstermek suretile mahkûmiyet müddetine aid olan kayid ekseriyetle kabul olunmamıştır. Maddenin sonuna işaret edilen bir hükümde kastî olmayan cürümlerle cezayı hafifleten sebeplerin nazara alınarak baro idare meclislerinin bu babda karar vermeleri ahlâkî redâetten mütevellid olmayan veya kanunun da cezayı hafifletici sebep saydığı iradeye müessir tahrik misillu hallerin takdire bırakılması Encümence de musib ve muvafık görülmüştür.

Hâkimler kanununa göre hâkim olmak ehliyeti üç aylık bir mahkûmiyetle kaybedilmiş olduğundan böyle bir hale uğrayanların avukatlığa kabul edilmemeleri «B» bendinde gösterilmesi Encümence münakaşa edilmiştir. Bu yolda ileri sürülen mütaleaya göre haysiyeti kırıcı bir suçtan dolayı olmadıkça bir seneden az mahkûm olanların avukat olmaları caiz olduğu halde üç ay mahkûmiyetle hâkimlik vasfını kaybedenlerin avukat olmamaları madelete muvafık olmayancağı hâkimlerin bu mahkûmiyetleri meslekî suçlardan mütevellid olmakla takyid edilmesi teklif edilmişse de hâkimlik sınıfına giren bir kimsenin hâkimlikten iskatı müstelzim bir hareketi görüldükden sonra onun avukat olmasının tezviç edilemeyeceği karşılık bir mütalea olarak dermeyan edilmiş ve Adliye vekili de bu mütaleaya iştirakle Hükümet teklifinin kabulünü istemiş ve neticede (Fuad Sirmen, Numan Aksoy, Rıza Türel ve Atrif Akgüç) ün muhalif reylerine karşı ekseriyetle (B) bendi aynen kabul edilmiştir.

İflâsına karar verilmiş olanların avukat olamayacakları hakkındaki (D) bendi mutlak olarak bütün iflâs edenlerin bu memnuiyet hükmüne gireceklerini tazammun ettiğinden Encümen hileli ve taksirli olmayarak iflâs edenlerin itibarları iade edilmiş olduğu takdirde avukat meslekine girmelerine bu halin mâni sebep sayılmayacağı esası kabul edilerek maddenin buna dair hükmü değiştirilmiştir.

Bir de avukatlık vazifesini daimî surette ifa edemeyecek vücudca veya akılca arıza yerine malûliyet kaydı konmuştur.

Hükümet teklifinde yaş tahdidi sebeble hâkimlik veya memurluktan ayrılanların avukatlığa kabul edilemeyeceğine dair olan (G) fıkrası (Rıza Türel ve Hasan Ferid Perker) in akalliyet reylerine karşı ekseriyetle verilen kararlar tayye

dilmiştir. Avukatlık meslekinde bulunanların hâkim ve memurlarda olduğu gibi 65 yaşını bitirince meslekten çıkarılacaklarına dair bir hüküm mevcud olmadığına göre hâkim ve memurlar hakkında kabul edilecek bu sebep avukatlık etmek isteyenlerin haklarında yaş tahdidi muamelesi yapılmadan kendiliklerinden tekaüdlüklerini isteyerek vazifelerinden ayrılıp avukatlığa intisabları mümkün olabileceğinden cidiyete uymayan böyle bir tevil yoluna meydan verecek hükmün esas itibarile bir fayda temin etmeyeceği mülâhazası bu fıkranın kaldırılmasına sebep olmuştur.

Lâyihanın üçüncü maddesi avukatlıkla içtima edemeyecek meşgaleleri göstermektedir. Maas, ücret veya aidatlı her türlü hizmet ve vazife ile tüccarlık daimi bir meşgale olduğundan bunlarla uğraşacak kimselerin avukatlık etmelerine cevaz verilmemesi kanunun ve meslekin hedef tuttuğu maksad ve gayeler itibarile çok isabetli ve yerinde bir hükümdür. Bu arada iş ajanlığının mana ve mefhumu münakaşayı mucib olmuş ve avukatların kendilerine tevdi edilecek bazı işlerin önceden bir ihtilâf mevzuu olmadığı ve bilâkis avukat tarafından tedvir edilecek bir işte kanuna uygun olarak lâzım gelen muamelelerin yapılacağı ve o yolda mukavelelerin tanzim olunacağı nazara alınırsa iş sahipleri için faydalı olan bu hususları yapmalarının avukatlar hakkında bir memnuiyet sayılmaması izah edilmiş ve bir apartmanın icarı ve kiralarm toplanması, vaktinde kirayı vermeyenlerden kiranın tahsili ve müddetin hulfülünde kiralayanın tahliyesi işi bu mülâhazaya misal olarak irad edilmiş ise de kazaî veya idarî bir mercide kanunlara göre tedkik ve hali istilzam edecek niza veya ihtilâf olmadıkça her hangi bir işin avukatlar tarafından yapılmasına cevaz verilemeyeceği ve misal olarak gösterilen apartman idaresi ve hatta idarî mahiyette gayrimenkûl taksimi ve tapu senedi istih-sali gibi işlerin de iş ajanları tarafından yapılabileceği avukatların bunlarla iştiğallari meslekin ruh ve esası ile telif olunamayacağı kabul edilerek iş ajanlarının da lâyihadaki teklif gibi avukatlıkla içtima edemeyecek meşgale olduğu neticesine varılmıştır.

Dördüncü maddede avukatlıkla içtima edemeyecek meşguliyetler beş bendde tadad olunmayıp avukatlığın esaslı meşgalesine müessir ol-

mayıp avukatlığın esaslı meşgalesine müessir olmamasından bundan evvelki madde hükmünden müstesna tutulmalarında mahzur görülmemiştir.

Ancak mebusların mutlak olarak Hazine, belediye ve hususî idarelerle bunların idare ve murakabesi altında bulunan müesseselerin ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete aid şirketlerin ve vilâyet ve belediye meclisi azalarının da mensub oldukları meclislerin aleyhinde olan dava ve işleri kabul ve takibden memnu olduklarına dair maddede sabit bir hüküm konmuştur.

Uhdelerinde bulunan mebusluk ve azalık sıfatlarının memnuiyeti tasrih kılman hallerde avukat sıfatı ile hasım tarafı temsil etmelerinin doğru olamayacağı izahıtan müstağni bir hakikattir. Bu memnuiyet hükmünün avukatın şeriklerine de şamil olduğunun maddede tasrihi bu hükme ciddiyetle riayet edilmesinin temini hakkından lüzumlu bir kayıd olmak üzere Encümence ilâve edilmiştir.

Mebuslarla belediye ve vilâyet meclisi azalarının aleyhe dava kabulü ve ikamesi memnu olan müesseselerin lehindeki davaları kabul ve takib etmelerinde hiç bir mahzur tasavvur edilemeyib belki bilgi ve ihtisaslarından Hazinesinin veya maddede sayılan müesseselerin mebuslardan veya belediye ve vilâyet meclisi azalarından istifade etmeleri imkânını vermek faydalı olacağı mülâhaza olunmuş ve bu sebeble teklif lâyihasındaki mebuslara aid leh ve aleyhteki mutlak memnuiyet hükmü değiştirilmiştir.

Devlet, vilâyet veya belediye bütçelerinden veya bunların idare ve murakabesi altındaki daire ve müesseselerden maaş veya ücret alarak müşavirlik ve avukatlık edenlerin yalnız o dairelere aid işlerde avukatlık edebilecekleri beşinci maddede yazılı bulunmaktadır. Bu madde ile resmî devair ve müessesat avukatlarının hariçte iş görmeleri teviz edilmemekte ve bu hükmün de isabeti müsellemlerde bulunmakta ise de memleketimizde bu hükmün hemen tatbikına imkân bulunmadığından lâyihasın muvakkat maddelerine konan bir fıkra ile bu maddenin üç sene tatbikının tehiri kabul edilmiştir ki, bununla alâkalı dairelerin bu müddetin nihayetine kadar teşkilâtını tanzim ve ikmale imkân bırakılmıştır.

Bu maddenin müzakeresine (Ücret) tâbirinin daimî avukatlara verilen yıllık ve aylık ücret olduğu yoksa muayyen bir iş için tutulmuş avu-

kata verilen ücretin bu madde hükmüne girmeyeceği ve madde metninin bundan başka bir manayı tazammun etmeyeceği neticesine varılmış ve busuretle bunun mazbataya işaret olunması kararlaştırılmıştır.

Altıncı maddede bir hâkim veya müddeiumumînin derecesi ve nisbetleri gösterilen akrabasından olan avukatların buldukları mahkeme veya dairelerde avukatlık edemeyecekleri gösterilmektedir.

Bir avukatın maddede yazılı usul ve furuğ veya karı ve koca ve akrabasının hâkim veya müddeiumumî bulunduğu mahkeme veya dairede avukatlık etmelerinin bitarafılığı ve halkın itimadını sarsacak âmillerden sayılması tâbi olduğundan bu memnuiyet çok musib bir hüküm ise de müteaddid mahkeme bulunan veya bir veya hud müteaddid muavini olan müddeiumumîlerin vazife gördükleri yerlerde akrabasından olan avukatların takib ettikleri işe el koyan mahkeme veya müddeiumumî yahud muavini huzurunda avukatlık edemeyecekleri tabii olduğu ve tatbikatta bu cihetin tereddüdü istilzam etmesine imkân bulunmadığı maddenin Encümence müzakeresinde görüşülmüştür.

Hâkim ve müddeiumumîlikten ayrılab avukat olanların vazife gördükleri mahkeme ve yerlerde iki sene avukatlık etmekten memnuiyetlerine dair olan 7 nci madde meri kanunda da mevcut bir hüküm olup buradaki memnuiyet, vazifelerden ayrılan hâkim veya müddeiumumînin ayrıldıkları yerde müteaddid mahkeme bile olsa avukatlık edememelerini icab ettirmektedir. Şu kadar ki, tekaüdüle ayrılanların bu madde hükmü müessir olmadığı gibi Temyiz hâkimliğinden ayrılab avukat olanlar da yalnız Temyiz mahkemelerine bütün dairelerinde avukatlık edemeyecekler yoksa yer itibarıyla Ankaranın diğer mahkemelerinde iş görmekten memnun değillerdir.

Birinci babın ikinci faslı staja aid hükümleri tayin etmektedir.

Avukat olacakların bir avukat yanında ve Adliye vekâletinin tensib edeceği mahkemelerde staj görmeleri ve hâkim muavinliği imtihanı vererek ehliyet ibraz etmeleri bu kanunun en esaslı ve istihdaf edilen maksada temine hadim en faydeli bir hükmüdür.

Avukatlık meslekine intisab etmek isteyenler haiz olmaları lâzım gelen şartların mevcüdi-

yetini müsbit evrak ve vesikalarile avukatlık edebilecekleri yerin barosuna bir talepname ile müracaat ederler ve burada hangi avukatın yanında staj göreceğini o avukatın muvafakatini gösterir vesika ile bildirirler. Talepnameler Baro veya Adliye dairelerinde asılarak ilân olunur. Her avukat veya stajiyer, on beş gün asırlı kalacak müddet içinde delile ve vakraya müstenid itirazda bulunabilirler.

Baro reisi talepnamenin ilânından evvel baroya mensub avukatlardan birine namzedin manevî vasıflarını tahkika ve bir rapor tanzimine memur eder. Bu incelemenin mesleke intisab edecekler hakkında kanunun ne derece hassas davrandığı göstermektedir. Baro reisinin namzedin manevî vasıflarının tahkika memur edeceği avukatın rapor vermek için lüzum gördüğü kimselerin malûmatına müracaat edeceği tabii bulunduğundan lâyihanın on ikinci maddesinde tahkika memur olan bu avukatın ifade alacağına dair olan son fıkrası zaid görülerek tayılmıştır.

Namzedin talepnamesi askıdan kaldırıldıktan bu suretle itiraz edecekler için müddet bittikten sonra baro idare meclisi namzedin stajiyerliğe kabul edilip edilmemesi hakkında on beş gün içinde karar vermekle mükelleftir. Bu kararlara karşı müddeiumumî, Baro idare meclisi azaları veya namzed kararın tebliği tarihinden bir hafta içinde Adliye vekâletine itiraz edebilecekleri ve vekâletin itiraz üzerine vereceği kararın katğı olduğu ve baro idare meclisinin on beş gün içinde hiç karar vermediği halde de itiraz olunabileceği ve aynı suretle karar verileceği on üçüncü maddede tesbit edilmiştir.

Baro reisinin resen veya namzedin müracaatı üzerine talebname gösterdiği avukattan başka bir avukatın yanında veyahud namzed bir avukat bulmamışsa her hangi bir avukatın yanında staj yapmasını tensib edebileceği ve böylece nezdine verilecek stajiyeri avukatın kabule mecbur olduğu on beşinci maddede gösterilmiş olup bununla meslekî tesanüdün icablarından olarak avukatlara bir mükellefiyet tahmil edilmiş olmaktadır.

Avukat yanında yapılacak stajın bir sene müddeti olduğu ve bunun kesimsiz olarak ifa edilmesi on altıncı maddede yazılıdır.

Makbul sebebler dolayisile Baro reisinin stajiyerlere senede on beş gün izin verebileceği ve staj müddeti içinde makbul sebeblerle üç ayı geçmeyen inkıtalarm ikmal ettirileceği aynı madde hükmündendir.

Stajiyerlerin avukatla birlikte muhakeme celselerine ve konferanslara devamı ve nezdinde çalıştığı avukatın vereceği işleri takib ve dava evrakını hazırlamak vazifelerile mükellef olduğu maddede tasrih edilmiş olup bununla stajdan beklenen faydanın elde edilmesinin temini kastedilmiş olmaktadır.

Hükûmet teklifinde stajiyerlerin adlî müzaherete nail olanlara aid davaların mudafaalarını yapmaları da bu vazifeleri arasında gösterilmekte ise de henüz avukatlık yapmağa salâhiyet ihraz etmemiş olanların bu gibi müdafaayı yapmağa mezun kılınmaları kendileri için bir faide temin etse bile müzaheret edilen işleri istihdaf hissesini verecek bu kaydın kaldırılmasını Encümen münasib görmüştür.

Lâyihanın on yedinci maddesi nezdinde staj yapan namzed hakkında avukatın üç ayda bir baro idare meclisine rapor vereceğini ve müddetin nihayetinde de muvaffakiyetle bu vazifinin ikmal edildiğine dair müdellel rapor vermediği âmir bulunmaktadır. Aynı zamanda stajın kanun hükümlerine uygun yapılmamasından avukatın mesul olduğu da maddede tasrih kılınmıştır.

Baro idare meclisleri senelik raporu aldıktan sonra müddeiumumunun mütaleasını alarak staj vesikasının verilmesine veya edineceği kanaate göre stajın namzed üzerinde beklenen faydayı temin etmediği takdirde müddetin altı ay uzatılmasına karar vermeğe salâhiyetlidir. Listeye kaydolunan stajiyerler iki sene içinde bir mecburiyete müstenid olmayarak vesika almazlarsa kayıdlerinin terkin edileceği ve bu gibilerin iki sene geçmedikçe yeniden kayid talebinde bulunamayacakları on sekizinci maddede tesbit edilmiştir.

Stajiyerler hakkında baro meclislerinin verecekleri kararların katğı olduğu ve aleyhlerinde hiç bir mercie müracaat edemeyeceği tasrih edilmiştir. Maddeye böle bir hüküm konmasının ve itiraz yolu kabul edilmesinin doğru olup olmadığı hakkında Encümeninde yapılan müzakerede idarî kararlarda maddî hatalar sebebiyle tashih yapılması mümkün olabileceğinden baro idare mecl-

lislerinin dahi emsali idarî mukarrerat gibi böyle hatalı bir kararı düzeltebileceği tabii ve maddeye mevzu kayidle stajiyerin vaziyetini yakından takib eden baro idare meclislerinin netice hakkında takdire müstenid kararları aleyhine bir itiraz yolu açmanın mahzurlu olduğu neticesine varılarak madde teklif veçhile aynen kabul olunmuştur.

Avukatın yanında stajını bitirenler Adliye vekâletince tensib edilecek bir mahkemede bir sene müddetle vazife görmeleri ve hâkim namzedleri hakkındaki hâkimler kanunu hükmünün bunlar için de tatbik olunacağı 19 ncu maddede beyan edilmektedir.

Avukat yanında ve mahkeme nezdinde stajını muvaffakiyetle ikmal edenler veya stajına varestede bulunanlar çalışmak istedikleri yerin barosuna müracaatle levhaya kayıtlarını isteyecekleri ve baro idare meclislerinin bu talebden itibaren bir ay içinde esbabı mucibeli kararını vererek Adliye vekâletine bildireceği bu kararlar üzerine veya muayyen müddet içinde hiç karar verilmemiş olduğu takdirde itiraz yolu ile yapılacak müracaata karşı vekâletin keyfiyeti tedkik ederek neticeye göre ruhsatname vereceği 20 nci madde hükmündendir.

21 nci maddede stajdan istisna edilecekler yazılıdır. Encümen bu maddeye bazı lâveler yapmıştır. Onlar da; askerî mahkemelerdeki adli hâkimlikten Devlet şûrası dava daireleri reis ve azalıklarda ve Hukuk fakülteleri medeniye, ticaret ve ceza hukuku ile usul dersleri profesör veya doçentliğinde bulunanlardır. Bu maddede gösterilen işlerde dörd sene bulunanların staj hükümlerine tâbi tutulan avukat namzedlerin iktisab edecekleri tatbikî malûmatı ihraz etmiş sayılmalarının çok yerinde olduğu aşikârdır.

Avukatların hak ve vazifeleri ikinci babda tesbit edilmiştir.

Lâyihanın avukatlığı amme hizmeti mahiyetinde bir meslek olarak kaydeden 22 nci maddesi avukatlığın gayesini, bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine hasrederek taraflar arasında doğan ihtilâfların hakka uygun bir şekilde halline tavassut etmek olduğunu tasrih ettikten sonra vazifesini de «bütün mahkemelerle resmî mercilere kanunun tam tatbikî hususunda yardım etmektir» diye veciz bir surette tebarüz ettirmiştir.

Lâyihada umumî şekilde ifade edilen avukatlık vazifesi avukatların deruhde edecekleri işlerde maddî menfaat karşılığı muvekkillerinin arzularına bir bazice olmak mahiyetinde telâkiye yol açacak şekilde iş görmek ve onların hasmane hislerini benimseyerek hareket etmekten tamamen uzak veya yalnız hukukî bilgi ve tecrübelerile hakka uygun olarak taraflar arasındaki ihtilâfların halline tavassut suretile adaletin muzahiri sıfatile çalışmalarını lâzımgeldiği vuzuhle ifade olunmaktadır.

Mazbatanın başlangıcında da işaret edildiği üzere bu gün de az çok izleri kalan avukatlık hakkındaki kötü telâkkilerin bu kanunla mazi-nin gömülen seyyiatı arasına atıldığı ve bundan böyle avukatlık meslekinin maddî menfaat ve hasis emellere alet olmaktan kurtularak kanunların tesbit ettiği hükümler dairesinde kendilerine tevdi olunacak işleri hakka ulaştırarak mahkeme ve makamlar nezdinde yardımcı bir kuvvet olduğu katiiyetle temin edilmiş bulunmaktadır.

Avukatlık tam serbest bir meslek sayılmayıp adli otoritenin devamlı murakabesi altında bulundurulduğundan avukatın vazifesi hakkında lâyihaya konan bu esaslı hükümlerin isabeti encümenimizce de izahtan müstağni bir hakikat olarak kabul edilmiştir.

Lâyihanın 23 ncu maddesi münhasıran avukatların yapacakları işleri tayin ve tesbit etmektedir. Bu madde, bir taraftan avukatların yapmaya kanununun salâhiyet verdiği işleri yalnız bu meslek erbabına hasretmek suretile göstermekte ve hem de bu işleri avukat olmayanlar tarafından görülmesi ve takibinin halka, maslahata ve resmî mercilere zarar vermek ve müşküller doğurarak işleri geciktirmek ve hatta haksız bir neticeye sevkedebilmek ihtimalleri derpiş edilerek bunları önlemekte olduğundan bu kanunun en esaslı ve ana hükümlerinden biridir.

Avukatlar, kanun işlerinde ve hukukî meselelerde rey vermeleri yapacakları işlerin başında gösterilmiştir. Bu hal, kendisine vaki olacak müracaat üzerine şifahî olabileceği gibi yazılı olarak reyini bildirebilir. Konsültasyon suretile de rey verilebilir. Malî ve iktisadî yahud teknik bir işin halli görüşülmek üzere bu işlere vukufu olanlar arasında hukukî ve kanunî bakımdan o meselenin alâkalı olması sebebiyle avukatın da bulunarak diğer mütehassıslarla birlikte mesleki ilgilendiren hususlar hakkında mütealea be-

yanı da yine bu maddedeki rey vermek vazifesine dahildir.

Mahkeme hakem veya kaza salâhiyetini haiz bütün merciler huzurunda hakikî veya hükmi eşhasa aid bir hakkı dava, müdafaa etmek ve bunlara mütedair evrak ve lâyhalar tanzim etmek de avukatın vazifesi olmak üzere maddede gösterildiğine göre şimdiye kadar tatbikatta mahkemeler huzurunda yapılan dava açmak ve müdafaada bulunmak işleri için tereddüdü müstelzim bir nokta yoksa da idarî kaza salâhiyetini haiz Devlet şûrası dava daireleriyle kaza mahiyette kararlar veren ezcümle Maliye teşkilâtımızdaki muhtelif vergiler için müteşekkil itiraz ve temyiz komisyonları huzurundaki işlerde de münhasıran avukatların bulunabileceği bu hükmün pek sarîh icablarındanır. Bu itibarla Maliye işlerinde bilgi ve ihtisas sahibi olduklarını ileri sürerek muhtelif vergi ve mükellefiyetler için bahsedilen komisyonlar huzurunda mükelleflerin ve alâkalıların vekâletlerini deruhde ederek onları temsilen işler görmeyi meslek edinmiş olanların da bu faaliyetlerine nihayet verilmek zaten lâzım idi ise de bu lâyhanın sarîh hükmü karşısında bu suretle hareket edilmesinin zaruret kesbettiği aşikârdır.

Resmî dairelerde iş takibi keyfiyeti, avukatların yapabilecekleri işler arasında ehemmiyet ve nezaketle nazara alınacak bir meseledir. Kanunun ruh ve maksadına göre avukat mutlak olarak iş takib edemez. Ancak bütün adli muameleleri mutlak olarak ve bundan gayri resmî dairelerde nizalı ve ihtilâflı işleri takib edebilir.

Teklif lâyihasında (Münazaalı işler) diye yazılı olan kayid encümence uzun uzadıya tedkik ve münakaşa edilmiş ve esas maksadda ihtilâfı mucib bir nokta yoksa da kanunun metninde ifade şeklinin (nizalı ve ihtilâflı) olarak yazılması muvafık olacağı neticesine varılmıştır. Zira münazaalı tabirinden maksad, takib edilen bir işte ihtilâfın mevcut olması keyfiyettir. Yani kendisine müracaat vaki olan resmî bir merci, müracaata karşı alâkalıyı tatmin etmeyen ve kanuna da uygun bulunmayan bir karar ittihaz etmiş olması şattır. Böyle bir vaziyet karşısında avukat o merci nezdinde işi takib ile kanuna ve hakka uyan teşebbüslerde bulunarak müvekkilinin iddiasını veya itirazını kabul

ve ismaa çalışabilir. Yoksa iş ajanlığı hakkındaki encümen müzakeresini yukarıda naklederken izah olunduğu veçhile resmî daire ve mercilerde görülecek bir iş için ihtilâf ve niza çıkabilmesi ihtimali düşünülerek önceden avukatın böyle işleri takibe salâhiyetleri yoktur. Böyle bir takib iş ajanlığı iştiğalâtının mevzuuna girer. Avukatlar böyle bir takibden bu kanuna göre memnurdurlar.

Maddenin son iki fıkrasile kanunî ehliyeti haiz her şahsın kendi işini veya veli, vasi, kayyum ve saire gibi başkasını temsile salâhiyetli olduğu davaları ve işleri bizzat ikame ve takibe salâhiyetleri olduğu ve usul kanunlarında avukatlarla müdafiler hakkındaki hükümlerin mahfuz bulunduğu kaydolunmuştur. Bu fıkra hükümlerine göre bir kocanın karısının müdafaası için ceza mahkemesi huzurunda bulunabileceğine dair hükmün de bu madde ile ihlâl edilmemiş olduğu tesbit olunmuş demektir.

Yirmi dördüncü madde, avukatların, meslekin vakar ve haysiyetle telifi mümkün olmayan her türlü hareketlerden çekinmelerini âmir bulunmaktadır. Hükûmetin mucib sebebler lâyihasında da işaret edildiği veçhile vakar ve haysiyet keyfiyeti avukatlıkta mesleke girmek için aranan vasıflardan olduğu gibi meslekin ifası esnasında da daima muhafazası istenilen ve bunu ihlâl edecek ufak bir hareketin inzibatî cezası ve nihayet meslekten çıkarmayı müstelzim bir hareket olduğu şüphesiz olup ve vakar ve haysiyetle telif kabil olmayan haller yalnız meslekin ifası sırasında aranılmayıp avukatın hususî hayatında da bu gibi hallerden müçtenib olması lüzumu pek tabiidir. Pek muktedir bir avukatın hususî hayatında da haysiyet kırıcı halleri varsa manevî şerait bakımından esaslı bir vasfı kaybetmiş telâkki olunması zaruridir. Yine bu maddede avukatın vazife ve salâhiyetlerini adaletin icablarına uygun olarak ifa ve istimal eylemek mecburiyetinde olduğu sarîh olarak ifade edilmektedir. Bir avukatın deruhde ettiği bir işte haksızlığını bildiği ve kanuna uygun olmadığını takdir edileceği her hangi bir hususu iddia ve müdafaasında serdederse vazifesini adaletin icabına aykırı olarak ifa etmiş sayılır. Avukatlar, adlin, ve hakkın muzahiri ve yaptıkları işler bir amme hizmeti mahiyetinde addolunmasına göre vazifelerini bu daire hududunu aşarak yapabilmelerini

teviz etmek bu meslek için hedef tutulan gayeyi bozmak olur.

25 nci madde avukatların mahrem ve sır tevdi edilen emin bir meslek sahibi olduklarını tesbit eden hükümleri ihtiva etmektedir.

Avukatın kendisine müracaat edecek iş sahibinin her türlü sırlarına ve hususiyetlerine vukuf peyda etmesi pek tâbii olduğundan bu suretle muttali olacağı hususları ifşadan men edilmeleri gerek meslek için ve gerekse iş sahipleri için bir teminatdır.

Maddenin son fıkrası ceza muhakemeleri usulü hakkındaki hükümle mütecanis olarak avukatın bahsedilen hususlar hakkında şahidlik etmelerinin ancak iş sahibinin muvafakatına bağlı olduğu kaydolunmuş ve mahrumiyet esası bu suretle de bir kat daha kanunla teyid olunmuştur.

Yirmi altıncı madde avukatın kendisine teklif olunan işi kabul mecburiyetinde olmadığını ve hiç bir sebep göstermeksizin reddedebileceğini ve iş kabul edib etmemek hususundaki serbestisini kaydetmekle beraber iş sahiplerinin hakkını siyaset edici iki hükmü de burada tesbit etmektedir.

Onlarda: 1) İş sahibine avukatın vakit geçirmeksizin işinin kabul edilmediğini haber vermesi,

2) İki avukat tarafından teklifi reddolunan iş sahibinin baro reisinden kendisine bir avukat tayinini istemesi ve reisin de bu talebi yerine getirmesidir.

Avukatın kendisine teklif edilen işleri 27 nci maddede sayılan hallerde redde mecbur olduğu gösterilmektedir. Üç bendde tesbit edilen bu haller, adalet ve hakka uygun olarak vazife görmek mecburiyetini ve işte evvelce alâkası olmak itibarile güveni sarsacak vaziyetlere meydan vermemek teminatını ve hâkim ve memur ve hakem sıfatile önce el konulan işlerin avukat sıfatile takibinin pek bariz mahzurlarını bertaraf etmek tedbirlerini derpiş etmek itibarile isabetli birer hükümdür.

Red mecburiyetinin avukatın şeriklerine şamil olması bu hükmün konması icab eden mülâhazanın şerik hakkında da varid olmasının tabii bir neticesi sayılmak lâzımgelir.

Lâyihanın 28 nci maddesi avukata tevdi edilmiş olan evrakın vekâlet işinin neticesinden itibaren üç sene müddetle muhafazaya mecbur olduğunu ve hükmünü göstermektedir. Bu hu-

susun müddet tayin suretile kanunda yer almaması avukatların vazifelerini tesbit etmekle beraber ikmal edilmiş bir işe aid evrakın yıllarca saklanması külfetinden azade kılmak dolayisile avukat içinde kolaylık temin eden bir usuldür. Bu maddeye göre avukatların bürolarında muntazam bir dosya tutmaları ve muhafaza tertibatı bulundurmaları lüzumu anlaşılmakta olup baroların bu bakımdan da avukatların vaziyetlerini göz önünde bulundurmaları pek tabiidir.

Avukatın nezdindeki evrakı geri almayı müvekkiline yazı ile bildirdiği halde saklama mecburiyetinin üç ayda nihayet bulacağı kaydi de avukatlar için başka bir kolaylık temin etmektedir. Bu maddenin son fıkrasile de avukatın ödenmemiş ücretine karşı teminat sayılabilecek bir kayid daha varki o da ücretin ödeninceye kadar evrakın geri verilmesine mecbur olmamasıdır.

29 ncu madde müvekkille avukat arasında vekâlet ve ücret akdinden doğan zarar ve ziyan iddiaları için beş senelik müruru zaman kabul edilmiştir. Teklif lâyihasında üç sene olarak gösterilen bu müddet encümence beşe çıkarılmıştır.

Bu hükümde akidden doğan kaydi vekâlet akdinin icablarını yapmamak haline münhasırdır. Yoksa hata, taksir ve haksız fiilden doğan zarar ve ziyanlardan dolayı umumî hükümler dairesinde muamele olunmak lâzımgelir.

Lâyihanın 30 ncu maddesinde avukatın deruhde ettiği işi doğruluk ve dikkatle yapması ve ikmal etmesi mecburiyeti gösterildikten sonra teklif olunan işi kabul edib etmemekte serbest olan avukatın kendine mevdu bir işin takib veya müdafaasından arzusile vaz geçebileceği de aynı salâhiyetin icablarından sayılmak lâzımgelir. Şu kadar ki: Müvekkilin hukukunu muhafaza için vez geçme arzusu müvekkile bildirdikten sonra on beş gün müddetle müvekkilini temsil ve müdafaada devam mecburiyeti de kanunda kabul edilmiştir.

Adli müzaheret suretile bir şahsa avukat tayin edilenler mücbir sebep olmadıkça kendilerine mevdu vazifeyi yapmaktan istinkâf edemeyecekleri ve bu mücbir sebebi de kendilerine avukat tayin eden hâkim veya adli müzaheret bürosunun takdir etmesi maddenin ikinci fıkrasında işaret olunmuştur. Bununla müzaherete nail olan kimsenin hakkının korunması için kendisinin âciz olması dolayisile kanununun âmir bulun-

duğu yardım hususu bu işe tayin edilen avukatın keyfi arzusuna bırakılmamış olmaktadır.

Müvekkilin ölümü halinde de avukatın sıfatını mirasçılara veya haleflerine bildirmeğe ve alacağı talimata göre mirasçılardan hukukunu temsil ve müdafaaya devam etmeğe mecbur bulunduğu maddenin son fıkrası hükmü iktizasındadır. Mirasçılardan ölen murislerinin avukata verilmiş bir işi olduğundan malûmatları olmaması gibi ihtimaller karşısında avukatın mirasçılara sıfatının ihbarına mecbur tutulmaları kaydi, hakkın müzahiri olan avukatlara terettüb eden bir vazifenin bu kanunda ifadesi demektir.

Bir avukatın meslekten çıkarılması veya ölümü gibi hallerde iş sahiblerinin haklarını korumak ve onların bu sebeplerle bir zarara uğramalarını önlemek için kanun 31 nci madde ile baro reisine mühim salâhiyet veren hükümleri göstermektedir. Bu hallerde alâkalıların taleberi veya iş sahipleri haberdar edilmek şartile baro reisinin resen kaydı silinen veya ölen avukatın elindeki işleri muvakkaten görmek üzere bir avukat tayin edeceği ve bu sebeplerle on beş gün geçmemek üzere dosyalarının devir ve teslimine kadar geçecek zamanın kanunî mehillere müessir olmayarak bu müddetlerin işlemeyeceği ve baro reisinin mahkemelere vuku bulacak tebliğile keyfiyetin tesbit olunacağı maddede musarrah bulunmaktadır.

Her avukatın levhaya kaydi tarihinden üç ay içinde bir büro tesisine mecburiyeti kanunda emrolunmaktadır. Bu gün bazı avukatların yazıhaneleri olmayarak seyyar bir halde mahkeme koridorlarında ve hatta mahkeme civarındaki kahvehanelerde iş sahipleriyle görüşmek ve onların vekâletlerini deruhde etmek gibi meslek için hacetle telâkki olunabilecek hallerin tamamile önüne geçilmiş olacaktır.

Tesis edilecek büroların barolarca evsafının tayin edileceği hakkındaki maddede mevcut kayid avukatların meslekin hasiyetile mütenasib ve vazifelerinin icablarını hakkile yerine getirmeğe müsaid surette lüzumlu tertibat ve teşkilâtı havi olmasının ehemmiyetle baroların nazara alıb bu evsafı tesbit edecekleri tabiidir. Bu kanunun tatbikına başlandıktan sonra avukatların çalışacakları yerlerin bir han odasında veya âdi bir dükkân içinde itimad temin etmeyecek şekilde olmasına fırsat verilmeyeceği şüphesizdir.

Avukatların büro işlerinde kâtib ve daktiloğraftan başka ancak avukat kullanabileceklerine dair lâyihanın 33 ncü maddesi kanunun en mühim hükümlerinden ve şimdiye kadar tatbikatta tesadüf edilen çirkin vaziyetleri bertaraf eden tedbirlerden biridir.

Müvekkille avukat arasında bir takım adamların avukat yazıhanelerinde sıfatları ne olduğu belli olmayarak bulunmaları bir çok yolsuzluklara sebep olduğu gibi iş sahiplerinin itimadını sarsmaları itibarile avukat olmayanların bürolarda çalıştırılmalarının menu olması çok isabetli ve meslekin gayelerine uygun bir hükümdür.

Bu maddenin avukatlıktan menedilenlerle iş ortaklığı yapılmasının inzibatî ceza müeyyedeletile memnu olması ve avukatlığa veya memurluğa mâni olacak bir suçtan dolayı mahkûm olanların veya takib altında bulunanların da avukatların yanında çalıştırılmayacağına dair son fıkrası aynı düşünce ile konmuş bir hükmü tazammun etmektedir.

Avukatın bürosundaki işlerin yanında çalışan stajiyer veya kâtibleri vasıtasile takib ettirebileceği dava dosyalarını yalnız avukatlarla stajiyerlerin ve tarafların tedkik edebileceği ve takib işlerinde mesuliyetin kendine aid olduğu lâyihanın 34 ncü maddesinde beyan olunmaktadır.

Avukatın tevdi olunan işlerde maddî bir alâkası olmaması bu kanunda itina ile iltizam edilmekte olduğundan filhakika hilâfî hareketlerin avukatın hakka ve adle uygun olarak iş görmesini âmir bulunan bu kanun hükümlerine tevafuk edemeyeceğinden lâyihanın 35 nci maddesinde avukatların vaziyet ettiği işlerin münazalâ hakları iktisabdan veya buna delâletten işbittikten sonra beş seneye kadar memnu oldukları yazılı bulunmaktadır.

Menfaat mukabilinde avukata iş getirmek veya bir iş sahibine bu suretle avukat bulmaya delâlet etmek bu kanuna göre menedilmiştir. Bu memnuiyet hapis cezasile müeyyede altına alınmış ve böyle delâlet edenler memur iseler cezalarının daha ağır olacağı 36 ncü maddede gösterilmiştir. Bu güne kadar avukatlara veya iş sahiplerine dellâllik ve meyancılık eden bir takım eşhas faaliyet halinde görülmekte ve hatta bu arada tevkifhanelerde bazı memur ve gardiyanların bile müdafi bulmağı menfaat karşılığı

adeta iş edinmiş olduklarına tesadüf edilmekte idi. Esası pek girkin olan ve her bakımdan adalet işlerinde mahzur tevliid eden bu halin menedilmesinin isabeti izaktan müstağnidir.

37 nei maddede avukatın mahkeme huzuruna resmî kıyafetle çıkacağı yazılı bulunmaktadır. Pek çok memleketlerde avukatların maksus bir kisve ve kıyafetle mahkemede bulunmaları usulü cari olup memleketimizde de 1924 tarihinde çıkan kanun hâkimlerle avukatlar için bu mecburiyeti kabul etmiştir.

Avukatın kendilerine mahsûs kıyafetlerle mahkemeden gayri yerlerde de bulunmaları caiz olabilir. Netekim bu gün mevcud teamüle göre baro idare meclisleri ve baro umumî heyetleri toplantılarında kisvelerini labis olarak hazır bulunmaktadırlar. Bu husus Adliye vekâletince yapılacak bir talimatname ile de tesbit olunacağı Encümen müzakeresinde görüşülmüştür.

38 nei madde her Adliye dairesinde barolar için bir daire ayrılacağını âmir bulunmaktadır.

Avukatların bürolarından başka yerlerde, mahkeme salonlarında ve Adliye binasında hukukî istişarede bulunmaktan memnun oldukları 39 nei maddede tasrih olunmuştur. Ciddiyete yakışmayan bu halin meni avukatların her zaman ayak üstü kendilerinden mütalea soran ehibba ve tanıdıklarının hiç bir menfaati olmadığı halde nezaket ve hatıra riayetle yüzleri tutmayarak cevap vermek mecburiyetinde kalmak suretile izaç edilmelerinin de önüne geçen ve mesleğin şeref ve hayşiyetini koruyan çok musib bir hükümdür. Ancak, maddede işaret olunduğu veçhile sureti mahsusada avukatın davet edildiği yerlerde istişare olunan ve bu suretle rey verilen haller bu maddede hükümden tabiatile müstesnadır.

Avukatın intizamla çalışması lüzumunu temin için deruhde edilen dava veya işlerle yazılı mütaleasna müracaat olunan hususlar hakkında dosya tutmakla kırkıncı madde mucibince mükellef olduğu gösterilmiştir.

Avukatın iş hususunda mülakatında lüzum görürse bir zabıt varakası tutabileceği kırkıbirinci maddede tesbit edilmiştir.

Avukatların iş celbi için teşebbüste bulunmaları ve gazete ile reklâm yapmaları 43 nei madde hükümüne göre memnu addedilmiştir. Çok yerinde olan bu memnuiyet hükmünün bürosunu başka yere nakleden bir avukatın bunu gazeteye vermesine şümulü olmadığı tabii olup bu husu-

sun maddeye kayid ve ilâvesine encümen lüzum görmemiştir.

44 nei madde, avukatlar hakkında kanunun gösterdiği yüksek bir itimadı ifade eden ve mevzuatımıza ilk giren bir hükmü göstermektedir. O da: Avukatın dosyasında saklanan vekâletnamenin aslına mutabakati kendi tarafından tasdik edilecek örneğinin resmî suret sayılmasıdır. Bu salâhiyetin suiistimali üç seneden sekiz seneye kadar ağır hapsi müstelzim bir suç sayıldığı maddenin son fıkrasında kaydedilmekle şiddetli ve çok yerinde addolunabilecek bir müeyyide altına alınmıştır.

Adalete ve kanuna uygun olarak amme hizmeti mesabesinde sayılan avukatlık hizmetinin vecibeleri arasında bulunan bir hükme göre de Temyiz mahkemesinde avukatlar için lüzumsuz ve kanunsuz temyiz yoluna gidilmesini bertaraf etmek üzere hukuk usulü muhakemelerinde mevcut olan cezaî hükmün temyizde bir fiş tutularak oraya işaret edilmesi ve hâkimler hakkında tatbik olunan esaslar dairesinde bu fişler üzerine Adliye vekâletindeki merkez bürosu tarafından liste tanzim edilmesi 45 nei maddede yazılmış ve bir yılda üç veya iki yılda beş defa suiniyetle temyiz yaptığından dolayı cezaya uğrayan avukatın iki sene Temyiz mahkemesinde duruşmada bulunmaktan ve temyiz evrakı yazıp hazırlamaktan menedileceği ve bu halin tekerrüründe Temyiz mahkemesi nezdinde avukatlık yapmak sıfatını tamamen kaybedeceği 46 nei maddede gösterilmiştir.

Haklarında bu memnuiyet hükmü tatbik edilen avukatların memnuiyet hilâfına aykırı hareketlerine karşı da bir defasında işten ve tekerrüründe meslekten çıkarılacağı 47 nei maddede işaret edilmiştir.

Avukatlık mesleğine verilen ehemmiyetin şükran ve hürmetle karşılanağa değer yeni bir hüküm de, vazife sırasında veya yaptığı vazifeden dolayı avukat aleyhine işlenen suçlar için Devlet memurları aleyhinde işlenmiş suçlar hakkındaki cezaların tatbik edileceği 48 nei maddede tasrih edilmiş bulunmasıdır. Bu hüküm hem avukatlık mesleğinin kanun nazarındaki değerini ve hem de avukatın bu kanunun hedef tuttuğu gayelere uygun olarak ifa edeceği vazifelerden dolayı uğrayabileceği bir tecavüz ve taarruzun Devlet memurları hakkındaki hü-

kümler dairesinde mütecasirlerini cezaya çarptırmak suretile kanunun yüksek himayesi altında bulundurduğunu izhar etmektedir.

Yine kanunun bu himayesi cümlesinden olan 49 ncu maddede avukatların vazifesinden doğan veya vazife sırasında işlenen suçlarından dolayı haklarında yapılacak takibatın hâkimler gibi Adliye vekilinin iznine bağlı olduğu gösterilmektedir. Encümende beş muhalif reye karşı kabul edilen Hükümetin teklif ettiği bu madde hükmüne göre hak ve madeleti rehber ittihaz eden bir avukatın vazifesini ifada ne kuvvetli bir mesnede malik olduğu izahdan müstağnidir.

Hukuk ve ceza muhakemeleri usulü kanunlarının müdafaa serbestisini, muhakemenin inziyatını temin için mahkeme reisine veya hâkime verdiği salâhiyetlerin ve buna müteallik hükümlerin mahfuziyeti pek tabii olub bu husus maddenin son fıkrasına kaydolunmuştur.

Avukatların hak ve vazifelerini tesbit eden lâyihamın ikinci babının son maddesi avukatlar levhasına kayıt icra edilmemiş veya muvakkat vesika olarak avukat olmak hakkını iktisab etmemiş olanların dava evrakı tanzim ve icra muamelelerini takib veya sair avukatlara mahsus salâhiyetleri kullanmaları ve avukat unvanını taşımaları ceza müeyyideleri altında menedilmiştir.

460 sayılı kanunun muvakkat maddesi hükmüne göre yapılan tasfiyelerden sonra baro levhalarından kayıt silinenlerden bazılarının matlubun temliki hakkındaki hükümlerden istifade ederek muvazaa suretile bir takım adamlardan namlarına matlub temlik ettirerek mahkemelere girdikleri görülmüş ve her ne kadar bazı mahkemelerin vaziyeti idrak eden reisleri tarafından bu muvazaalı müracaatlar reddolunmuşsa da umumî hükümlerin cevaz verdiği bir muameleyi suiistimal edenler hakkında sarih bir memnuniyet müeyyidesi olmadığından tatbikatta gerek barolardan çıkarılmış ve gerekse avukatlık salâhiyetini haiz bulunmayan adamların bu tarik ile iş gördüklerine tesadüf ediliyordu. Encümen, tatbikatın verdiği bu misalleri de ehemmiyetle nazarı dikkate alarak lâyihamın 50 nci maddesine koyduğu bir fıkra ile matlub temellükü veya sair avukatlara aid salâhiyetleri kullananlar için hapis ve ağır para cezası müeyyidesi altında bir memnuniyet hükmü kabul etmiştir.

Avukatlık salâhiyeti olmayanların bu sıfatla

kabul edilmeyecekleri hükmü yalnız mahkemelere munhasır olmayıb bütün resmî mercilerin de bu kayde riayete mecbur oldukları maddenin son fıkrasında tasrih kılınmıştır.

Lâyihamın üçüncü babı avukatlar levhasının tanzimine ve levhadan avukatlık kaydinin silinmesine ve bu kaydın yenilenmesine müteallik hükümleri on maddede tesbit etmektedir.

Barolar her adli yıl başlangıcı sayılan adliye tatilini müteakib mntakaları dahilindeki avukatların levhasının tanzim ve bu levhayı encümenin tensibi veçhile 51 nci maddede sayılan makamlarla mahkemelere, heyetlere ve noterlere ve diğer barolara gönderirler.

Her avukatın devamlı olarak avukatlık edeceği mntakadaki baro levhasına kaydolunması kanun bir mükellefiyet saymıştır. Bununla beraber devamlı olmamak şartile bir baro levhasına kayıtlı avukat memleketin her yerinde mesleğini yapmağa salâhiyetlidir. Avukatın her yerde iş görebilmek salâhiyeti devamlı olmamakla mukayyed olub levhasında kayıtlı bulunduğu bir baronun mntakası haricindeki bir yerde devamlı olarak çalışması mensub olduğu baronun avukat üzerindeki murakabe salâhiyeti tamamen ifaya müsaid olamayacağından devamlı çalışmaya başladığı yerin barosu bir zabıt varakasıle o avukatın mensub olduğu baroya keyfiyeti bildirir ve öyle bir yerde disiplin cezasını müstelzim bir harekette bulunmuş olursa aynı şekilde muamele yapılır.

Avukatlar başka bir baroya nakillerini isteyebilirler. Böyle bir talep üzerine mahkemenin istediği baro idare meclisi lâzımgelen tedkikatta bulunur ve evvelce kayıtlı bulunduğu baroca disiplin takibi altında olub olmadığını o baroya iştirak hissesini ödeyip ödemediğini sorub anlar.

Nakil taleplerinin reddine dair baro idare meclisinin vereceği kararlara karşı alâkalı avukat Adliye vekâletine 56 nci maddede yazılı şart dairesinde itiraz edebilir ve vekâletin vereceği karar katğidir.

Lâyihamın 57 nci maddesinde avukatın levhadan silinmesini müstelzim halleri dokuz bendde tadad etmektedir.

Bu hallerin bir kısmı ikametgâh edinmesi ve büro açması gibi kanunun emrettiği mecburiyetleri yapmamak ve bir kısmı da avukatlıkla iqtimar caiz olmayan bir vazife deruhde etmek veya avukatlık şartlarına uymayan medeni hak-

lardan mahrum kalmak vasi veya müşavir tayin edilmek suretile tasarruf ehliyetleri tahdid edilmiş bulunmak yahud devamlı surette çalışmaya mâni beden ve akli bir arızaya uğramak hallerile Türk vatandaşlığını kaybetmek veya işten veyahud meslekten çıkarılmak gibi disiplin cezasına uğratılmış olmak veyahud kendiliğinden mesleki terketmiş olmaktan ibaretir.

Levhadan adı silinen avukatın buna dair baro idare meclislerinin kararı aleyhine Adliye vekâletine itiraz etmek hakları lâyhada kabul edilmiştir.

Levhadan adı silinen avukat baroya kayid için aranılan vasıfları haiz bulundukça silinmeyi müstelzim sebeplerin zevali halinde tekrar baroya girebilir.

Cezâî veya disipline müteallik bir karar neticesinde meslekten çıkarılanlarla avukat olmaya mâni bir suçtan mahkûm olanların ruhsatnameleri Adliye vekâletince ibdal edilir.

Lâyhanın dördüncü babı barolara aid hükmü ihtiva etmektedir. Baroların; umumî heyet, idare meclisi ve baro reisi faaliyet sahasında birer organdır. Barolar mintakası içinde en az on beş avukat bulunan vilâyet merkezlerinde teşkil edilir. Bu mikdar avukat olmayan yerler en yakın baroya bağlanır yahud bunlar birleştirilerek Adliye vekâletince tayin edilecek bir merkezde ayrı bir baro kurulur.

Baroların teşekküllerini Adliye vekâletine bildirmekle şahsiyet iktisab edecekleri 61 nci maddede tesbit edilmiş ve bu suretle bir baro bu kanunda yazılı salâhiyetleri kullanmak ve vazifeleri yapmak hakkını ihrazla beraber hükmü bir şahsiyet sıfatıyla umumî hükümler dairesinde sair hakları da iktisab etmiş olurlar.

Baronun en yüksek mercii umumî heyettir. Bu heyet levhada kayidli avukatlardan tereküb eder. 63 ncü maddede yazılı vazifeleri yapmakla mükelleftir. Altı bendde sayılan bu vazifeler arasında kayda şayan bir nokta var ki, o da baro reisinin istifası halinde umumî heyetin buna dair bir karar vermesidir. Baro reisiğine seçilen zatın bu vazifeyi kabul etmemesi veya reisiği yaparken istifa etmesi bu kanunun takib ettiği esasa göre ihtiyarî bir hareket sayılmamasıdır.

Mesleğe mensub bir avukat baro reisiğine seçilince bunu vazife sayıp sebepsiz ve mazeretsiz kabulden istinkâfî veya aynı suretle reislikten

istifası teeviz olunmamıştır. Bundan dolayıdır ki, istifa halinde umumî heyet bunu tedkik ile bir karar verir. Şayed umumî heyet reisinin istifasını kabul etmediği takdirde vazifeye devam zaruret halini almış olur. Her ne kadar böyle bir kaide ilk görüşte gayri tabii bir manzara arzederse de meslek mensublarının bu kanunla tanınan hak ve vazifeleri arasında reisler için bu yolda bir hükmün kabulünü yerinde addetmenin çok haklı bir telâkki olduğu teslim edilir.

Umumî Heyetin her sene kânunuevvel ayının ilk haftasında toplanacağı 64 ncü maddede yazılı olub bundan başka Adliye vekili, idare meclisi ve levhaya kayıdli avukatların üçte biri ve azası 90 dan fazla olan barolarda otuz avukatın talebile de umumî heyet toplanır. Umumî heyetin toplantı günlerini levhaya kayıdli avukatlara mektuble bildireceği ve gazetelerle ilân olunacağı lâyhanın 66 ncı maddesinde ve içtima nisabının levhada yazılı olan avukatların yarıdan bir fazlası olduğu ve bu mikdar ekseriyet hâsıl olmazsa bir hafta sonra aynı gün yapılacak içtimada avukat adedi ne olursa olsun Umumî heyetin teşekkül edeceği 67 nci maddede gösterilmektedir.

Kararların ve seçimlerin mutlak ekseriyetle olacağı aynı maddede yazılı olub seçimlerde ekseriyet kazanamayanlar hakkında reylerin dağılıb işin uzamaması maksadile ekseriyet temin edemiyenlerin iki misline müsavi en çok rey alanlar hakkında seçim yapılması aynı maddede gösterilmiştir.

68 nci maddede idare heyetinin reisten başka dördten ona kadar azadan tereküb edeceği ve aza mikdarı için avukat adedinin nisbeti tesbit olunmuştur. Baro reisinin idare meclisinin tabii reisi olduğu da bu maddede kaydolunmuştur.

70 nci madde baro reisi ve idare meclisi azalarının iki sene müddetle seçileceği ve azanın yarısı her sene yenileneceği ve ilk seçim yapılan bir mecliste bir sene sonra ayrılacak azaların kura ile ayırd edileceği gösterilmektedir.

Müddetleri biten azanın bir sene geçmedikçe yeniden idare meclisi azalığına seçilemeyeceği 71 nci maddede yazılıdır. Bu hükümlerle baroya kayıdli avukatlara mesleklerine aid vazifelerini görmeleri için zemin ve fırsat verilmiş olmaktadır. Bu maddenin son fıkrası ile 55 yaşını bitirmiş olanlarla son üç sene içinde iki sene idare meclisinde vazife görenlerin girecek iki sene

için Baro reisi veya idare meclisi azalıklarından itizar edebilecekleri tasrih edilmekte olup bununla kanunun mesleke aid bir hizmetin ifasından bu gibi sebep olmadıkça kaçınılmayacağı kastetmiş olduğu anlaşılmaktadır.

İdare meclisinin vazife ve salâhiyeti 73 nci maddede 16 bendde tadad ve tafsil olunmaktadır. Bu bendlerde yazılı hususlar kanunun hedefleri dairesinde meslekin icablarına göre ifası lâzım gelen vazifelerle meslek mensublarının vecibelerini ifa edip etmediklerini murakabe ve staj işlerini tanzim ve avukat ve stajiyerler hakkında inzibatî kaza hakkını kullanmak gibi mesleki ilgilendiren ehemmiyetli mevaddır.

İdare meclisinin baro reisi tarafından veya azadan birinin müzakere mevzuunu ihtiva eden yazılı talebi üzerine toplanmaya davet olunacağı 74 nci maddede yazılıdır.

Aynı maddede idare meclislerinin karar nisabı gösterilmekte olup meclis azasının müretteh adedine göre ekseriyeti teşkil edecek zevatın bir reyde bulunması verileceği kaydedilmiştir. Bununla idare meclisleri yarından bir fazlasıyla toplandığı takdirde verilecek karar muteber sayılmak için hazır bulunanların bir reyde bulunması meşrut olduğu anlaşılmakta olup yoksa yarından bir fazla ile toplanacak meclisde bu mevcudun mutlak ekseriyetle verilecek kararın hükümsüzlüğü tesbit edilmiştir.

İdare meclisi çalışmasının intizamla ceryanını temin için meclis toplantılarının mektubla vukubulacak davet üzerine yapılacağı ve bir biri ardınca üç celsede sebebsiz bulunmayanların istifa etmiş sayılacağı 75 nci maddede tasrih edilmiştir.

Baro reisliğile idare meclisi azalığı veya baro menfaatini temsil veya müdafaa hususunda bir avukata tevdi olunacak işin ücretsiz görüleceği 76 nci maddede tasrih olunmuştur.

Lâyihanın 78 nci maddesi baro reisinin salâhiyetlerini tesbit etmektedir.

Baro reisi baroyu temsil ettiği gibi idare meclisi reisi sıfatıyla de salâhiyetlerini kullanabilirler. Bundan başka maddede beş bendde sayılan salâhiyetler arasında baro azasıyla bir avukat ve müvekkil arasında çıkmış olan ihtilâfların idare meclisine intikaline hacet kalmadan dostane bir surette halline çalışması kayda şayan olup bu suretle baro reisinin gerek avukatlar arasında ve gerekse avukatla müvekkiller arasında yanlış an-

layış ve görüş farkları yahud hissi bazı sebeblerle ihtilâf manzarası arzeden hususlarda işin şüyuna meydan vermeden halletmek suretile bir muslih rolü yapacağına göre böyle bir salâhiyetin reislere verilmesinde meslek menfaatinden büyük bir fayda temin edeceği aşikârdır.

Avukatlık vakar ve haysiyetinin muhafazasına ve meslekin adalet kaidelerine uygun olarak şerefle ierasına avukatlar arasında çıkacak meslekî ihtilâfların halline ve istenilirse bu ihtilâflarda tavassut etmeğe ve avukat ile müvekkil arasında çıkacak ihtilâflarda müvekkilin isteği üzerine ihtilâfı tedkik ederek karar vermeğe salâhiyetli olan idare meclislerinin bu vazifelerini yapmak üzere davet olunan bir avukatın sebebsiz gelmemesi ve istenilen malûmatı vermemesi ve yapılacak tavsiyelere riayet etmemesi gibi hallerde baro reisi yüz liraya kadar para cezası hükmetmeğe salâhiyetli olduğu 79 ncu maddede gösterilmiştir.

Bu salâhiyetin kullanılması için aranılan şartlar ve reisin hükmedeceği cezaya karşı alâkalı avukatın idare meclisine itiraz edebileceği bu maddede dercedilmiş bulunmaktadır.

İdare meclisinin umumî heyet kararile kısımlara ayrılması hakkındaki Hükümet teklifinin 80 nci maddesi encümenle lüzumsuz telâkki edilerek tayyaedilmiştir.

Avukatların meslekî bağılıklarını gösteren vecibelerinden biri de bacoların masraflarına karşılık olarak senelik bir aidat vermeleri mecburiyettir. Bu aidatı makbul sebep olmaksızın vermeyenlerde ısrar edenlerin isimleri idare meclisi kararile baro levhasından silinir. Şu kadar ki, aidat borcunu avukat ödeyince tekrar levhaya kaydolunur. Buna aid olan hüküm lâyihanın 80 nci maddesinde tesbit edilmiştir.

Lâyihanın 81 nci maddesi bu kanun hükümlerine göre amme hizmeti mesabesinde sayılan avukatlık meslekine karşı Hükümetin haiz olması lüzumlu ve tabî olan murakabe salâhiyetinin ne suretle kullanılacağını göstermektedir.

Bu maddeye göre Adliye vekili bütün avukatlarla idare meclisi ve baro reisliği üzerinde nezaret hakkını haizdir.

İdare meclisi ile baro reisi üzerindeki nezaret hakkını baro merkezlerinin bulunduğu yerin en yüksek dereceli hâkimi ile ve avukatlar üzerindeki nezaret hakkını da baro reisi marifetle kullanır. Adliye vekili avukatlık vakar ve haysiyeti-

nin muhafazasına nezaret etmek salâhiyetini ve murakabe hakkını kulanmakta ihmal veya suiistimali görülen idare meclisini fesheder. Bu halde vekil yeni seçim yapmak üzere fesih kararının tebliğinden itibaren on beş gün içinde o baronun umumî heyetini toplamağa davet eder ve seçim neticesine kadar mahallî hâkiminin inhası üzerine baro reisine ve idare meclisine aid vazifeleri görmek üzere Adliye vekâletince ora barosuna kayıtlı avukatlardan üç kişilik bir heyet teşkil edilir.

Lâyihamın beşinci babı disiplin muamelelerinden bahistir. Avukatlığın vakar ve şerefine uymayan fiil ve hareketlerde bulunanlarla meslekî çalışmalarında vazifelerini yapmayan ve dürüstluğe riayet etmeyenler hakkında ihtar; tevbih,; beş yüz liraya kadar para cezası, işten çıkarma ve meslekten çıkarma adı altında beş nevi disiplin cezasının tatbik edileceği 82 ve 83 nci maddelerde gösterilmiş ve bu cezaların ne olduğu da tarif ve izah olunmuştur.

Disiplin kararları idare meclisince tertib ve tatbik olunur ve bu takdirde idare meclisi disiplin meclisi unvanını alır.

Lâyihamın 85 nci maddesinde tatbikatta yanlış telâkkilere sebep olabilecek bir nokta sarahatle kaydolunmuştur. O da disiplin cezalarının baroya kayıtlı ve kabulden önce meslekten çıkarma cezasını müstelzim olmadıkça işlenmiş olan fiil ve hareketlerin disiplin cezasının tatbikına mevzu olmayacağı hususudur. Bir çok işlerde intibahî mahiyette muahezeyi mucib olabilecek ehemmiyetsiz efaalin işlenmesi üstünden yıllar geçtiği halde tazelenerek mevzu bahis edildiği görülmekte olduğundan lâyihada bu cihetin tasrihinde isabet edilmiştir.

Lâyihamın 86 nci maddesinde disiplin, takibatının icrasına salâhiyetli baroların avukatın kayıtlı olduğu baro olacağı ve baro reisleriyle idare meclisi azaları hakkındaki takibatın, oranın en yüksek dereceli hâkiminin şikâyet veya ihbar mevzuunun tahkika değer mahiyette olup olmadığını tedkik ve tayin ettikten sonra tensib edeceği en yakın barolardan biri tarafından yapılacağı tesbit olunmaktadır.

Ceza takibatının disiplin muamelesinin tatbik ve icrasına mâni teşkil etmeyeceği 87 nci maddede yazılıdır. Yalnız aleyhine ceza takibatına başlanmış olan avukat hakkında baro idare meclisleri bu takibatın devamı müddetince disiplin mu-

amelilerini durdurabilirler. Bu takdirde memurlar hakkındaki işten el çektirme muamelesi gibi bu kanunda kabul edilen 103 nci maddede yazılı bulunan avukatı işten menetmeğe mahal olup olmadığı hakkında idare meclisince karar verilir.

Ceza takibatı beraetle neticelenen hallerde avukat hakkında disiplin muamelesinin tatbiki ceza davasının mevzuuna giren fiillerden ayrı ve başlı başına disiplin cezasını müstelzim bir mahiyette olmasına bağlı olup aynı mevzuun suç olmadığı mahkeme kararile tebeyyün ettikten sonra disiplin takibatına esas ittihazın doğru olmadığı aşıkârdır. Şu cihetin işaret edilmesine de lüzum vardır ki, avukat hakkında şikâyet mevzuu olan hal umumî ceza hükümlerine göre suç sayılacak unsuru ihtiva etmediği halde disiplin muamelesinin tatbikına başlı başına bir esas teşkil ediyorsa yukarıda hulâsa edilen 87 nci madde hükmü ve hile baro idare meclislerinin mahkemede beraet eden avukat hakkında disiplin takibatı yapmalarına mâni yoktur.

Disiplin takibatı resen idare meclisinin veya bir şikâyetçinin ihbar veya bir şikâyeti yahud müddeiumuminin talebi üzerine verilecek kararla açılır.

Disiplin takibatı yapılmasına karar verdikten sonra idare meclisi bu babda tahkikat yapılmasını kendi azasından birine tevdi eder.

O aza subut delillerini toplar ve lüzum gördüğü kimselerin ifadelerini yeminle de alabilir. Bundan sonra hakkında şikâyet vukubulan avukatı dinler. Hazırladığı dosyayı bir raporla idare meclisine verir.

Baro idare meclislerinin takibat icrasına mahal olmadığına dair vereceği kararlar mahallin en yüksek dereceli hâkimine tevdi olunur.

90 nci madde hükmüne göre bu hâkimin takibat yapılmak üzere baro idare meclisinin kararını feshe salâhiyeti vardır. Şu kadar ki kararın kendisine tevdiinden itibaren on beş gün içinde takibat yapılmak üzere iade olunmazsa ademi takib kararı katılmış sayılır.

Ademi takib kararları verilen fiillerden dolayı yeni deliller meydana çıkarsa ve kararın katgileştiği tarihten itibaren de üç sene geçmemiş olursa tekrar takib yapılabileceği 91 nci maddeden anlaşılmaktadır. Bu madde disiplin cezalarının istilzam ettiği fiillerin vukuundan

itibaren üç sene geçerse takib yapılamıyacağına dair 118 nci madde hükmünden ayrı bir hükmüdür. Takibatın icrasına karar verilmiş olanların disiplin meclisine iştirâkten memnu olmalarına dair 92 nci madde ekseriyetle kabul edilmiştir. Avukat hakkında takibatın icrasına karar verildikten sonra disiplin meclisi tahkikatı duruşma yapılarak icra olunur. Duruşma gizli olur. Ancak hâkimlerle lâvhada kayıtlı avukatlar duruşmada hazır bulunabilirler.

İdare meclislerinin vereceği disiplin cezalarından tevbihle para cezası hakkındaki kararlar evrak üzerinde yapılacak tedkik ile ittihaz olunacağı müteakib maddelerde yazılı olduğundan bu hükmün mahfuz olduğu 93 ncü maddeye işaret edilmiştir.

Lâyihanın 94, 95, 96 nci maddeleri duruşmanın yapılmasına dair usulî hükümlerden bahis bulunmaktadır. Disiplin meclisi delillerin ikame ve tedkikinde şahid ve ehli hibrenin duruşmaya celbi veya naib vasıtasile yahud istinabe yolile dinlenmesi veya mazbut ifadelerin okunması ile iktifa edilmesi hususunda takdir salâhiyetini haizdirler.

Yalnız bir vakranın delili bir şahidin şahsî malûmatından ibaretse bu şahidin her halde dinleneceği 96 nci maddede tesbit olunmuştur.

Disiplin meclisinin tedkik ve tahkik usullerine aid olan hükümler arasında istinabe yolile alınacak bir ifade için verilen talimatın baro merkezlerinde idare meclisi veya azası, baro olmayan yerlerde sulh hâkimi tarafından icra edileceği kayde şayan bir hükmüdür.

Disiplin meclisinin celbine karar verdiği şahid ve ehli hibrenin müddeiumumilk vasıtasile davet olunacağı ve davete icabet etmeyenlerin veya kanunî sebep olmadan şahidlik ve yemin etmekden çekinen şahid ve ehli vukuftan ceza muhakemeleri usulü kanununda olduğu gibi yirmi liraya kadar para cezası alınması ve masrafların ödenmesi hakkında çağrılanların oturdukları yerin sulh mahkemesinde hüküm verilmesi istenebileceği ve bu şahid ve ehli vukuf hakkında ihzar müzekkeresi verilerek zorla getirilmesinin de sulh hâkiminden isteneceği ve hâkimin bu istenen kararları tanzim edilmiş olan zabıt varakaları üzerine vereceği 100 ncü maddede tafsil kılınmıştır.

Disiplin meclisine dahil azanın umumî hü-

kümler dairesinde reddi talep edilebileceği 101 nci maddede kaydolunmuştur.

Disiplin meclislerinin kararları alâkalırlara tebliğ edildikten sonra bir sureti de baro merkezlerinin bulunduğu yerin yüksek dereceli hâkimine tebliğ olunur. Hâkim itiraz etmediği kararları derhal Adliye vekâletine gönderir. İtiraz edeceği kararlar hakkında 109 ncü maddeye göre bu salâhiyetini kullanır.

Lâyhada meslekten çıkarma cezasını istilzam edebilecek mahiyette ehemmiyetli ve ağır bir fiilden dolayı hakkında takibat yapılan avukatın işten men edilmesine disiplin meclisinin karar verebileceği 103 ncü maddede münderiç bulunmaktadır.

Bu maddeye göre bir avukata isnad edilen ağır bir fiilden dolayı karar verilinceye kadar meslekinin icrasında devam etmesi her halde mahzurlu olduğu aşikârdır.

Bu itibarla yukarıda da işaret edildiği veçhile Devlet memurları hakkında tatbik edilen işten elçektirmek mahiyetinde avukatın da işten men edilmesi çok isabetli bir tedbirdir.

İşten men edilmesine karar verilecek avukatın karardan evvel dinlenilmiş veya dinlenilmek üzere davet edilipde gelmemiş bulunması kanunda şart ittihaz edilmiştir. İşten meni kararları, mucib sebepleri ile birlikte avukata tebliğ olunur. İşten meni kararının verilmesi mecburî olan haller lâyihanın 104 ncü maddesinde beyan olunmaktadır. Haklarında meslekten çıkarma cezası veya tevkif müzekkeresi verilmiş olanlarla rüşvet, sahtekârlık, hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal veya yalan yere şahidlik cürümlerinden dolayı sorgu hâkimliğince verilen kararlar veya Cümhuriyet müddeiumumiliğinin iddianamesile mahkemeye sevkedilib haklarında son tahkikatın açılması kararı verilenler her halde işten men edilirler.

İşten meni kararları tefhim veya tebliğ tarihinde katileşir ve bu suretle o avukat avukatlığa aid salâhiyetleri hiç bir suretle kullanamaz. Mahkemelerle, resmî daireler işten men edilen avukatları kabul etmekten memnurdurlar.

İşten men edilen avukat bu memnuiyet hilâfına avukatlık yaparsa hakkında işten çıkarma veya meslekten çıkarma cezalarından biri tatbik olunur.

İşten meni kararı mahiyeti itibarile bir tedbir olması hasebile derhal icra edilir. Bu karar-

lar aleyhine alâkalı avukatın haysiyet divanı nezdinde itiraz hakkı vardır. İtiraz bahsedilen mülâhazaya göre icrayı durdurmaz. İtirazın tedkikından sonra itiraz, varid ve makbul görülürse haysiyet divanı tarafından işten meni kararı kaldırılır.

Bu yoldaki itirazların acele tedkik olunacağı buna dair hükümleri gösteren 106 nci maddeye ayrıca kayıd ve işaret edilmiştir.

İşten menedilen avukatın elindeki davalar baro reisinin tayin edeceği avukatlar tarafından takip olunur. Bu hükümle müvekkillerin ve iş sahiblerinin hukuku gözetilmiş olmaktadır.

31 nci madde hükmü burada da tatbik edilerek dosyaların devir ve teslim tarihine kadar 15 günü geçmemek üzere kanunî mehillerin işlemeyeceği 107 nci maddede tasrih kılınmıştır.

Baro reisinin işten menedilen avukatın işleri için tayin edeceği avukat vekâlet vazifesini ancak haklı sebepler mevcut olduğu takdirde reddedebilir. Bu vazifenin haklı sebep olmadıkça reddolunmaması meslekî tssanüdün icabından sayılmak lâzım gelir. Bu suretle kendisine vazife olarak iş verilen avukatın red sebepleri baro merkezindeki yüksek dereceli hâkim tarafından tedkik olunur.

Bu madde mucibince kendisine iş verilen avukatın ücretini işten menedilen avukat öder. İhtilâf halinde ücretin mikdarını baro idare meclisi tesbit eder. Bu maddenin son fıkrası hükmüne göre bir vazife olarak kendisine iş verilen avukatın ücretinin ödenmesinde baro bir kefil gibi mesuldür.

108 nci madde işten meni kararının kalkacağı halleri tesbit etmektedir. İşten meni kararının verilmesini mecburî kılan takibatın durdurulmuş veya avukatlık icrasına mâni olmayan bir ceza verilmiş olursa bu karar kendiliğinden kalkar.

Kezalik meni kararının ittihazına esas olan hal ve şartların mevcut olmadığı veya sonradan kalktığı sabit olursa disiplin meclisi meni kararını kaldırır. İşten meni kararının kaldırılması hakkındaki talebin reddine dair verilen karara karşı itiraz edilemez yolundaki Hükümet teklifinde mevcut maddenin son fıkrası encümence tay edilmiştir. Çünkü refi kararı vermek disiplin meclisine resen vazife tahmil eden bir hükümdür. Aleyhine meni kararı verilen avukatın vuku bulacak müracaatı olsa olsa na-

zarı dikkatı celb içindir. Bu itibarla işten meni kararının refini istemeğe hakkı olmayan alâkadarın disiplin meclisinin refi hakkındaki kararına karşı itiraz etmesi mevzu bahis olamayacağı tabii olduğundan buna dair kararın katği olduğu hakkında maddeye bir hüküm konulmasına da lüzum yoktur.

109 ncu maddede disiplin meclisi kararı aleyhine itiraza salâhiyeti olanlar ve itiraz müddetleri tesbit olunmuştur:

I) Alâkalı avukat, kararın tefhim veya tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde;

II) Baro merkezindeki yüksek dereceli hâkim, evrakın kedisine tevdi tarihinden itibaren 15 gün içinde;

III) Adliye vekili, yukarıda adı geçen hâkimin itirazda bulunmayıp vekâlete gönderdiği kararların vürudundan itibaren 3 ay içinde başmüddeiumumiliğe vereceği yazılı emirle;

Haysiyet divanında itiraz edebilirler.

Bu madde Hükümet teklifinin 111 nci maddesi değiştirilerek encümence tesbit edilmiştir.

Avukat aleyhinde şikâyette bulunanların disiplin meclisi kararlarına karşı itiraza hakları olması encümence bahsedilmiş ise de üç reyeye karşı ekseriyetle müşteki için itiraz salâhiyeti kabul olunmamıştır.

110 ncu madde, haysiyet divanının teşekkül tarzından bahsetmektedir. Haysiyet divanı, Temyiz mahkemesi birinci reisinin reisliği altında biri Temyiz mahkemesi ikinci reislerinden olmak üzere üç Temyiz hâkimi ile üç avukattan müteşekkil olup müddeti dört senedir. Altı yedek aza da ayrılır.

Temyiz hâkimlerinin üçünün de Temyiz mahkemesi ikinci reislerinden olması hakkındaki Hükümet teklifi kurulacak divanın aslı vazifelere hâlel vermeden suhuletle toplanabilmeleri mülâhazasile encümen, azadan birinin ikinci reis olması şartıyla Temyiz azasının da tayin edilebilmesini muvafık görerek maddeyi bu suretle değiştirmiştir.

Avukatlardan tayin edilecek daimî ve yedek aza için her barodan 111 nci maddede yazılı tarzda gösterilecek namzedler arasından en çok rey alanların Ankara barosu tarafından 12 namzedin listesi yapılarak Adliye vekâletine gönderilir ve bunlar arasından vekâlet azayı ayırır.

112 ve 113 ncu maddeler haysiyet divanının disiplin davalarını ne suretle tedkik edeceğine

dair hükümleri göstermektedir.

Divan, disiplin davalarını evrak üzerinde tedkik ve rüyet eder. Ancak, işten veya meslekten çıkarma cezasına mütedair hükümlerde alâkalı avukatın talebile veya göreceği lüzum üzerine resen duruşma yapılmasına karar verir. Duruşmada avukat vekâletnameyi haiz bir müdafii ile de temsil edilebilir. Duruşmalı işlerde Cümhuriyet başmüddeiumumisi müddeiumumilik vazifesini ifa eder.

Duruşma gizlidir. Ancak hâkim ve avukatlar bulunabilir. Duruşma için muayyen günde davet olunduğu halde gelmiyen avukatın gıyabında da tedkikat yapılabilir.

Duruşma yapılan işlerde divanca, önce iş kendisine havale edilen raportör azanın raporunun izahile duruşmaya başlanır. Bundan sonra müddeiumumî, alâkalı avukat ve varsa müdafii iddialarını beyan ederler. Son söz, hakkında disiplin takibi yapılan avukatıdır.

Haysiyet divanı tedkikatı neticesinde itiraz varid görürse kararı bozarak disiplin meclisine iade etmez, Esas hakkında da kararını verir. İşlerin daha çobuk intacı için Encümen, aynı maksadı tazammun etmekle beraber vuzuhu temin düşüncesile Hükümet teklifindeki (İtiraz mevzuu olan mesele) cümlesi yerine (Esas hakkında) diye adli işlerde mütearife sözlerle 114 neü maddede değişiklik yapmıştır. Bu maddenin son fıkrasında tasrih edildiği üzere haysiyet divanı kararları katği olub bunlar hakkında hiç bir mercie baş vurulamaz. Bununla meslekî disiplin cezalarının başka hiç bir kazaî heyette iddia ve itiraz olunamayacağı açıkça gösterilmiştir.

115 nci madde haysiyet divanında ittihaz olunacak kararlar hakkında derpiş edilmesi iktiza eden hususları kayid ve tesbit etmektedir.

116 nci madde de sayılan bazı fiiller hakkında her halde tatbıkı icab eyleyen cezaları tayin etmektedir.

Encümen, mühim hükümleri ihtiva eden bir maddeyi lâyhaya ilâve etmiştir.

117 nci madde olarak lâyhaya geçen bu hüküm, haysiyet divanının doğrudan doğruya karar vereceği ve hususî mahiyeti haiz yine bir disiplin tedbiridir.

Madde iki fıkrada ayrı, ayrı iki hükmü tesbit etmektedir. Birincisi, mevzuu irtica olan veya millî vahdet ve şuurla telifi mümkün olmayan fiillere müteallik davaları deruhde etmeği itiyad

edenler hakkında baro idare meclisinin talebi üzerine haysiyet divanı tarafından meslekten çıkarma cezasının verilebilmesidir.

Teşkilâtı esasıye kanunumuzun ikinci maddesile Türkiye Cümhuriyetinin ana vasıfları tesbit edilmiş olmasına göre bu esaslara aykırı fiillere müteallik davaları deruhde etmeği bir avukatın itiyad etmesi sathî bir görüşle meslekî bir vazifenin ifası sayılabilirse de maddede tasrih edilemeyen irtica ve millî vahdet ve şuurla telifi mümkün olmayan komünizm ve buna benzer Türkiyenin rejimine aykırı efalet aid davaların itiyadla kabulü bu davalarda müdafa behanesile beyanatta bulunmak ve müdafaanın mukaddes tanınması ve serbest olması gibi yüksek adalet prensiblerini siper ittihaz ederek muhakemelerin alenî olmasından ve sözlerinin gazetelerde de intişar edebilmesinden istifade eyleyerek failinin bu yollarla muzır propagandalar yaptığına açık bir delil teşkil etmekte olduğundan Cümhuriyet rejimine karşı çok hassas olan bütün Devlet kuvvetleri memlekete mazarrat iras edeceği katiyete yakın denecek tarzda meczum olan bu hal karşısında nazari düşüncelere bu kadar zararlı bir işte seyirci kalmağı tercihe tahammül edemeyeceğinden bu gibi işleri itiyadla kabul eden avukatı kendi mensub olduğu baronun idare meclisinin talebile haysiyet divanı tarafından meslekten çıkarılmasına karar verilebilmesinin kabulü memleketin yüksek menfaatları namma millî bir vazife telâkkisile lüzumlu görülmüş bir hükümdür.

İkincisi de ; muhitindeki temas ve faaliyetleri itibarile muayyen bir baro mıntakası dahilinde avukatlık yapımaları millî, meslekî, ahlâk veya menfaat bakımından caiz görülmeyenlerin isimlerinin o baro levhasından silinmesine baro idare meclisinin talebile haysiyet divanının karar vermesidir.

Maddede tesbit edilen hallerle kendi levhasında kayırdlı avukatın münasebatını yakından bilmesi pek tabii olan baro idare meclislerinin talepleriyle haysiyet divanınca bu karar verileceğinden bir baro mıntakası dahilinde avukatlık etmemek üzere mensub olduğu baro levhasından adının silinmesi meslek namma bir nevi emniyet tedbiri sayılan bu hükmün de isabetine encümen tamamiyle kanidir.

Haysiyet divanının Cümhuriyet başmüddeiumumisinin mütaleasile alâkalı avukatın yazılı

müdafasını her halde alacağı ve lüzum görürse avukatı dinleyebileceği maddede tasrih edildiğine göre ittihaz edilecek kararın adle ve hakka uygun olacağı aşkârdır.

Disiblin cezalarının müstelzim olduğu fiillerin vukuundan itibaren üç sene geçmiş ise takib yapılmıyacağı hakkındaki 118 nci maddede yazılı olan hüküm uzun zaman geçtikten sonra bu fiillerin subutu imkânının azalacağı ve delillerin tesbiti müşkülleşeceği ve tesirinin de zail olacağı nazara alınarak lâyhaya konmuştur.

Disiblin cezalarının da umumî hükümlerde olduğu gibi katgileşmedikçe infaz edilemeyeceği 119 ncu maddeye kaydolunmuş ve Hükümet teklifinde meslekten çıkarma cezalarının Adliye vekâleti tarafından infaz olunacağına dair fıkra lüzumsuz görülerek maddeden çıkarılmıştır.

Disiblin muameleleri dolayısıyla davet olunan şahid ve ehlihibreye tazminat verilmesi ve yol ve ikamet masraflarının ödenmesi ve hakkında takibat yapılan avukatın dinlenmesini istediği şahid ve ehlihibre masraflarını peşin olarak ödemesi 120 nci maddede tasrih olunmuştur.

Bu tazminat ve masrafların avukata veya üçüncü bir şahsa yükletilmesi mümkün olmaz veya tahsili imkânı bulunmazsa ceza davalarında olduğu gibi Devlet Hazinesinin mesuliyeti nisbetinde bu paraların baroya tahmil edileceği maddeye kaydedilmiştir.

121 nci maddeye bu kanuna göre hükmedilecek para cezalarının baro kasasına irad yazılacağı ve bunlara mütedair kararların ilâmların icrası hakkındaki icra ve iflâs kanunu hükümlerine göre infaz edileceği ve icra işlerini takibe baro umumî kâtabinin salâhiyetli olduğu yazılmıştır.

Lâyihanın altıncı babı iki fasılda adli müzaheret ve avukat ücretlerinden bahistir.

Adli müzaherete dair altı maddede yazılı hükümler encümünde olduğu gibi kabul edilmiştir.

Bu maddelerin umumî muhteviyatına göre Asliye mahkemesi bulunan her yerde baro idare meclisi tarafından tayin edilen bir avukatın nezaret ve murakabesi altında bir adli müzaheret bürosu kurulacağı ve beşten aşağı avukat bulunan yerlerde bu mecburiyetin bulunmadığı, vazife alacak avukatlara aid sıra defterleri tertib

edileceği ve baronun gelir kaynakları gösterilmektedir.

Kendisine iş verilen avukatın o işi görmekte mükellef olup bu mükellefiyetten ancak tarifede tesbit edilen ücreti baro kasasına yatırmakla kurtulacağı ve müzaheret isteyen kimse- nin haklı olduğuna dair delil gösteremezse kendisine yardım edilmeyeceği ve yardım talebinin reddi halinde o şahsın baro reisine müracaat hakkı olup bu babda reisin vereceği kararın katğı olduğu bu faslın maddelerinde yazılıdır.

İkinci faslın yedi maddesinde avukat ücretlerine müteallik hükümlerden bahsolunmaktadır.

Avukatla müvekkil arasında ücretin serbest tayin olunacağı ve yalnız dava ve takib ücretlerine aid akdın yazılı şekilde olması 128 nci madde ile şart kılınmış olup encümen, ücretten doğan davalarda yazılı mukaveleden başka sübut delili ikame ve istima olunamayacağı hakkında maddeye bir hüküm ilâve etmiştir.

Başka sübut delili dinlenmeyeceği müeyyidesi altında ücretin yazılı bir mukaveleye bağlanması keyfiyeti hem avukat ve hem müvekkil için faydalı ve muamelenin intizam altında yürütmesini temin eden bir hükümdür.

Maddenin son fıkrasında 130 ncu madde hükümünün mahfuziyetine dair kayıpla yazılı mukaveleye bağlanmayan işlerde avukatın haddi asgarî tarifeden aşağı olmamak üzere ücret alabilmek hakkı mevcut olduğu tesbit edilmiştir.

Lâyihanın 129 ncu maddesinde ücret mukavelelerinin muayyen bir meblâğı ihtiva etmesi lüzum gösterilmekte ve her ne suretle olursa olsun hâsılı davaya iştiraki tazammun eden mukavelelerin butlanı tesbit olunmaktadır. Ücret mukaveleleri hakkındaki bu hüküm kanunun istihdaf ettiği maksada ve avukatta aradığı vasıflara tamamiyle uygun bulunmaktadır. Memleketimizde on dört senedenberi meriyet mevkiinde bulunan avukatlık kanununda cüzü şayi üzerine ücreti mukavele edilmesi menedilmiş olduğu halde tatbikatta bir türlü istikrar bulamayan bu hüküm bir takım muvazaalı ve tevilli yollarla yine hasılı davaya iştiraki tazammun edecek mahiyette esas yüzde nisbetleri üzerine zâhirde maktu bir ücret tayin edilmektedir. Halbuki avukatın deruhde ettiği bir işin intacında kemiyet itibarile temin ettiği maddi faydasından çok fazla ihkak edilen hakkın veya defedilen haksız bir id-

dianın keyfiyet bakımından mesbuk mesaisi ve ilmî kudretidir. Bu lâyihanın kanuniyet iktisab ederek tatbikına başlandıktan sonra mevcud murakabe usulleri ve şiddetli disiplin müeyyideleri sayesinde avukatlık ücretinin de kanunun maksadına tevfiğ edilerek tayin olunacağı ve muvazaalara nihayet verileceği emniyetle beklenebilir.

Ceza davaları için de maddede neticeye göre değişen yani beraat veyahud hükmedilecek cezanın hafif veya ağır oluşu hesab edilerek ücret mukavele edilmesinin de batıl sayılacağı kaydolunmuştur.

130 ncu maddede baro idare meclislerinin her dört senede bir seçim devresi başlangıcında kaza mercilerindeki muamelelerle diğer işlerden alınacak ücretin asgarî haddini gösteren bir tarife hazırlanarak Adliye vekâletine gönderileceği ve vekâletin de haysiyet divanının mütaleasını aldıktan sonra bu tarifeyi tasdik veya tadil edeceği yazılı bulunmaktadır.

Maddedeki kazaî mercilerin mahkemelerle idarî ve sair bütün kaza salâhiyetini haiz makamlar huzurunda görülecek muameleleri ve (diğer işlerden) cümlesinin de avukatın yapmağa salâhiyetli olduğu her türlü işleri ve bu meyanda istişarî işleri de ihtiva etmektedir.

Mahkemelerin takdir edecekleri ücret hakkındaki hükümleri gösteren 131 nci madde ücret takdirinde avukatın sarf ettiği mesainin ve takib olunan işin ehemmiyet ve mahiyetinin göz önünde tutulmasını âmir bulunmaktadır. Tayin olunacak ücretin tarifede yazılı haddin aşağı ve üç mislinden yukarı olamayacağı da maddede takyid edilmiştir.

Encümence bu maddeye ilâve edilen son fıkra ile ücret davası açacak avukatların o gibi baro idare meclisine malûmat verilmesi mecburiyeti kaydedilmiştir. Bu gün bazı baroların dahilî nizamnamelerine göre bu yolda hareket edilmekte olup bunun mecburiyet halinde lâyihaya konması baro idare meclislerinin murakabe vazifelerini kolaylaştıracağı gibi aleyhine dava açılan müvekkilin rıza gösterdiği takdirde baro idare meclislerinin veya baro reislerinin uzlaştırma ve sulh yolile ücret ihtilâfını halletmek salâhiyetlerini kullanmalarına da imkân vermiş olur.

132 nci madde haklı bir sebep olmayarak deruhde ettiği işin takibinden vaz geçen avukatla avukatını azleden veya işini diğer bir avukata tevdi

eden müvekkilin ücret istemek ve vermek hususundaki salâhiyet ve mecburiyetlerinden bahistir.

Deruhde ettiği işi takibden vazgeçen avukatın ücret iddiasında bulunamayacağı gibi peşin aldığı da iadeye mecbur olduğu ve müvekkilin avukatını azil veya işini başka avukata vermesi halinde de ücretin tamamını vereceği bu madde ile tesbit edilmiş, ancak kusur ve ihmalden dolayı azledilen avukata ücret verilmesi lâzımgelmeyeceği de ayrıca kayid ve işaret edilmiştir. 133 ve 134 ncü maddeler avukatların hukukunu koruyucu bir hükmü natkıtr. Müteaddid müvekkillerin her birinin ve sulhan neticelenen işlerde her iki tarafın avukat ücretini ödemekte müteselsil borçlu sayılacakları ve müvekkil tarafından verilen veya onun namına alınmış olan mal ve parayı avukat ücret ve masraflarının ödemesine kadar bu alacağa yetecek nisbette elinde hapsedebileceği ve mukavele ile kararlaştırılan veya hâkim tarafından takdir olunan ücretten dolayı avukatın mesaisi ile müvekkilin muhafaza veya iktisab ettiği emval üzerinde avukatın başka alacaklılara karşı rüçhan hakkı olduğu bu maddelerde tasrih kılınmıştır.

Aynı münazaalı olan gayrimenkullerde rüçhan hakkının gösterilecek ücret mukavelenamesine göre ipotek tescilli suretile temin edileceğine dair 134 ncü maddenin son fıkrası encümence lüzumsuz görülerek tayyedilmiştir.

Lâyihanın yedinci babı meslek sigortasına aid hükümleri muhtevidir. Sigortanın bir avukatın istikbaline ve ölümü halinde ailesine temin edeceği fayda ve yardım bakımından lüzum ve isabeti aşikârdır.

Lâyiha bu lüzumu derpiş ederek her avukatın meslek sigortasına yazılmasını mecburî kılmış ve sigortaya yazılmayanlarla ve birbiri ardınca iki taksiti ödemeyen avukatın bu taksitleri ödeyinceye kadar işten menedilmeleri suretile bu mecburiyeti kuvvetli bir müeyyideye bağlamıştır.

Tasavvur edilen şekilde bir meslek sigortası tesisine imkân görülmediği takdirde hükmi şahsiyeti haiz bir tekaüd ve yardım sandığı veya mümasil bir tesis vücade getirmeğe ve muvafık şartlar elde edilirse sigorta sistemine rücu etmeğe Adliye vekâletini salâhiyetli kılacak maddede hükümler konmuştur.

Bu lâyiha avukatlık hakkındaki bütün hükümleri ihtiva etmesi hasebile meri avukatlık kanununun bütün zeyil ve tadillerini mutazammın

olan altı kanun ilga edilmiştir.

Lâyihanın dokuz bendi havi muvakkat maddesile mükteseb hakların mahfuziyetine ve yeni kanunun tatbik mevkiine geçtiği sıralarda bazı hükümlerin icrası için intikal devresi sayılacak zamanlar hakkında yapılacak muameleler tasrih kılınmıştır.

Kanunun meriyeti tarihinin bu yılın kânunu evvelinin birinden başlaması, adli tatilden sonra baro mıntakaları tayini ve kanunun tatbik mevkiine geçmesi için hazırlıklar yapılmasına meydan verilmek mülâhazasile muvafık görülmüştür.

Encümenimize yapılan tadillerle lâyiha, umumî Heyetin tasvibine arz edilerek müstaceli-

yetle müzakere ve kabul buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi	M. M.	Kâtib
Çorum	Kocaeli	Erzurum
Münir Çağıl	Salâh Yargı	Fuad Sirmen
Denizli	Antalya	Antalya
N. A. Küçük	T. N. Arıcan	Numan Aksoy
Balıkesir	Bursa	Kayseri
O. Niyazi Burcu	S. F. Talay	R. Özsoy
Kayseri	Kocaeli	Konya
H. F. Perker	Hayri Tan	R. Türel
Kocaeli.	Bursa	İçel
Ragıp Akça	Atıf Akgüç	H. Ongun
Urfa	Kostamonu	
Fuad Gökbudak	Dr. Ş. Şenozan	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Avukatlık kanunu lâyihası

BİRİNCİ BAB

Avukatlık mesleğine kabul şartları

Birinci fasıl

Umumî Hükümler

MADDE 1 — Avukatlık mesleğine kabul olunmak için:

- a) Türk olmak;
- b) Yirmi üç yaşını bitirmiş bulunmak;
- c) Bir türk hukuk fakültesi veya mektebinden mezun olmak veya 2556 sayılı hâkimler kanununun 3 ncü maddesinin 6 ncı bendinde yazılı tasdiknameyi almış bulunmak;
- d) Avukatlık stajını yapmış ve hâkim muavinliği imtilhanında ehliyet göstermiş olmak;
- e) Levhasına kaydını istenilen baro mmtakasında ikametgâhı bulunmak;
- f) Avukatlıkla içtimar caiz olmayan bir hizmet ve meşgalede bulunmamak;
- g) Bu kanuna göre avukatlığa mâni bir hali olmamak;
- h) 2 nci maddenin (a) fıkrasında yazılı bir suçtan dolayı cezaî veya aynı maddenin (b) fıkrasının tatbikini istilzam eden inzibatî takib altında bulunmamak şarttır.

MADDE 2 — a) Şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan veya aşağı haddi bir seneden, yukarı haddi beş seneden fazla hapis veya ağır hapis cezasını müstelzim bir cürümden dolayı mahkûm olanlar;

- b) Cezaî veya inzibatî bir karar neticesinde hâkim veya memur veya avukat olmak ehliyetini kaybetmiş olanlar;
- c) Meslek şeref ve haysiyetine uymayan halleri bulunanlar;
- d) İflâsına karar verilmiş olanlar;
- e) Avukatlık vazifelerini daimî surette ifaya mâni vücud veya akılca bir ârızası bulunanlar;
- f) Tasarruf ehliyeti mahkeme kararile tahdid edilmiş vaziyette olanlar;
- g) Mecburî tekaüd yaşama erişmesinden dolayı hâkimlik veya memurluktan ayrılmış bulunanlar;

Stajyer veya avukat olmaktan memnurdurlar. Şu kadarki (a) fıkrasının tatbiki halinde gay-

ri kasdî cürümlerden veya cezai hafifleten sebeplerin birile mahkûm olanların bu mahkûmiyeti stajyer veya avukat olmaya mâni olup olmadığına disiplin meclisi tarafından karar verilir.

MADDE 3 — Maaş, ücret veya aidat mukabilinde görülen hiç bir hizmet ve vazife, iş ajanlığı, tüccarlık ve alelrlak mesleğin vekar ve haysiyetile telifi mümkün olmıyan her türlü meşgale avukatlıkla içtima edemez.

MADDE 4 — a) Mebuslar, vilâyet veya belediye meclisi azaları;

b) Üniversite ve diğer yüksek veya tali mekteb, profesör, doçent ve muallimleri;

c) Hususî müessese ve şahısların müşavir ve avukatları;

d) Hakemlik, likidatörlük, kaza mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği her hangi bir vazife ve hizmet, anonim ve kooperatif şirketleri meclisi idare azalıkları ve mürakibliği ve hayır ve ilim müesseseleri reis ve azalıkları; Üçüncü madde hükmünden müstesnadır.

Şu kadarki bunlardan mebuslar, Hazinesinin, belediye ve hususî idarelerin, vilâyet ve belediyelerin idare ve murakabesi altında bulunan daire ve müesseselerin, sermayesine Devletin iştirak ettiği müesseselerin; ve vilâyet veya belediye meclisi azaları mensub oldukları hükmi şahısların alâkalı olduğu işlerde avukatlık edemezler.

MADDE 5 — Maaş veya ücreti Devlet, vilâyet veya belediye bütçelerinden veya alelrlak Devlet, vilâyet veya belediyelerin idare ve murakabesi altındaki daire veya müesseselerden verilen müşavir ve avukatlar yalnız bu daire veya müesseselere aid işlerde avukatlık edebilirler.

MADDE 6 — Bir hâkim veya müddeiumminin sebep veya neseb cihetile usul veya furuundan veya birinci ve ikinci derecede akrabasından olan avukat o hâkim veya müddeiumminin bulunduğu mahkeme veya dairede avukatlık edemez.

Aralarında evlilik bağı olan avukatla hâkim veya müddeiumminin hakkında, evliliğin zevalinden sonra da, hüküm böyledir.

MADDE 7 — Vazifelerinden ayrılan hâkim ve müddeiumumiler hizmet ettikleri mahkeme veya yerlerde, ayrılma tarihinden itibaren iki sene müddetle avukatlık etmekten memnurdurlar.

İkinci fasıl

Staj

MADDE 8 — Avukatlık stajı bu fasılda yazılı şartlar dairesinde bir avukat nezdinde ve Adliye vekâletinin tensib edeceği mahkemelerde ifa edilir.

MADDE 9 — Birinci maddenin a, c, e, f, g, h bendlerinde yazılı şartları haiz olanlar avukatlık edecekleri yer barosuna bir talebname ile müracaat ederler.

MADDE 10 — 9 uncu maddede yazılı talebnameye aşağıda gösterilen vesikalar raptolunur:

a) Kanunun aradığı şartlara müteallik vesikalarm asıllarile tasdikli ikişer sureti;

b) Namzedin birinci maddenin g ve h bendlerinde yazılı hallerin kendisinde bulunmadığına dair bir beyanname;

c) Yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakati;

d) Namzedin anlâki gidişi hakkında iki avukat tarafından tanzim kılman takdimname.

Bu vesikalarm birer sureti baro reisi tarafından tasdik edilerek Adliye vekâletine gönderilir ve diğer suret veya asılları baro dosyasında saklanır. 15 nci maddede yazılı halde c bendinde gösterilen vesika verilmez.

MADDE 11 — Talebname yukarıki maddede yazılı hususlarla birlikte tevdi tarihinden 10 gün içinde baronun veya Adliye dairesinin münasib bir yerinde 15 gün müddetle talik ve ilân olunur.

Her avukat veya stajiyer bu müddet içinde kaydın icrasına itirazda bulunabilir, şu kadar ki itirazın tetkik edilebilmesi vazih delil veya vakıaların gösterilmiş olmasına bağlıdır.

MADDE 12 — Baro reisi talebnamenin ilânından önce baroya mensub avukatlardan birini namzedin manevî vasıfları haiz olup olmadığını tahkiye ve bir rapor tanzimine memur eder.

Raportör avukat birinci fıkrada yazılı husus-

lar hakkında lüzum gördüğü kimselerin ifadele-
rini alabilir.

MADDE 13 — Baro idare meclisi itiraz müddetinin bitmesinden 15 gün zarfında 12 nci maddede yazılı raporu nazara alarak namzedin stajiyer listesine kabul veya ademi kabulü hakkında esbabı mucibeli bir karar verir.

Bu karara karşı müddeiumumî, idare meclisi azaları veya alâkadar tebliği tarihinden bir hafta içinde Adliye vekâletine itiraz edebilir. Birinci fıkrada yazılı müddet içinde bir karar verilmemiş olması halinde de hüküm böyledir. Adliye vekâletinin vereceği karar katidir.

MADDE 14 — Avukatlık stajı, listeye kayid tarihinden itibaren başlar. İtiraz kaydın icrasını durdurur.

MADDE 15 — Baro reisi, resen veya alâkadarın müracaati üzerine stajın talebnameye gösterilen avukattan başka bir avukat yanında yapılmasını tensib edebilir.

10 ncu maddenin c bendinde yazılı vesikayı istihsal imkânını bulamayan namzedin, hangi avukat yanında staj göreceğini tayin baro reisine aiddir.

Avukat her iki halde de stajiyeri kabule mecburdur.

MADDE 16 — Avukat nezdinde yapılacak staj müddeti kesimsiz olarak en az bir senedir. Baro reisi makbul mazeretlere binaen bir senede 15 gün izin verebilir. Staj müddeti esnasında makbul sebeblere istinad eden inkıralar üç ayı geçmemişse ikmal ettirilir.

Stajiyer, staj müddeti zarfında muhakeme celselerine ve staj konferanslarına devam etmek, nezdinde çalıştığı avukat tarafından tevdi olunan işleri takip ve dava evrakını tanzim eylemek, adli müzaherete nail olanlara aid davaların müdafaasını yapmak ve staj nizamnamesinde gösterilen diğer vazifeleri görmekle mükelleftir.

MADDE 17 — 16 nci maddede yazılı staj, nezdinde çalışılan avukatın nezareti altında ifa edilir. Bu avukat baro idare meclisine her üç ayda bir staj vazifelerinin sureti ifası ve bir senelik müddetin hitamında da stajın muvaffakiyetle ikmal edilip edilmediği hakkında müdellel bir rapor verir.

Stajın kanun hükümleri dairesinde yapılmamasından avukat mesuldür.

MADDE 18 — Baro idare meclisi staj hakkındaki senelik raporun tevdiini müteakib müddeiumuminin yazılı mütaleasını alarak staj ve sikasının verilmesine veya müddetin altı ay uzatılmasına karar verir.

İdare meclisinin bu husustaki kararları ka-tî olub aleyhinde hiç bir mercie müracaat edilemez.

MADDE 19 — Staj vesikasını istihsale muvaffak olanlar Adliye vekâletinin tensib edeceği bir mahkemede bir sene müddetle vazife görürler.

Bu müddet zarfında 2556 sayılı hâkimler kanununun 5 nci, 6 nci, 7 nci, 8 nci, 9 ncu, 10 ncu ve 11 nci maddeleri avukat namzedleri hakkında da tatbik olunur. Bunlardan muavinlik imtihanında ehliyet göstermiş olanlara aid mazbataların bir sureti kayıdli oldukları baroya gönderilir.

Listeye kaydi tarihinden itibaren iki sene içinde mecburî bir sebep olmaksızın staj vesikası alamamış olanların kaydi terkin edilir. Bu gibiler iki sene geçmedikçe yeniden kayid talebinde bulunamazlar.

MADDE 20 — Muavinlik imtihanında ehliyet göstermiş olanlar staj talebnamesini tevdi ettikleri ve 21 nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar avukatlık edecekleri mntaka barosuna aid levhaya kayidlerinin icrasını talep edebilirler. Baro idare meclisi bu talep hakkında vereceği esbabı mucibeli kararı bir ay zarfında Adliye vekâletine göndermekle mükelleftir. Bu müddetin hitamında kaydi icra edilmemiş olanlar doğrudan doğruya veya itiraz yolile Adliye vekâletine müracaat hakkını haizdir.

Vekillikçe yapılan tetkikat neticesinde kanda yazılı şart ve vasıfların tahakkuku veya red kararında gösterilen sebeplerin varid olması halinde ruhsatname verilir.

Ruhsatnamenin tanziminde bir defaya mahsus olmak üzere 25 lira harç alınır.

MADDE 21 — Hâkimlik veya müddeiumu-milikte veya 2556 sayılı hâkimler kanununa tevfikân bu sınıflardan sayılan memuriyetlerde en az dört sene müddetle hizmet etmiş olanlar 1 nci maddenin D fıkrasında yazılı kayitten va-

reste tutulurlar.

Bu gibilerin baroya kaydinde 10 ncu madde-nin (a) ve (b) bendlerinde yazılı vesikalardan başka sicil özünün de tasdikli bir sureti alınır.

İKİNCİ BAB

Avukatların hak ve vazifeleri

MADDE 22 — Avukatlık, amme hizmeti mahiyetinde bir meslektir.

Gayesi, avukatların hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine tahsis, tarafların hukukî münasebetlerinden veya karşılıklı menfaatlerinden doğan ihtilâfların hakka uygun olarak hâl-line tavassut ve umumiyetle mahkemelerle diğer resmî mercilere kanunun tam olarak tatbiki hususunda yardım etmektir.

MADDE 23 — Kanun işlerinde ve hukukî meselelerde rey vermek ve mahkeme ve hakem veya kaza salâhiyetini haiz bütün merciler huzurunda hakikî veya hükmi şahıslara aid hukuku dava, müdafaa eylemek ve bu hususlara aid bütün evrakı tanzim ve resmî dairelerdeki münazaarî işleri takib etmek yalnız bu kanunun hükümleri dairesinde baroya kayıdli bulunan avukatlara aiddir.

Dava ikamesine ehil olan her şahıs kendi dava veya işini bizzat ikame ve takib edebilir.

Hukuk ve ceza muhakemeleri usulü kanunlarının avukatlarla müdafilere taallük eden hükümleri mahfuzdur.

MADDE 24 — Avukatlar, mesleğin vekar ve haysiyetile telifi mümkün olmayan her türlü hal ve hareketten içtinab etmek, vazife ve salâhiyetlerini adalet icablarına uygun olarak ifa ve istimal eylemek mecburiyetindedirler.

MADDE 25 — Avukatlar kendilerine tevdi olunan veya vazifeleri dolayisile muttali oldukları ahval ve hususatı her ne suret ve sebeble olursa olsun ifşa etmekten memnurdurlar. Avukatların, birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında şahidlik edebilmeleri sır sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağıldır.

MADDE 26 — Avukat, kendisine teklif olunan işi hiç bir sebep beyanına mecbur olmaksızın reddedebilir. Bu takdirde keyfiyetin geçikmeden müekkile bildirilmesi mecburidir.

Teklifi iki avukat tarafından reddolunan kimse kendisine bir avukat tayinini Baro reisi ister. Baro reisi tarafından tayin edilen avukat işi ücret mukabilinde takibe mecburdur.

MADDE 27 — Avukat, kendisine yapılan teklifi:

a) Yolsuz veya haksız görür veya sonradan yolsuz veya haksız olduğuna kanaat getirirse;

b) Aynı işte menfaati zıd bir tarafa avukatlık etmiş veya rey vermiş olursa;

c) İşe evvelce hâkim, hakem, muddeiumumi veya memur sıfatıyla vaziyet etmiş bulunursa;

Reddetmekle mükellefdir.

Bu memnuiyet aynı büroda çalışan avukatlara da şamildir.

MADDE 28 — Avukat, kendisine tevdi olunan evrakı vekâletin hitamından itibaren üç sene müddetle muhafazaya mecburdur. Şu kadarki evrakın geri alınması müekkil yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde muhafaza mecburiyeti tebliğ tarihinden üç ay içinde nihayet bulur.

Avukat, ücreti ödenmedikçe, evrakı iadeye mecbur değildir.

MADDE 29 — Müekkil tarafından avukat aleyhine dermeyan olunan akidden mütevellid zarar ve ziyan iddiaları üç senelik müruru zamanına tabidir.

MADDE 30 — Avukat deruhde ettiği işi ihtimam, doğruluk ve sadakatle ifa ve intaca mecburdur.

Muayyen bir işi takib veya müdafaadan kendi arzusuyla vaz geçen avukat, keyfiyetin müekkiline tebliği tarihinden 15 gün müddetle temsil ve müdafaaya devam mecburdur.

Şu kadar ki hâkim, adli müzaheret bürosu veya baro reisi tarafından tayin edilen avukat mücbir bir sebep olmadıkça vazife ifasından istinkâf edemez. Mücbir sebebin takdiri, tayini icra eden makama aiddir.

Müekkilin vefatı halinde avukat, sıfatını, varislere veya kanunu medeninin 533 ncü maddesinde yazılı mercilere bildirmeye ve onlardan alacağı yeni talimata kadar varislerin haklarını temsil ve müdafaaya mecburdur.

MADDE 31 — Deruhde eylediği bir davayı veya işi mecburî sebeblere veya makbul mazeretlere binaen takibe devam edemeyen avukat bu iş veya davanın muvakkaten takibini aynı baroda kayıtlı avukatlardan birine tevdi edebilir.

Kaydın silinmesi veya ölüm halinde baro reisi alâkadarların talebi üzerine veya resen işleri muvakkaten takib ve tedvir edecek avukatı tayin eder.

İkinci fıkrada yazılı işlere aid kanunî mehil-ler dosyaların devir ve teslim tarihine kadar işlemez. Şu kadar ki bu müddet hiç bir halde 15 günü geçemez.

Tevkil keyfiyeti birinci fıkrada yazılı halde vekâletname zirine yapılan bir şerh ile ikinci fıkrada yazılı halde baro reisinin mahkemelere vaki tebliğiyle tesbit olunur.

MADDE 32 — Her avukat levhaya kaydi tarihinden itibaren üç ay içinde münasib bir yerde bir büro edinmeye mecburdur. Büronun evsâmını tayin baroya aiddir.

Müşterek çalışan avukatlar için ayrı büro edinmek mecburiyeti yoktur.

MADDE 33 — Avukatlar büro işlerinde kâtib ve daktilogaraftan maada ancak avukat istihdam ederler.

Avukatlıktan menedilenlerle her ne suretle olursa olsun teşriki mesai eden avukat idare meclisince ilk defasında işten ve tekerrüründe meslekten çıkarma cezasile cezalandırılır.

Avukatlığa mâni suçlardan birile takib altında bulunanlar veya mahkûm olanlar istihdam edilemez.

MADDE 34 — Avukat, bürosuna aid işleri kendi mesuliyeti altında, yanında çalışan stajyer veya kâtib vasıtasile de takib ettirebilir ve suret aldrabilir. Dava dosyaları yalnız avukat ve stajyerleri veya taraflar canibinden tetkik olunabilir.

MADDE 35 — Avukat vaziyet eylediği işlere aid münazaalı hakları iktisabdan veya bunların iktisabına delâletten memnudur. Bu memnuiyet işin hitamından itibaren beş sene sürer.

MADDE 36 — Avukat veya müekkil tarafından vaad olunan veya verilen bir ücret mukabilinde avukata iş getirmeye delâlet edenler altı aydan bir seneye kadar hapis cezasile cezalandırılırlar.

MADDE 37 — Avukatlar, mahkeme huzuru-
na, Adliye vekâletince tayin kılmacak resmî kı-
yafetle çıkmaya mecburdurlar.

MADDE 38 — Her Adliye dairesinde baro-
ya ve her mahkeme salonunda avukatlara mah-
sus bir yer ayrılır.

MADDE 39 — Avukatlar baroda kayıtlı
olan bürolarından gayri her hangi bir mahalde,
mahkeme salonlarında veya Adliye binasında
hukuki istişarede bulunmaktan memnurdurlar.

Bu madde hükmü avukatın sureti mahsus-
da davet edildiği hallerde tatbik olunmaz.

MADDE 40 — Avukat deruhde eylediği her
iş veya dava ve mütaleasma müracaat olunan
her husus hakkında ayrı ayrı ve muntazam dos-
ya tutmakla mükelleftir.

Avukat kendi tarafından kaleme alınan veya
müsveddesi yapılan her evrakı bizzat veya mü-
ekkilile birlikte imzaya mecburdur.

MADDE 41 — Avukat iş hususunda yaptığı
mülâkatlardan lüzumlu saydıklarını bir zabıt
varakasıyla tesbit eder. Zabıt varakasının ziri
mülâkatı yapanlar tarafından imza olunur.

MADDE 42 — Lâvhaya kayıtlı olan her
avukatın mensub olduğu baro nezdinde Adliye
vekâletinden gönderilen nümuneye tevfiakan tan-
zım kılman bir sicil cüzdanı bulunur. Bu cüzdan-
lar marhemdir. Ancak sahibi tarafından her za-
man görülebilir. Bir barodan diğer bir baroya
nakil halinde yeni kaydolunan yerin baro reisine
gönderilir.

MADDE 43 — Avukatların iş celbi hususun-
da teşebbüsatta bulunmaları, gazetelere reklâm
mahiyetinde ilân vermeleri memnudur.

MADDE 44 — Usulü dairesinde tanzim ve
avukata tevdi edilmiş olan vekâletname 40 nci
maddede yazılı dosyada saklanır. Avukat isterse
dosyada saklanan vekâletnamenin suretini çıkar-
tırabilir. Bu veçhile avukat tarafından
aslma mütabakatı tasdik olunan suretler resmî
suret mahiyetindedir.

Aslı mevcut olmayan bir vekâletnamenin su-
retini tasdik veya aslma mugayir suret ibraz ve-
ya tevdi eden avukat üç seneden sekiz seneye
kadar ağır hapis cezası görür.

MADDE 45 — Temyiz mahkemesinde baro-

da kayıtlı olan her avukatın bir fişi bulunur.
Davayı temyiz eden avukatın bu fişine hukuk
usulü muhakemeleri kanununun 444 ncü mad-
desinin tatbik edildiği hallerde ceza işareti ko-
nudur.

Bu hüküm tashihi karar taleplerinde de ca-
ridir.

Temyiz mahkemesi birinci ve ikinci reisleri
bu fişlere esas olacak malûmatı hazırlamakla
mükelleftir.

Bu maddenin tatbikına esas olan fişler 2556
sayılı kanunun 35 nci maddesinde yazılı liste-
leri tanzime memur edilen büro tarafından tu-
tudur.

MADDE 46 — Kötü düşünce ile temyiz ya-
pan avukat hakkında Temyiz mahkemesi hu-
kuk usulü muhakemeleri kanununun 444 ncü
maddesi hükmünü tatbik etmekle beraber keyfi-
yeti avukatın mensub olduğu baroya da bildi-
rir.

Bir yılda üç veya iki yılda beş defa bu ceza-
ya uğrayan avukat iki sene müddetle temyiz ar-
zuhal ve lâyihası yazmaktan ve Temyiz mahke-
mesinde duruşmadan memnudur.

Bir evvelki fıkrada yazılı halin tekrerrüri
temyiz mahkemesinde avukatlık yapmak hakkı-
nın izaasını mucibdir.

MADDE 47 — 46 ncı maddede yazılı mem-
nuiyete uğrayanlar Adliye vekâletince Temyiz
mahkemesine, avukatın mensub olduğu baroya
ve baro mmtakasındaki mahkemelere tebliğ olu-
nur.

Bu memnuiyet hilâfına hareket edenler ilk
defasında işten ve tekrerrüründe meşlekten çıka-
rılırlar.

MADDE 48 — Vazife sırasında veya ifa etti-
ği vazifeden dolayı bir avukat aleyhine işlenen
suçlar hakkında Türk ceza kanununun Devlet
memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus
olan hükümleri tatbik olunur.

MADDE 49 — Avukatların vazifeden doğan
veya vazife sırasında işlenen suçlarından dolayı
haklarında tahkikat icrası Adliye vekilinin iz-
nine bağlıdır. Tahkikat, Adliye vekilinin tensib
edeceği makam tarafından yapılır.

Hukuk ve ceza muhakemeleri usulü kanun-
larının duruşmanın inzibatına müteallik hüküm-
leri mahfuzdur.

MADDE 50 — Bu kanun hükümleri daire-
sinde avukatlar levhasına kaydı icra edilmemiş
veya muvakkat vesika istihsali suretile bu hak-
kı iktisab etmemiş olanların kendilerine aid ol-
mayan her türlü dava evrakını tanzim ve icra
muamelelerini takip veya avukatlara mahsus
diğer salâhiyetleri istimali memnudur.

Bilûmum resmî makam ve merciler ve ha-
kemler bu gibileri kabul edemezler.

Birinci fıkra hükmüne muhalif harekette bu-
lunanlar ilk defasında beş liradan elli liraya ka-
dar hafif para cezasına ve tekerrürü halinde üç
aydan bir seneye kadar hapis cezasına mahkûm
olurlar.

Hukuk ve ceza muhakemeleeri usulü kanunu-
nun vekil ve müdafilere aid hükümleri ile bu
kanunun IV ve V sayılı muvakkat maddesi hük-
mü mahfuzdur.

ÜÇÜNCÜ BAB

Avukatlar levhası

MADDE 51 — Baro idare meclisi, her adli
sene başlangıcında, mmtakası dahilinde bulunan
bütün avukatların bir levhasını tanzim eder.
Levhaya her avukatın alfabe sırasile soyadı, adı
ve ikametgâhı yazılır.

Levhanın tanziminden sonra baroya kaydı
icra edilenlere sene sonuna kadar muteber olan
bir vesika verilir.

Levhanın birer suseti Adliye vekâletine ve
diğer barolara gönderilir .

MADDE 52 — Her avukat mmtakası dahi-
linde filî ve mutad olarak avukatlık edeceği ba-
ro levhasına kaydedilmekle mükelleftir.

Bir levhaya kayıtlı bulunan avukat devamlı
olmamak şartile, Cümhuriyet ülkesinin her ye-
rinde mesleğini icra salâhiyetini haizdir.

MADDE 53 — Bir avukat, levhasında kayıtlı
bulunduğu baro mmtakası haricinde devamlı
surette icrayı meslek eder veya disiplin cezasını
müstelzim bir harekette bulunursa o yer disiplin
meclisi tarafından bu husus hakkında tan-
zim edilecek zabıt varakası, icab eden muamele
yapılmak üzere avukatın mensub olduğu baro-
ya irsal edilir.

MADDE 54 — Bir barodan diğer bir baroya

nakil hakkındaki talepler levhasına kaydı iste-
nilen baro idare meclisine yapılır.

İlk kayde esas olan vesikaların nakil taleb-
namesine rabtedilmiş olması şarttır.

MADDE 55 — Baro idare meclisi nakil tale-
binde bulunan avukatın disiplin takibatı altında
olub olmadığını, iştirak hisselerini tediye edib
etmediğini önceden kayıtlı olduğu barodan so-
rar ve bu hususta lüzum gördüğü her türlü tah-
kik muamelelerini yapar.

Nakil talebinin terveci halinde keyfiyet ruh-
satnameye işaret edilmek üzere Adliye vekâleti-
ne bildirilir.

MADDE 56 — Nakil talebinin reddi veya 15
gün zarfında bir karar verilmemiş olması halin-
de alâkadar Adliye vekillğine müracaat hakkı-
nı haizdir. Adliye vekillğinin bu babda ittihaz
edeceği karar katidir.

MADDE 57 — Aşağıda yazılı hallerde avu-
katın adı levhadan silinir:

a) Levhaya kayıtlı talebinden itibaren üç
ay zarfında baro mmtakası dahilinde ikametgâh
edinilmemiş veya ikametgâhın sonradan mmt-
taka haricine nakledilmiş olması;

b) 32 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı
mecburiyete riayet edilmemiş olması;

c) Avukatlıkla içtimar caiz olmayan bir hiz-
met veya vazife deruhde edilmiş olması;

d) Avukatın malları üzerindeki tasarruf sa-
lâhiyetinin mahkeme kararile tahdid edilmiş
olması;

e) Avukatlık vazifelerini devamlı surette
ifaya mani bedenî veya aklî bir arızanın tesbit
edilmiş olması;

f) Medenî hakları istimalden menedilmiş bu-
lunması;

g) Türk vatandaşlığı hakkının kaybedilmiş
olması;

h) Mahkeme veya disiplin meclisi kararile
işten veya meslekten çıkarılmış olması;

i) Meslekten istekle ayrılmış bulunması.

MADDE 58 — Levhadan silme kararı baro
idare meclisi tarafından verilir.

57 nci maddenin h ve i bendlerinde yazılı
haller haricinde, alâkadarın karardan önce din-
lenmesi veya dinlenmek üzere davet edilmiş ol-
ması şarttır.

Alâkadar, bu karar aleyhine tebliğ tarihin-

den 15 gün içinde Adliye vekilliğine itiraz edebilir.

MADDE 59 — 57 nci maddeye tevfiikan kaydın silinmesini mucib olan hallerin zevalini ve ilk kayde esas teşkil eden şartların varlığını isbat eden avukat lehaya yeniden kaydedilmek hakkını ihraz eder.

Şu kadar ki meslekten kendi istekleriyle ayrılmış olanların kayıtları bir sene geçmedikçe yenilenemez.

Bu kanunun 54, 55, 56 nci maddeleri kaydın yenilenmesi talepleri hakkında da tatbik olunur.

MADDE 60 — Cezaî veya disipline müteallik bir karar neticesinde meslekten çıkarılanlarla ikinci maddenin a bendinde yazılı suçlardan dolayı mahkûm olanların ruhsatnamesi Adliye vekâletince geri alınarak iptal ve kayıtları bir daha yenilenmemek üzere terkin olunur.

Bu muamelenin tatbiki kararın katilesmiş olmasına bağlıdır.

DÖRDÜNCÜ BAB

Barolar

MADDE 61 — Mıntakası dahilinde en az on beş avukat bulunan her vilâyet merkezinde bir baro teşkil edilir.

Baro kurulamayan yerlerin bağlanacağı merkezler Adliye vekili tarafından tayin olunur.

Barolar teşekkül keyfiyetini Adliye vekâletine bildirmekle şahsiyet iktisab ederler.

MADDE 62 — Umumî heyet baronun en yüksek merciidir. Levhaya kayıtlı bulunan bütün avukatlardan tereküb eder.

MADDE 63 — Umumî heyet:

- a) İdare meclisi ve Baro reisini seçmek,
- b) Baro mensublarından alacak dühuliye ve senelik aidatı tayin etmek,
- c) Bütçeyi tesbit eylemek,
- d) İdare heyetinin yıllık hesaplarını tetkik ve rüyet etmek,
- e) Baro reisi tarafından verilen istifa hakkında karar vermek,
- f) Meslek işlerine aid tekliflerde bulunmak ve bu kanunda yazılı diğer hususları ifa eylemek vazifeleriyle mükelleftir.

MADDE 64 — Umumî heyet her yıl kânunvevel ayının ilk haftası içinde idare meclisi tarafından hazırlanan bütçeyi müzakere etmek ve Baro reisile idare meclisi azalarının seçim müddetinin bitmesinden 15 gün önce de yeni seçim yapmak üzere toplanır.

MADDE 65 — Adliye vekili ve idare meclisi, lüzum gördüğü hallerde, Umumî heyeti fevkalâde içtimaa davet eder.

İdare meclisi, levhada kayıtlı avukatların üçte biri ve 90 dan fazla azası olan barolarda 30 avukat tarafından verilen toplantı taleplerini nazara almağa mecburdur.

İkinci fıkrada yazılı toplantı talebinin müzakere mevzuunu ihtiva etmiş olması şarttır.

MADDE 66 — Levhada kayıtlı avukatların her biri Umumî heyet içtimalarına yazı ile davet olunur. Davet mektubunun toplantı gününden en az bir hafta evvel postaya veya avukata tevdi edilmiş olması lâzımdır. Bu mektuba, toplantının yapılacağı yer, gün ve saat, ruznameye dahil olan mevad ve teşekkül nisabının olmaması halinde gelecek toplantının yapılacağı yer ve gün yazılır.

Umumî heyet toplantıları ayrıca baro merkezinde çıkan gazetelerle de ilân olunabilir.

MADDE 67 — Umumî heyet, levhada kayıtlı avukat adedinin yarısından bir fazlası ile teşekkül eder.

Birinci fıkrada yazılı ekseriyet hâsıl olmadıği takdirde içtima bir hafta sonra aynı gün ve aynı saate talik olunur. İkinci içtimada bulunan avukat adedi ne olursa olsun heyet teşekkül etmiş sayılır.

Kararlar, hazır olan azanın mutlak ekseriyetile verilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf tercih olunur.

Seçileceklerin, içtimada hazır bulunanların yarısından fazla rey almaları şarttır. İlk seçimde, seçileceklerin tamamı veya bir kısmı bu mikdar rey temin edemediği takdirde ekseriyeti temin edemeyenlerin iki misline müsavi en çok rey alanlar hakkında yeniden seçim yapılır. Bu seçim sonunda en çok rey alanlar kazanmış sayılır.

Aynı sayıda rey kazananlar arasında kura çekilir.

İçtimalarda, ruznameye dahil olmayan hususlar mevzu bahis edilemez. Yeni bir toplanma kararı bu kayıddan müstesnadır.

MADDE 68 — Her baronun bir reisi ve en az dört azadan mürekkep bir idare meclisi vardır.

Avukat adedi, elliden yüze kadar olan barolarda 6, yüz birden yüz elliye kadar olan barolarda 8, yüz elliden fazla olanlarda 10 aza ve her baroda en çok dört ihtiyat aza bulunur.

Baro reisi idare meclisinin tabii reisidir.

MADDE 69 — Baro reisi ve idare meclisi azaları levhada kayıtlı bulunan avukatlar arasından gizli reyile seçilir.

Disiplin takibatı altında bulunanlarla haklarında avukatlığa mâni bir suçtan dolayı son tahkikatın açılması kararı verilmiş veya 84 ncü maddenin 2 nci, 3 ncü ve 4 ncü bendlerinde yazılı cezalara uğramış olanlar cezanın icrası tarihinden itibaren üç sene geçmedikçe baro reisi veya aza seçilemezler.

Seçim, umumî heyetten kura ile ayrılan üç avukat tarafından idare olunur. Namzedliğini koymuş olanların seçim bürosuna intihabları caiz değildir.

Seçilmek ehliyetini kaybeden baro reisi veya azanın vazifesi kendiliğinden nihayet bulur.

Seçim neticeleri bir mazbata ile Adliye vekilliğine bildirilir.

MADDE 70 — Baro reisi ve idare meclisi azalarının müddeti iki senedir. Şu kadar ki, azanın yarısı her sene yenilenir. İlk seçimden bir sene sonra ayrılacak aza kura ile teayyün eder.

Seçim devresinin bitmesinden önce ayrılan baro reisi veya aza yerine seçilen, geri kalan müddeti tamamlar.

MADDE 71 — Azalardan iki sene idare meclisinde bulunanlar, ayrılmalardan bir sene geçmedikçe yeniden intihab olunamazlar.

55 yaşını bitirmiş olanlar veya son üç sene zarfında iki sene idare meclisinde vazife görenler gelecek iki sene için baro reisi veya aza olmaktan itizar edebilirler.

MADDE 72 — İdare meclisi, azası arasından bir reis vekili ve bir de umumî kâtib seçer.

Baronun hesap ve yazı işleri, adli müzaheret

bürosu umumî kâtibin nezareti atlıdır.

MADDE 73 — İdare meclisinin vazife ve salâhiyeti:

a) Avukatlık vekar ve haysiyetinin muhafazasına, mesleğin adalet gayelerine uygun olarak sadakat ve şerefle icrasına nezaret etmek,

b) Stajiyer ve avukatların baroya kayıtlı ve kabul veya nakil talepleri hakkında karar vermek,

c) Avukatlar levhasını tanzim ve meslekî vecibelerin ifa edilip edilmediğini murakabe eylemek,

d) Avukat ve stajiyerler hakkında inzibatî kaza hakkını kullanmak,

e) Lâvhada kayıtlı avukatlar arasında tahdüs eden meslekî ihtilâfların halline, talep vukuunda, tavassut etmek,

f) Avukatla müekkil arasında çıkan ihtilâfları, müekkilin talebi üzerine tetkik ederek karara bağlamak,

g) Adliye vekâleti ve f fıkrasında yazılı ihtilâf hakkında mahkeme tarafında talep olunan mütaleaları rapor halinde bildirmek,

h) Baronun emvalini idare ve muhtaç avukatlara yapılacak yardım şeklini tesbit etmek,

i) Senelik bütçeyi hazırlayarak umumî heyetin tasvibine arz etmek,

j) Baro namma iktisab ve iltizam hususlarında baro reisine mezuniyet vermek,

k) Avukat yanında yapılan stajı idare ve murakabe etmek,

ı) İdare meclisi azası tarafından verilen istifalar hakkında karar vermek,

m) Adli müzaheret bürosunu teşkil ve idare eylemek,

n) Umumî heyet kararlarını infaz etmek,

o) Baronun ücretli memurlarını tayin ve azletmek,

p) Dahilî idareye taallük eden bütün işleri görmek, ve bu kanunda yazılı diğer salâhiyetleri kullanmak hususlarından ibarettir.

MADDE 74 — İdare meclisi, baro reisi tarafından doğrudan doğruya, veya iki azanın müzakere mevzuunu ihtiva eden yazılı talebi üzerine toplanmaya davet olunur.

Kararlar reis ile birlikte beş azası olan barolarda üç, yedi azası olanlarda dört, dokuz azası olanlarda beş, on bir azası olanlarda altı kişinin bir yerde birleşmesiyle verilir.

Baro reisi veya aza alâkalı oldukları işlerin müzakeresine iştiraktan memnurdurlar.

MADDE 75 — İdare meclisi azaları davet, mektub veya listesile toplanmaya çağırılır. Birbirini müteakib üç celseye sebebsiz olarak iştirak etmemiş olan aza idare meclisi kararile müstafi addolunur.

Bu karara karşı tebliği tarihinden on beş gün içinde Adliye vekâletine itiraz edilebilir.

MADDE 76 — Baro reisliği, idare meclisi azalığı vazifeleri veya baro menfaatlerini temsil ve müdafaa hususunda her hangi bir avukata tevdi olunan iş ücretsiz görülür.

Masraflar baro kasasından ödenir.

MADDE 77 — Baro reisi umumî heyet ve idare meclisi içtimalarına riyaset eder.

Reisin gayubetinde bu vazife reis vekili, onun da yokluğunda meclis azalarından biri tarafından ifa olunur.

Umumî heyet ve idare meclisinde ittihaz olunan kararlar ve yapılan seçmeler bir zabıt varakası ile tesbit olunur. Zabıtname zirinin heyetin dağılmasından önce reis ve umumî kâtib tarafından imza edilmesi mecburidir.

MADDE 78 — Reis baroyu temsil eder. İdare meclisinin reisi sıfatile haiz olduğu salâhiyetlerden maada :

a) Umumî heyet ve idare meclisi kararlarını infaz etmek,

b) 73 ncü maddeye tevfikân verilen mezuniyet dairesinde baro namına iltizam ve iktisabda bulunmak, teahhüdlere girişmek, baroya yapılan teberrüleri kabul ve bütçeyi tatbik etmek,

c) Mahkeme ve resmî daireler huzurunda baroyu temsil ve müdafaa edecek avukatı tayin etmek,

d) Avukat sicillerinin, Adliye vekâleti tarafından gönderilen nümuneye tevfikân tanzim ve muhafazasını temin etmek,

e) Baro azası veya bir avukatla müekkil aramızda tahaddüs eden ihtilâfları idare meclisine intikale mahal vermeden dostane bir surette halline çalışmak

Ve bu kanunda yazılı diğer hususları ifa eylemek hak ve vazifelerini haizdir.

MADDE 79 — Baro mensubları 73 ncü maddenin a, e, f, m bendlerinde yazılı hususların

tatbiki dolayısıyla vuku bulacak davete icabet ve kendilerinden istenilen malûmatı ita ve bu maksadla yapılacak tavsiyelere riayet etmekle mükelleftirler.

Baro reisi, birinci fıkrada münderiç muamelelerin infazını temin için 100 liraya kadar para cezasma hükmedebilir. Şu kadar ki, bu kararın ittihazından önce, verilen emrin icra olunması halinde para cezası tayin edileceği keyfiyetinin alâkadara yazı ile bildirilmiş olması şarttır.

Bu karar aleyhine on beş gün zarfında idare meclisine itiraz olunabilir.

Bu maddede yazılı para cezası disiplin faslındaki hükümlere tevfikân tahsil edilir.

MADDE 80 — Umumî heyet, idare meclisinin, kısımlara ayrılmasına karar verebilir. Her kısmın en az beş kişiden tereküb etmesi şarttır. Bu takdirde, her kısma iştirak edecek aza ve reisin tayini, işlerin kısımlar arasında tevzii idare meclisine aiddir.

İdare meclisi, lüzumu halinde, ihtiyat azanın kısımlara devamlı olarak tahsisini ve bir azanın aynı zamanda muhtelif kısımlarda vazife görmesini tensibe salâhiyettardır.

Her kısım içtimaâ reis tarafından davet olunur. 72 nci maddenin ilk fıkrası, 74, 75 nci maddelerle, 77 nci maddenin 2 nci ve 3 ncü fıkraları 79 ncu maddenin 2 nci fıkrası kısımlar hakkında da tatbik edilir.

MADDE 81 — Baro mensublarının vaktinde ödenmemiş olan aidatı umumî kâtib tarafından tanzim kılman tediyeye kararı üzerine ilâmların icrası hakkındaki hükümlere tevfikân tahsil olunur.

MADDE 82 — Adliye vekili bütün avukatlarla idare meclisi ve baro reisi üzerinde nezaret hakkını haizdir. İdare meclisi ve baro reisi üzerindeki nezaret hakkını baro merkezindeki en yüksek dereceli hâkim marifetile ve avukatlar üzerindeki nezaretini baro idare meclisi vasıtasile kullanır.

73 ncü maddenin a bendinde yazılı mürakabe hakkını kullanmakta ihmal veya sui istimali görülen idare meclisi Adliye vekilinin kararile fesholunur.

Bu takdirde umumî heyet, fesih kararının tebliğinden itibaren on beş gün içinde yeniden

seçim icrasına davet edilir.

Baro reisine ve meclise aid vazifeler, yeni meclisin seçimine kadar birinci fıkrada yazılı hâkimin inhası üzerine Adliye vekilliğince baroya kayıtlı avukatlardan teşkil edilen üç kişilik bir heyet tarafından görülür.

BEŞİNCİ BAB

Disiplin muameleleri

MADDE 83 — Avukatlık vekar ve şerefine uymayan fiil ve hareketlerde bulunanlarla meslekî faaliyette vazifelerini yapmayan veya vazife icabı olan dürüstlüğe riayet etmeyenler hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları tatbik olunur.

MADDE 84 — Disiplin cezaları şunlardır:

- 1 - İhtar, avukatı dikkate davettir. Baro reisi tarafından yazılan bir mektupla tatbik olunur. Sicille geçmez. ve aleyhine itiraz olunamaz.
- 2 - Tevbih, meslekî adaba uymayan fiil ve hareketin disiplin meclisi kararile muahezesidir.
- 3 - Beş yüz liraya kadar para cezası,
- 4 - İşten çıkarma, avukatın iki aydan az ve bir seneden fazla olmamak şartile icrayi meslekten men edilmesidir,
- 5 - Meslekten çıkarma, avukatlık ruhsatnamesinin geri alınmasıdır.

MADDE 85 — Disiplin meclisi, baro reisi, reis vekili ve idare meclisininin, her intihab devresi başında kendi arasından seçeceği üç azadan teşekkül eder.

Disiplin meclisine baro reisi ve onun yokluğunda vekili reislik eder. Kararlar mutlak ekseriyetle verilir. Birinci fıkrada yazılı olanların mazereti halinde vekâlet edecek azayı idare meclisi önceden tayin eder.

MADDE 86 — Baroya kayıtlı ve kabulden önceki fiil ve hareketler meslekten çıkarma cezasını istilzam etmiş olmadıkça disiplin takibatına mevzu teşkil edemez.

MADDE 87 — Disiplin takibatının icrası avukatın, tahkikata başladığı sırada kayıtlı bulunduğu baroya aiddir.

Baro reisi ve disiplin meclisi mensubları hakkındaki takibat 82 nci maddenin birinci fıkrasında

şında yazılı hâkimin tensib edeceği en yakın barolardan biri tarafından yapılır. Şikâyet veya ihbar mevzuunun tahkika değer mahiyette olup olmadığını tayin bu hâkime aiddir.

Hakkında takibat yapılmasına karar verilenlerin vazifeleri takibat neticesine kadar vekil veya ihtiyat aza tarafından görülür.

MADDE 88 — Ceza takibatı disiplin muamelesinin tatbik ve icrasına mâni teşkil etmez.

Aleyhine ceza takibatına başlanmış olan avukat hakkındaki disiplin muameleleri bu takibatın devamı müddetince durdurulabilir. Bu takdirde idare meclisi 105 nci maddeye tevfiakan avukatı işten menetmeğe mahal olup olmadığı hakkında bir karar verir.

Beraatle neticelenmiş olan bir ceza davasının mevzuuna giren fiillerden dolayı disiplin takibatının icrası o fiillerin ceza kanunundaki maddeden ayrı ve başlı başına disiplin cezasını istilzam eder mahiyette bulunmasına bağlıdır.

MADDE 89 — Disiplin takibatı idare meclisi tarafından verilen bir kararla açılır. İdare meclisi, alâkadarm ihbar ve şikâyeti veya müddei umuminin talebi üzerine veya resen yukarıdaki fıkrada yazılı kararın verilmesine esas olacak tahkikatın icrasını kendi azası arasından seçeceği bir avukata tevdi eder.

MADDE 90 — Tahkikat icrasına memur edilen avukat sübut delillerini toplar. Lüzum gördüğü kimselerin ifadesini yeminle alır. Hakkında şikâyet edilen avukatı da dinledikten sonra dosyayı bir raporla idare meclisine verir.

MADDE 91 — İdare meclisi takibat icrasına karar verdiği takdirde dosyayı disiplin meclisine tevdi eder.

Takibat icrasına mahal olmadığına dair olan kararlar 82 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı hâkimin tasdikile katilesir.

MADDE 92 — Ademi takib hakkındaki kararın mevzuuna giren fiillerden dolayı yeniden tahkikat yapılabilmesi yeni delillerin bulunması ve kararın katileştiği tarihten itibaren üç sene geçmemiş olmasına bağlıdır.

MADDE 93 — Takibatın icrası kararını vermiş olanlar disiplin meclisine iştiraktan memnu değildirler.

MADDE 94 — Duruşma gizli olur.

Hâkimler ve levhada kayıtlı avukatlar duruşmada hazır bulunabilirler. Baroya mensub olmayanların duruşma salonuna kabulü, hakkında takibat yapılan avukatın yazı ile talebde bulunmuş ve reisin karar vermiş olmasına bağlıdır.

MADDE 95 — Usulüne tevfiakan yapılan davete icabet etmemiş olan avukatın gıyabında duruşma yapılmasına karar verilebilir.

MADDE 96 — Disiplin meclisi, delillerin ne hudud dahilinde ikame ve tedkik edileceğini talep veya feragatlere veya evvelce verilmiş kararlara bağlı olmaksızın dilediği gibi tayin eder.

MADDE 97 — Şahid ve ehli hibrenin duruşmaya celbi, naib vasıtasile veya istinabe yolile dinlenmesi disiplin meclisinin takdirine bağlıdır.

Bir vakıanın delili bir şahidin şahsı malûmatından ibaretse bu şahid duruşma esnasında dinlenir.

Şahidin daha evvelce şahadetini ihtiva eden zabıt varakalarının ve yazılı beyanlarının okunması şifahi şahadet yerine geçemez.

MADDE 98 — Tevbih veya para cezasını müstelzim fiil ve hareketlere müteallik disiplin davaları evrak üzerinde tedkik ve rüyet olunabilir. Bu takdirde hakkında takibat yapılanın müdafaası alınmadıkça veya müdafaasını münasib bir zamanda tevdi davet edilmedikçe ceza verilemez.

MADDE 99 — Duruşma zabıtnamesi reisin tensib edeceği bir avukat tarafından tutulur.

Duruşma haricinde dinlenenlere aid zabıt varakalarının duruşmada okunması mecburidir.

MADDE 100 — İstinabe yolile verilen talimat baro merkezinde idare meclisi azası, diğer yerlerde sulh hâkimi tarafından icra edilir.

MADDE 101 — Şahidler ve ehli hibre müdeiumumilik vasıtasile davet olunur.

Usulü dairesinde davet olunup da gelmeyen veya kanunî bir sebep olmaksızın şahidlik veya yemin etmekten çekinen şahid veya ehli hibrenin bu hareketinden doğan masraflarla beraber yirmi liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilmesi şahid ve ehli hibrenin ikamet ettiği ve-

ya sakin olduğu yerin sulh mahkemesinden istenebilir.

Bu takdirde şahid veya ehli hibrenin ihzar müzekkeresile zorla getirilmesi sulh hâkiminden istenir. İhzar müzekkeresi verilmeyip te yeniden celbname ile davet edilir ve yine gelmezse evvelce hükmolunan cezadan başka aynı suretle yine bir cezanın hükmolunması istenebilir.

Sulh mahkemesi bu hususta tanzim edilmiş olan zabıt varakası üzerine karar verir.

MADDE 102 — Disiplin cezalarına karar verecek heyete dahil olanların reddi hakkındaki talepler reddi istenilen azadan başkalarının iştirakile tedkik olunur.

Şu kadar ki haysiyet divanının iki azası hiç bir sebep gösterilmeksizin de reddolunabilir.

Yedek azanın reddi halinde heyet kura ile seçilen avukat veya hâkimden tereküb eder.

MADDE 103 — Disiplin meclisi azaları tedkikat sırasında değişebilir.

MADDE 104 — Disiplin meclisi kararlarının tasdikli bir sureti, alâkadara tebliğinden sonra, 82 nci maddede yazılı hâkime tevdi olunur.

MADDE 105 — Hakkında meslekten çıkarma cezasını istilzam edebilecek mahiyette bir fiilden dolayı takibat yapılmakta olan avukat disiplin meclisi kararile işten menedilebilir.

Kararın verilmesinden önce alâkadarın dinlenmiş veya dinlenmek üzere davet edilmiş olması şarttır.

Disiplin meclisi bu karara esas olan delillerin ne hudud dahilinde ikame ve tedkik olunacağını taleplere bağlı olmaksızın serbestçe tayin ve takdir eder.

Karar, hakkında takibat yapılan avukata esbabı mucibesile birlikte tebliğ olunur.

MADDE 106 — Haklarında meslekten çıkarma cezası veya tevkif müzekkeresi veya rüşvet, sahtekârlık, sirkat, dolandırıcılık, emniyeti suisitimal ve yalan yere şahidlik cürümlerinden dolayı son tahkikatın açılması kararı verilenlerin işten menedilmeleri mecburidir.

MADDE 107 — İşten memnuiyet kararı, tefhim veya tebliği tarihinde katilesir.

İşten menedilmiş olanlar bu tarihten itibaren avukatlığa aid salâhiyetleri hiç bir suretle kullanamazlar. Bu hüküm avukatın karısıyla reşid

olmayan çocuklarına aid işlerde cari değildir.

İkinci fıkrada yazılı memnuiyet hilâfına kasdî olarak hareket eden avukat hakkında 84 ncü maddenin 4 ncü veya 5 nci bendlerinde yazılı cezalardan biri tatbik olunur.

Mahkemelerle resmî daireler işten menedilen avukatları kabul etmemekle mükelleftirler.

MADDE 108 — İşten memnuiyet kararı aleyhine haysiyet divanı nezdinde itiraz olunabilir. İtiraz, kararın icrasını durdurmaz. Varid görülrse kaldırılır. Bu husustaki itirazlar acele tedkik olunur.

MADDE 109 — İşten menedilen avukata aid davalar baro reisinin tayin edeceği avukatlar tarafından takip olunur.

31 nci maddenin 3 ncü fıkrasile 4 ncü fıkrasının son cümlesi burada da caridir. Birinci fıkrada yazılı vekâlet vazifesi haklı sebeplerin mevcudiyeti halinde reddolunabilir. Red sebeplerinin kabule şayan olup olmadığını tedkik 82 nci maddede gösterilen hâkime aiddir.

Vekâlet vazifesi, temsil edilen avukatın talimatına bağlı olmaksızın onu ifa edenin mesuliyeti altında görülür. Yapılan işlerin ücretini kendisine vekâlet olunan avukat öder. İhtilâf halinde ücretin miktarı, idare meclisi tarafından tesbit olunur. Baro bu ücretin tediyesinden bir kefil gibi mesuldür.

MADDE 110 — İşten memnuiyet kararı, takibatın durdurulmuş veya avukatlık icrasına mani olmayan bir ceza verilmiş olması halinde kendiliğinden kalkar.

Kararın verilmesine esas olan hal veya şartların mevcut olmadığı veya sonradan ortadan kalktığı sabit olursa disiplin meclisi tarafından refolunur.

Refi talebinin reddine dair olan karar kabili itiraz değildir.

MADDE 111 — Disiplin meclisi kararları aleyhine Temyiz mahkemesi Başmüddeiumumisi veya alâkalı avukat tarafından tebliğ veya tevdi tarihinden 30 gün içinde haysiyet divanına itiraz olunabilir.

Başmüddeiumumî, itiraz hakkını kullanmağa mahal olup olmadığına Adliye vekilinin veya 82 nci maddede yazılı hâkimin talebi üzerine karar verir.

MADDE 112 — Haysiyet divanı, Temyiz

mahkemesi birinci reisinin reisliği altında Temyiz ikinci reislerinden üç zat ile 113 ncü maddede yazılı surette seçilen üç avukattan teşekkül eder. Bunlardan başka üçü Temyiz hâkimi ve üçü avukat olmak üzere altı ihtiyat aza ayrılır. Avukat azadan müddetini dolduranların yeniden seçilmesi caiz değildir.

Haysiyet divanına iştirak edecek Temyiz reis ve hâkimleri her dört senede bir kura ile ayrılır.

MADDE 113 — Levhada kayıtlı avukat adedi elliye kadar olan barolar bir, elliden iki yüze kadar olanlar beş, iki yüzden fazla olanlar her elli avukata mukabil birer namzedi ihtiva eden bir liste tanzim ederler. Baro idare meclislerine dahil olanlar namzed gösterilemez.

Bu suretle taayyün eden namzedlerin soy adları bir umumî listede toplanarak bütün barolara dağıtılır.

Baro idare meclisleri umumî listenin vürudu tarihinden en çok bir ay içinde bu listeye dahil olanlardan 12 avukat seçerek keyfiyeti bir mazbata ile tesbit eder.

Bu mazbatalara göre en çok rey kazanmış olan 12 namzedin soy adları alfabe sırasile ve rey sayısı gösterilmeksizin Adliye vekâletine bildirilir.

Adliye vekâleti haysiyet divanına iştirak edecek daimî ve ihtiyat azayı bunlar arasından ayırır.

İkinci ve dördüncü fıkralarda yazılı muameleler Ankara barosu idare meclisi tarafından ifa olunur.

Bu maddeye göre yapılacak seçimin dört senelik müddetin bitmesinden altı ay önce başlamış olması şarttır.

MADDE 114 — Haysiyet divanı, disiplin davasını evrak üzerinde tedkik ve rüyet eder. Ancak işten veya meslekten çıkarma cezasına müteallik hükümlerde maznunun talebi üzerine veya lüzumunda resen duruşma icrasına karar verir. Maznun duruşmada hazır olabileceği gibi kendisini vekâletnameyi haiz bir müdafî ile de temsil ettirebilir.

Duruşma icrası suretile yapılan tedkikatta müddeiumumilik vazifesi Cümhuriyet başmüddeiumumisi tarafından ifa edilir.

94 ve 95 nci maddeler haysiyet divanı hakkında da tatbik olunur.

MADDE 115 — Duruşmaya raportör aza tarafından işin izahile başlanır. Bu azanın duruşmadan önce raporunu tanzim ve imza ile dosyaya koymuş olması şarttır.

Raportör azanın izahatını müteakib Cümhuriyet başmüddeiumumisi, maznun ve müdafii iddialarını beyan ve bunları izah için söz alırlar. Bunlar arasından itirazı yapmış olan taraf önce dinlenir. Son söz maznunundur.

MADDE 116 — Haysiyet divanı, itirazı varid görürse, itirazın mevzuu olan mesele hakkında da karar verir.

İtiraz üzerine verilen kararlar katî olup aleyhine hiç bir mercie müracaat olunamaz.

MADDE 117 — Disiplin meclisi veya haysiyet divanı, irad ve ikame edilen delilleri tahkikat ve duruşmadan edineceği kanaate göre serbestçe takdir eder.

Şu kadar ki, bu heyetler disiplin cezalarının tayin ve tatbikinde avukatlık şeref ve itibarını kuvvetle muhafaza etmek ve mesleğin adalet gaye ve icablarına uygun olarak icrâsını temin eylemek vazifesinden ilham alırlar.

MADDE 118 — Bu kanunun ikinci babında yazılı mesleki vecibelere veya 131 nci madde hükümlerine riayet etmeyenler hakkında ilk defasında en az tevbih ve tekerrüründe işten çıkarma ve ikinci maddenin (a) fıkrasında yazılı bir suçtan dolayı mahkûmiyet halinde de meslekten çıkarma cezasının tatbiki mecburidir.

MADDE 119 — Disiplin takibatı üç sene geçmesile ortadan kalkar.

MADDE 120 — Disiplin cezaları katileşmedikçe icra olunmaz. Meslekten çıkarma kararı Adliye vekâleti tarafından infaz olunur.

MADDE 121 — Taraflar, takib veya tahkik neticesinde verilen kararda gösterilir.

Disiplin muameleleri dolayısıyla davet olunan her şahıs ve ehli hibrenin kaybettiği vakit ile mütenasib bir tazminat istihsaline hakkı vardır. Bunlardan davete icabet için seyahat etmeğe mecbur olanlara yol ve ikamet masrafı da verilir. Hakkında takibat yapılan avukat dinlenmesini talep ettiği şahid ve ehli hibre masrafını peşin olarak öder. Avukata veya üçüncü bir şahsa tahmil olunamayan veya borçludan tahsil imkânı kalmayan masraflar, Devlet Hazine-

sinin ceza davalarında şahid tazminat ve masraflarındaki mesuliyeti nisbetinde baroya yüklenir.

MADDE 122 — Para cezasına veya masrafların tediyesine dair olan kararlar ilâmların icrası hakkındaki hükümlere tevfikân tahsil olunur.

Para cezaları baro kasasına irad yazılır.

İcra işlerinin takibi baro umumî kâtibine aiddir.

ALTINCI BAB

Adli müzaheret ve avukat ücretleri

Birinci fasıl

Adli müzaheret

MADDE 123 — Asliye mahkemesi bulunan her yerde idare meclisi tarafından tayin kılınan bir avukatın nezaret ve murakabesi altında bir adli müzaheret bürosu kurulur.

Avukat adedi beşten aşağı olan yerlerde bu mecburiyet yoktur.

MADDE 124 — Adli müzaheret bürosunda devamlı surette çalışacak stajyer ve ücretli memurların tayini ve büroda vazife alacak avukatlara aid sıra defterinin tertibi idare meclisine aiddir.

Kendisine iş tevdi edilen avukat o işin tarifede tesbit edilen ücretini baro kasasına yatırdığı takdirde bu mükellefiyetten kurtulur.

MADDE 125 — Büro, adli müzaheretin temini için lüzumlu olan muameleleri ifa, talebin kabulü halinde davayı takib ve intaç ve umumiyetle muhakeme veya takib masraflarını kısmen veya tamamen ifadan aciz olanların mahkemelerle Adliye dairelerindeki işlerini takib vazifelerile mükelleftir.

Hukuk usulü muhakemeleri kanununun adli müzaheret hakkındaki hükümleri mahfuzdur.

MADDE 126 — Müracaatlarında haklı olduklarına dair delil gösteremeyenlere yardım edilmez.

Yardım talebinin reddi halinde alâkalı tahriren veya şifâhen Baro reisine müracaat hakkını haizdir.

Baro reisinin vereceği karar katidir.

MADDE 127 — Adli müzaheret bürolarının masraf ve varidatı baro bütçesinin ayrı bir faslında gösterilir. Bu fasılda kalan varidat fazlasının ertesi seneye aynen nakli mecburidir.

Vilâyet veya belediye bütçelerinden veya hayır müesseselerinden baroya tahsis edilen yardımlar ile baro lehinde yapılan her türlü teberrülere tahsis mahalli gösterilmeyenler bu fasılın varidat kısmına ilâve edilir.

Adli müzaherete memur avukat istihsal eylediği ücretin yüzde yirmisini ve büronun yardımından faydalanan kimse avukat ücretinden mâada faydalandığı kısmın yüzde onunun baroya tediye mecburdur. Şu kadarki adli müzaherete nail olanın tediye edeceği meblâğ asgarî tarifeden aşağı olamaz.

MADDE 128 — Adli müzaheret bürosunu idare veya mürakabeye memur edilen avukat büronun senelik faaliyetini bir raporla idare meclisine bildirir.

İdare meclisi bütçede çalışmış olanlara ikramiye dağıtılmasına karar verebilir.

İKİNCİ FASIL

Avukat ücretleri

MADDE 129 — Ücret avukatla müekkil aramada serbestçe tayin olunur. Dava ve takib ücretleri hakkındaki akdin yazılı şekilde olması şarttır.

131 nci madde hükmü mahfuzdur.

MADDE 130 — Ücret mukavelenamesinin muayyen bir meblâğı ihtiva etmesi lâzımdır.

Her ne suretle olursa olsun hasılı davaya iştiraki tazammun eden ücret mukavelenameleri batıldır. Ceza davasının neticesine göre değişen ücret tayini halinde de hüküm böyledir.

MADDE 131 — Baro idare meclisi her dört senede bir ve seçim devresi başlangıcında kazaf muamelelerle diğer işlerden alacak ücretin asgarî haddini gösteren bir tarife hazırlayarak Adliye vekâletine gönderir. Adliye vekâleti hayriyet divanının mütaleasını aldıktan sonra tarifeyi tasdik veya lüzumlu gördüğü tadilleri icra eder.

Yeni bir tarifenin tasdikine kadar mevcut olan tarife hükmü devam eder. İdare meclisine haber verilmek şartile ücretsiz dava deruhdesi caizdir.

MADDE 132 — Mahkeme, avukat ücretini takib olunan işin ehemmiyet ve mahiyetine ve sarfolunan mesaiye göre takdir eder.

Şu kadar ki, mahkûm aleyhine tahmil oluncak ücret tarifede yazılı hadden aşağı ve iki mislinden yukarı olamaz.

MADDE 133 — Deruhde ettiği işi haklı bir sebep olmaksızın takibden vaz geçen avukat hiç bir ücret iddiasında bulunamaz.

Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Meğerki müekkil bu hususta avukatın sunu taksiri olduğunu ispat eyleye.

MADDE 134 — Müekkilin taaddüdü halinde bunlardan her biri ve sulhan neticelenen işlerde, taraflar, avukat ücretlerini tediye hususunda müteselsil borçlu sayılırlar.

MADDE 135 — Avukat, müekkilî tarafından verilen veya onun namma aldığı emval ve nukudu ücret ve masrafın tediyesine kadar ve alacağı nisbetinde yedinde hapsedebilir.

Avukat, mukavele ile kararlaştırılan veya hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı kendi mesaisi neticesinde müekkilin muhafaza veya iktisab eylediği emval üzerinde rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı vekâletnamenin tanzimi tarihinde sırâ alır. Aynı münazaalı olan gayrimenkullerde bu hak avukat tarafından ibraz olunan ücret mukavelenamesine tevfikân ipotek tescili suretile temin edilir.

YEDİNCİ BAB

Meslek sigortası

MADDE 136 — Bir baro levhasında kayıtlı olan her avukat meslek sigortasına yazılmağa mecburdur. Bu sigortaya aid poliçeler baro kasasında veya idare meclisinin tensib edeceği bir bankada bu meclis namına saklanır.

Birbiri ardı sıra iki taksiti ödemeyen avukatın ruhsatnamesi idare meclisi tarafından geri alınır.

MADDE 137 — Meslek sigortasının şartları

haysiyet divanı tarafından tesbit olunur.

Ankara, İstanbul, Adana, İzmir ve Diyarbakır baroları umumî heyeti tarafından seçilmiş olan mümessiller kanunî mecburiyetten ve toplu bir müşterinin bulunmasından doğan faydaları ileri sürerek birinci fıkrada tesbit olunan şartları kabul eden şirketlerin tekliflerini tedkik ve bunlardan avukatlık mesleğine en uygun ve müsaîd gördüklerini tercih ederler.

Birinci fıkrada yazılı şartlar Ankara, İzmir ve İstanbul gazetelerinde ilân olunur.

MADDE 138 — Sigorta müddetinin hitamından önce vefat dolayısıyla alınacak tazminatın yüzde birinin kalan seneler adedile hasılı zarımdan elde edilecek yekûn ölenin mensub olduğu baro kasasına yatırılır. Bu para muhtaç avukatlara yardıma veya primlerini tediye tahsis olunur.

Baro kasasından ödenmiş olan primler yardım gören avukattan tahsil edilemediği takdirde kendisine veya ailesine verilen paradan kesilir.

MADDE 139 — 137 nci maddeye tevfiakan yapılacak tekliflerin meslek sigortasının tesisindeki maksad ve gayeye uygun düşmemesi veya bu hususta bir anlaşma husulüne imkân bulunmaması halinde, keyfiyet esbabı mucibeli bir mazbata ile Adliye vekâletine bildirilir.

Adliye vekâleti mazbatada istinad olunan sebepleri varid gördüğü takdirde hükmî şahsiyeti haiz bir tekaüd ve yardım sandığı veya mümâsil bir tesis vücade getirmeğe salâhiyet-tardır.

Bu maddenin tatbik şekli bir nizamname ile tayin olunur.

Muvakkat maddeler

MADDE I — a) 708 sayılı kanunun ikinci ve 7 nci maddelerinde ve 2573 sayılı kanunun 6 nci maddesinde yazılı mülâzemet müddetini bu kanunun neşri tarihinde ikmal etmiş olanlar 1 nci maddenin a, b, c, e, f, g, h bendlerinde gösterilen şartları haiz oldukları takdirde baroya kayıt ve kabul olunurlar.

Bu kanunun tatbikatında Kuzat mektebi mezunları Hukuk mezunu sayılır.

b) Bu kanunun meriyete girdiği tarihte 703 sayılı kanunun ikinci maddesinde yazılı mülâzemet müddetinin on beş ayını bitirmiş olanlar geri kalan müddeti aynı hükümlere tevfiakan tamamladıktan sonra hâkim muavinliği imtihanına kabul olunurlar.

c) b fıkrasında yazılı mülâzemet müddetini kanunun meriyete girdiği tarihte üç aydan fazla ve on beş aydan az bir müddetle ifa etmiş olanlar geri kalan avukatlık stajını bu kanunun 18 nci maddesinde gösterilen şekilde ikmal ederler. Üç aydan eksik olan müddet 15 nci madde hükümlerine tevfiakan avukat nezdinde yapılacak staja mahsub edilir. Şu kadar ki b, c fıkralarında yazılı hükümlerden istifade stajm kesilmeden devam etmiş olmasına bağlıdır.

MADDE II — Bu kanunun meriyete girmesinden önce avukatlık ruhsatnamesi istihsal etmiş olanlardan 460 sayılı kanunla zeyl ve tadillerine göre avukatlığa mâni bir hali bulunmayanların müracaatında barodaki kayıtları bu kanun hükümleri dairesinde yenilenir.

Adliye encümen veya heyeti tarafından verilen karar üzerine avukatlık ruhsatnamesi almış olubta baro teşekkül etmeyen yerlerde icrayi vekâlet etmekte olanlar o yerin bağlı bulunduğu baroya kayıt edilirler.

MADDE III — Bu kanunun neşri tarihinden itibaren dava vekilliği ruhsatnamesiyle 708 sayılı kanunun beşinci maddesine istinad eden avukatlık ruhsatnamesi verilmez.

MADDE : IV —

a) Bu kanunun meriyete girdiği tarihte dava vekâleti ruhsatnamesini haiz olanlar beş avukat bulunmayan yerlerde icrayi vekâlet edebilirler.

Dava vekilleri birinci fıkrada yazılı yerlerde avukatlara aid hak ve vazifeleri o yerde bulunan en yüksek dereceli hâkimin nezaret ve mürakabesi altında istimal ve ifa ederler. 84 nci maddede yazılı disiplin cezaları şikâyete mebni veya resen veya mahallî müddeiumumisinin talebi üzerine bu hâkim tarafından tatbik olunur. Bunlardan işten veya meslekten çıkarma cezalarına tebliğ tarihinden on beş gün içinde alâkalı dava vekili veya müddeiumumî tarafından mmtaka barosu disiplin meclisine itiraz olunabilir. İtiraz hakkında tedkikler evrak üzerinde yapılır.

Alâkadar dava vekilinin müdafaası alınmadıkça disiplin cezası verilemez. İtiraz üzerine verilen karar katî olup aleyhine hiç bir merciye müracaat olunamaz.

b) Bu maddenin a fıkrasında gösterilen yerlerin Adliye encümen veya heyetleri o yerlerde vekâlet yapmak isteyen dava vekillerinin bir listesini tanzim ederek Adliye vekâletine gönderirler.

Listeye kaydi icra edilmeyenler keyfiyetin tebliğ tarihinden on beş gün içinde Adliye vekâletine müracaat hakkını haizdirler.

Adliye vekâletinin vereceği karar katidir.

Bu fıkra hükmü nakil veya yeniden kayid talepleri hakkında da caridir.

MADDE : V —

Bu kanunun 123 ncü maddesinde yazılı adli müzaheret bürolarının tesisine esas olan avukat adedinin tayininde o yerde mevcut dava vekilleri de hesaba katılır.

Adli müzaheret bürosu kurulamayan yerlerde 23 ncü maddenin evrak tanzimine ve resmî

dairelerdeki işleri takibe dair olan hükümleri bu büronun tesisine kadar tatbik olunmaz.

MADDE : VI —

Baro ve disiplin meclislerinin bu kanuna tevfikân teşkiline ve 131 nci maddede yazılı ücret tarifesinin tesbitine değin 460 sayılı kanunla zeyil ve tadillerinin bu husustaki hükümleri cereyan eder.

MADDE 140 — Bu kaunun neşri tarihinden ay sonra meridir.

MADDE 141 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye vekili memurdur.

19 - I - 1938

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
C. Bayar	Ş. Saracoğlu	K. Özalp
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. T. R. Aras	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V. ve Zr. V. V.
S. Arıkan	A. Çetinkaya	Ş. Kesebir
S. İ. M. V.	G. İ. V.	
Dr. H. Alataş	Rana Tarhan	

Avukatlık kanunu

BİRİNCİ BAB

Avukatlık mesleğine kabul şartları

Birinci fasıl

Umumî hükümler

BİRİNCİ MADDE — Avukatlık mesleğine kabul olunmak için:

A - Türk olmak,

B - Yirmi üç yaşını bitirmiş bulunmak,

C - Bir Türk Hukuk fakültesinden veya mektebinden olmak veya Siyasal bilgiler okulundan mezun olub da noksan kalan derslerden Hukuk fakültesinde imtihan vermiş olmak veya yabancı bir memleket Hukuk fakültesinden mezun olub ta Türkiye Hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden imtihan ile tasdikname almış bulunmak,

D - Avukatlık stajını yapmış ve hâkim muavinliği imtihanında ehliyet göstermiş olmak,

E - Levhasına kaydı istenilen Baro mıntakasında ikametgâhı bulunmak,

F - Avukatlıkla içtimai caiz olmayan bir hizmet veya meşgalede bulunmamak,

G - Bu kanuna göre avukatlığa mâni bir hali olmamak,

H - İkinci maddenin (A) bendinde yazılı bir suçtan dolayı cezaî veya aynı maddenin (B) bendinin tatbikını istilzam eden inzibatî takib altında bulunmamak şarttır.

İKİNCİ MADDE — A) şeref ve haysiyeti muhil bir suçtan veya ağır habsi müstelzim bir cürümden mutlak surette yahud bir cürümden bir sene veya daha ziyade hapis cezasile mahkûm olanlar,

B) Cezaî veya inzibatî bir karar neticesinde meslekî bir suçtan dolayı hâkim veya memur yahud avukat olmak vasfını kaybetmiş olanlar,

C - Meslek şeref ve haysiyetine uymayan halleri bulunanlar,

D - Hileli ve taksirli olmayarak iflâsına karar verilmiş olubda itibarını geriye getirmemiş olanlar,

E - Avukatlık vazifelerini daimî surette ifaya mâni vücud veya akılca bir malûliyeti bulunanlar,

F - Tasarruf ehliyeti mahkeme kararile tahdid edilmiş vaziyette bulunanlar,

Stajiyer veya auvkat olmaktan memnudurlar.

Şu kadar ki (A) fıkrasının tatbikı halinde kasdî olmayan cürümlerden biri ile veya cezayi hafifleten sebebler nazara alınarak mahkûm olanların bu mahkûmiyeti stajiyer veya avukat olmaya mâni olub olmadığına baro idare meclisi tarafından karar verilir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Maaş, ücret veya aidat mukabilinde görülen hiç bir hizmet ve vazife, iş ajanlığı, tüccarlık veya meslekin vakar ve haysiyetile telifi mümkün olmayan her türlü meşgale avukatlıkla içtima edemez.

DÖRDÜNCÜ MADDE — A -) Mebuslar, Vilâyet ve belediye meclisi azaları;

B) Üniversite, yüksek veya tâlî mekteb profesör, muallim, doçent ve asistanları;

C) Hususî müessese ve şahısların müşavir ve avukatları;

D) Hakemlik, tasfiye memurluğu, kaza mercilerinin veya adlî bir dairenin verdiği her hangi bir vazife veya hizmetleri,

E) Anonim ve kooperatif şirketleri idare meclisi azaları, murakibleri ve hayır ve ilim müesseseleri reis ve azaları,

Üçüncü madde hükmünden müstesnadır.

Şu kadar ki bunlardan mebuslar Hazinesinin, belediye ve hususî idarelerin, vilâyet ve belediyelerin idare ve murakabesi altında bulunan daire ve müesseselerin ve sermayesinin yarısından fazlası Devlete aid şirket ve müesseselerin, vilâyet ve belediye meclisi azaları mensub oldukları hükmî şahısların aleyhindeki dava ve işleri kabul ve takibden memnurdurlar.

Bu memnuiyet avukatların şeriklerine şamildir.

BEŞİNCİ MADDE — Maaş veya ücreti Devlet, vilâyet veya belediye bütçelerinden yahud Devlet, vilâyet veya belediyelerin idare ve murakabesi altındaki daire veya müessese yahud şirketlerden verilen müşavir ve avukatlar yalnız bu daire, müessese veya şirketlere aid işlerde avukatlık edebilirler.

Mahkeme veya kazâ mercilerde mensub oldukları daireyi temsil eden hukuk müşaviri veya muavinleri baroya kaydolunmaya mecburdurlar.

ALTINCI MADDE — Bir hâkim veya müddeiumuminin sebep veya neseb cihetile usul veya furuundan veya birinci ve ikinci derecede akrabasından olan avukat o hâkim veya müddeiumuminin bulunduğu mahkeme veya dairede avukatlık edemez.

Aralarında evlilik bağı olan avukatla hâkim veya müddeiumumî hakkında, evliliğin zevalinden sonra da, hüküm böyledir. (Hükûmetin 6 nci maddesi?).

YEDİNCİ MADDE — Vazifelerinden ayrılan hâkim ve müddeiumumiler hizmet ettikleri mahkeme veya yerlerde, ayrılma tarihinden itibaren iki sene müddetle avukatlık etmekten memnurdurlar. (Hükûmetin 7 nci maddesi).

SEKİZİNCİ MADDE — Avukatlık stajı bu fasılda yazılı şartlar dairesinde bir avukat nezdinde ve Adliye vekâletininintensib edeceği mahkemelerde ifa edilir. (Hükûmetin 8 nci maddesi).

DOKUZUNCU MADDE — Birinci maddenin a, c, e, f, g, h bendlerinde yazılı şartları haiz olanlar avukatlık edecekleri yer barosuna bir talebname ile müracaat ederler. (Hükûmetin 9 neu maddesi)

ONUNCU MADDE — 9 neu maddede yazılı talebnameye aşağıda gösterilen vesikalar raptolunur :

a) Kanunun aradığı şartlara müteallik vesikaların asıllarile tasdikli ikişer sureti;

b) Namzedin birinci maddenin g ve h bendlerinde yazılı hallerin kendisinde bulunmadığına dair bir beyanname;

c) Yanında staj göreceği avukatın yazılı muvafakati;

d) Namzedin ahlâkî gidişi hakkında iki avukat tarafından tanzim kılınan takdimname.

Bu vesikaların birer sureti baro reisi tarafından tasdik edilerek Adliye vekâletine gönderilir ve diğer suret veya asılları baro dosyasında saklanır. 15 nci maddede yazılı halde c bendinde gösterilen vesika verilmez. (Hükûmetin 10 neu maddesi).

ON BİRİNCİ MADDE — Talebname yukarıki maddede yazılı hususlarla birlikte tevdi tarihinden 10 gün içinde baronun veya Adliye dairesinin münasib bir yerinde 15 gün müddetle talik ve ilân olunur.

Her avukat veya stajiyer bu müddet içinde kaydın icrasına itirazda bulunabilir. Şu kadar ki itirazın tedkik edilebilmesi vazih delil veya vakıaların gösterilmiş olmasına bağlıdır. (Hükûmetin 11 nci maddesi).

ON İKİNCİ MADDE — Baro reisi talebnamenin ilânından önce baroya mensub avukatlardan birini, namzedin manevî vasıfları haiz olup olmadığını tahkika ve bir rapor tanzimine memur eder.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Baro meclisi itiraz müddetinin bitmesinden bir ay içinde 12 nci maddede yazılı raporu nazara alarak namzedin stajiyer listesine kabul edilip edilmemesi hakkında mucib sebebler gösterilmek üzere bir karar verir.

Bu karara karşı; müddeiumumî, idare meclisi azaları veya alâkalı, kararın verildiği veya tebliği tarihinden itibaren bir hafta içinde, Adliye vekâletine itiraz edebilir.

Birinci fıkrada yazılı müddet içinde bir karar verilmemiş olması halinde de hükmü böyledir.

Adliye vekâletinin vereceği karar katgidir.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Avukatlık stajı, listeye kayid tarihinden itibaren başlar.

İtiraz, kaydın icrasını durdurur.

Bu fasılda yazılı staja aid müddetler Adliye tatili esnasında işlemez.

ON BEŞİNCİ MADDE — Baro reisi, resen veya alâkadarın müracaati üzerine stajın talebname de gösterilen avukattan başka bir avukat yanında yapılmasını tenzih edebilir.

10 ncu maddenin c bendinde yazılı vesikayı istihsal imkânını bulamayan namzedin, hangi avukat yanında staj göreceğini tayin, baro reisine aiddir.

Avukat her iki halde de stajiyeri kabule mecburdur. (Hükûmetin on beşinci madesi).

ON ALTINCI MADDE — Avukat nezdinde yapılacak staj müddeti kesimsiz olarak en az bir senedir.

Baro reisi makbul mazeretleri halinde stajiyerlere senede on beş gün izin verebilir.

Staj müddeti esnasında makbul sebebler dolayısıyla inkıtalar üç ayı geçmemişse ikmal ettirilir.

Stajiyer, staj müddeti içinde avukatla birlikte mahkeme celselerine ve staj konferanslarına devam etmek, nezdinde çalıştığı avukat tarafından tevdi olunan işleri takib ve dava evrakını tanzim eylemek ve staj nizamnamesinde gösterilen diğer vazifeleri görmekle mükelleftir.

ON YEDİNCİ MADDE — 16 nci maddede yazılı staj, nezdinde çalışılan avukatın nezareti altında ifa edilir. Bu avukat baro idare meclisine her üç ayda bir staj vazifelerinin sureti ifası ve bir senelik müddetin hitamında da stajın muvaffakiyetle ikmal edilip edilmediği hakkında müdellel bir rapor verir.

Stajın kanun hükümleri dairesinde yapılmamasından avukat mesuldür (Hükûmetin 17 nci maddesi).

ON SEKİZİNCİ MADDE — Baro idare meclisi staj hakkındaki senelik ra-

porun tevdiini müteakib müddeiumuminin yazılı mütaleasını alarak staj vesikasının verilmesine veya müddetin altı ay uzatılmasına karar verir.

İdare meclisinin bu husustaki kararları kat'î olup aleyhine hiç bir merciye müracaat edilemez. (Hükûmetin 18 nci maddesi).

ON DOKUZUNCU MADDE — Staj vesikasını istihsale muvaffak olanlar Adliye vekâletinin tensib edeceği yerde bir sene müddetle vazife görürler. Bu müddet içinde 2556 sayılı hâkimler kanununun 5, 6, 7, 8, 9, 10 ve 11 nci maddeleri avukat stajiyerleri hakkında da tatbik olunur.

Bunlardan muavinlik imtihanında ehliyet göstermiş olanlara aid mazbataların bir sureti kayıtlı oldukları baroya gönderilir.

YİRMİNCİ MADDE — Muavinlik imtihanında ehliyet göstermiş olanlar 21 nci maddede yazılı şartları haiz bulunanlar avukatlık edebilecekleri muntaka barosuna aid levhaya kayıtlarının icrasını isteyebilirler.

Baro idare meclisi bu talep tarihinden itibaren bir ay içinde esbabı mucibeli kararını Adliye vekâletine göndermekle mükelleftir. Bu müddetin hitamında kaydı icra edilmemiş olanlar doğrudan doğruya veya itiraz yolile Adliye vekâletine müracaat edebilirler.

Vekillikçe yapılan tedkikat neticesinde kanunda yazılı şart ve vasıfların tahakkuku veya red kararında gösterilen sebeplerin varid olmaması halinde ruhsatname verilir.

Ruhsatnamenin tanziminde bir defaya mahsus olmak üzere yirmi beş lira harç alınır.

YİRMİ BİRİNCİ MADDE — Adlî ve askerî hâkimlik veya müddeiumumilikte, Devlet şûrası dava daireleri reis ve azâklıklarında ve hukuk fakülteleri medeniye, ticaret ve ceza hukukile usul dersleri profesörlüklerinde veya bu derslerin doçentliğinde yahud 2556 sayılı hâkimler kanununa göre hâkimlik veya müddeiumumilik sınıflarından sayılan memuriyetlerde en az dört sene müddetle hizmet etmiş olanlar birinci maddenin D fıkrasında yazılı kayıddan varestede tutulurlar.

Bu gibilerin baroya kaydinde onuncu maddenin A ve B bendlerinde yazılı vesikalardan başka sicil hulâsalarının da tasdikli bir suretinin verilmesi lâzımdır.

İKİNCİ BAB

Avukatların hak ve vazifeleri

YİRMİ İKİNCİ MADDE — Avukatlık, amme hizmeti mahiyetinde bir meslektir.

Gayesi avukatların hukukî bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine tahsis, tarafların hukukî münasebetlerinden veya karşılıklı menfaatlerinden doğan ihtilâfların hakka uygun olarak halline tavasut ve umumiyetle mahkemelerle diğer resmî mercilere kanunun tam olarak tatbiki hususunda yardım etmektir. (Hükûmetin 22 nci maddesi).

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Kanunî işlerinde ve hukukî meselelerde rey vermek ve mahkeme ve hüküm veya kaza salâhiyetini haiz diğer merciler huzurunda hakikî veya hükmi şahıslara aid hukukî dava, müdafaa eylemek ve bu hususlara aid bütün evrakı tanzim, adlî muameleleri ve resmî dairelerde nizalı ve ihtilâflı işleri takib etmek yalnız bu kanunun hükümleri dairesinde baroya kayıtlı bulunan avukatlara aiddir.

Dava ikamesine ehil olan her şahıs kendi dava veya işini bizzat ikame ve takib edebilir.

Hukuk ve ceza muhakemeleri usulü kanunlarının avukatlarla müdafilere taallük eden hükümleri mahfuzdur.

YIRMI DÖRDÜNCÜ MADDE — Avukatlar, mesleğin vekar ve haysiyetile telifi mümkün olmayan her türlü hal ve hareketten içtinab etmek, vazife ve salâhiyetlerini adalet icablarına uygun olarak ifa ve istimal eylemek mecburiyetindedirler. (Hükûmetin 24 ncü maddesi).

YIRMI BEŞİNCİ MADDE — Avukatlar, kendilerine tevdi olunan veya vazifeleri dolayısıyla muttali oldukları ahval ve hususatı her ne suret ve sebeble olursa olsun ifşa etmekten memnurdurlar.

Avukatların birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında şahidlik edebilmeleri iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır.

YIRMI ALTINCI MADDE — Avukat, kendisine teklif olunan işi hiç bir sebep beyanına mecbur olmaksızın reddedebilir. Red halinde keyfiyetin iş sahibine gecikmeden bildirilmesi mecburidir.

Teklifi iki avukat tarafından reddolunan kimse kendisine bir avukat tayinini baro reisinden isteyebilir.

Baro reisi tarafından tayin edilen avukat işi ücret mukabilinde takibe mecburdur.

YIRMI YEDİNCİ MADDE — Avukat, kendisine yapılan teklifi :

A) Yolsuz veya haksız görür veya sonradan yolsuz veya haksız olduğuna kanaat getirirse,

B) Aynı işte menfaati zıd bir tarafa avukatlık etmiş veya rey vermiş olursa,

C) İşe evvelce hâkim, hakem, müddei umumî veya memur sıfatile el koymuş bulunursa,

Reddetmeğe mecburdur.

Bu mecburiyet avukatların şeriklerine de şamildir.

YIRMI SEKİZİNCİ MADDE — Avukat, kendisine tevdi olunan evrakı vekâletin hitamından itibaren üç sene müddetle muhafazaya mecburdur. Şu kadar ki, evrakın geri alınması müvekkile yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde muhafaza mecburiyeti tebliğ tarihinden üç ay içinde nihayet bulur.

Avukat, ücreti ödenmedikçe, evrakı iadeye mecbur değildir. (Hükûmetin 28 nci maddesi).

YIRMI DOKUZUNCU MADDE — Müvekkil tarafından avukat aleyhine dermeyan edilecek akidden doğan zarar ve ziyan iddiaları beş senelik müruru zamana tâbidir.

OTUZUNCU MADDE — Avukat deruhde ettiği işi ihtimam, doğruluk ve sadakatle ifa ve intaca mecburdur.

Muayyen bir işi takib veya müdafaadan kendi arzusile vazgeçen avukat, keyfiyeti, müvekkiline tebliği tarihinden on beş gün müddetle temsil ve müdafaaya mecburdur.

Şu kadar ki hâkim veya adlî müzaheret bürosu yahud baro reisi tarafından tayin edilen avukat mücbir bir sebep olmadıkça vazife ifasından istinkâf edemez. Mücbir sebebin takdiri, tayini icra eden makama aiddir.

Müvekkilin vefatı halinde avukat, sıfatını mirasçılara veya onların yerine kaim

olanlara bildirmeğe ve alacağı yeni talimata kadar mirasçılarının haklarını temsil ve müdafaaya mecburdurlar.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Bir avukatın kaydinin terkini veya ölümü halinde baro reisi alâkalıların talebi üzerine veya iş sahibini haberdar etmek şartile resen işleri muvakkaten takib ve tedvir edecek bir avukat tayin eder.

Yukarıki fıkrada yazılı işlere aid kanunî mehiller dosyaların devir ve teslim tarihine kadar işlemez. Şu kadar ki; bu müddet hiç bir halde on beş günü geçemez.

İşin avukata tevdi keyfiyeti baro reisinin mahkemelere vuku bulacak tebliği ile tesbit olunur.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Her avukat levhaya kaydi tarihinden itibaren üç ay içinde bir büro tesise mecburdur. Büronun evsafını tayin barolara aiddir.

Müşterek çalışan avukatlar için ayrı büro edinmek mecburiyeti yoktur.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Avukatlar büro işlerinde kâtib ve daktiloğraf-tan başka yalnız avukat istihdam ederler.

Avukatlıktan menedilenlerle her ne suretle olursa olsun teşriki mesai eden veya bu gibilere bürosunda vazife veren avukat idare meclisince ilk defasında işten ve tekerrüründe meslekten çıkarma cezasile cezalandırılır.

Avukatlığa veya memurluğa mâni suçlardan birile takib altında bulunanlar veya mahkûm olanlar avukat yanında istihdam edilemezler.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Avukat, bürosuna aid işleri kendi mesuliyeti altında, yanında çalışan stajiyer veya kâtib vasıtasile de takib ettirebilir ve suret aldırabilir. Dava dosyaları yalnız avukatve stajiyerleri veya taraflar canibinden tedkik olunabilir. (Hükûmetin 34 nci maddesi).

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Avukat vaziyed eylediği işlere aid münazaalı hakları iktisabdan veya bunların iktisabına delâletten memnudur. Bu memnuiyet işin hitamından itibaren beş sene sürer. (Hükûmetin 35 nci maddesi).

OTUZ ALTINCI MADDE — Avukat veya iş sahibi tarafından vadolunan veya verilen bir ücret yahud her hangi bir menfaat mukabilinde avukata iş getir-meğe delâlet edenler üç aydan bir seneye kadar hapis cezasile cezalandırılırlar.

Bu hareketi yapanlar memur iseler verilecek ceza altı ay hapisten aşağı ola-maz.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — Avukatlar, mahkeme huzuruna, Adliye vekâle-tince tayin kılınacak resmî kıyafetle çıkmağa mecburdurlar. (Hükûmetin 37 nci maddesi).

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Her Adliye dairesinde baroya ve her mahke-me salonunda avukatlara mahsus bir yer ayrılır. (Hükûmetin 38 nci maddesi).

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Avukatlar baroda kayidli olan büroların-dan başka her hangi bir yerde, mahkeme salonlarında veya Adliye binasında huku-kî istişarede bulunmaktan memnudurlar.

Bu madde hükmü, avukatın sureti mahsusada davet edildiği hallerde tatbik olunmaz.

KIRKINCI MADDE — Avukat deruhde eylediği her iş veya dava yahud yazılı mütaleasına müracaat olunan her husus hakkında ayrı, ayrı muntazam dosya tut-makla mükelleftir.

Avukat, kendi tarafından kaleme alınan veya müsveddesi yapılan her evrakı

bizzat veya müvekkilile birlikde imzaya mecburdur.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Avukat iş hususunda yaptığı mülâkatlardan lüzumlu saydıklarını bir zabıt varakasile tesbit eder. Zabıt varakasının ziri mülâkatı yapanlar tarafından imza olunur. (Hükûmetin 41 nci maddesi) .

KIRK İKİNCİ MADDE — Lâvhada kayıtlı olan her avukatın mensub olduğu baro nezdinde Adliye vekâletinden gönderilen nümuneye tevfiikan tanzim kılınan bir sicil cüzdanı bulunur. Bu cüzdanlar mahremdir. Ancak sahibi tarafından her zaman görülebilir. Bir barodan diğer bir baroya nakil halinde yeni kaydolunan yerin baro reisine gönderilir. (Hükûmetin 42 nci maddesi).

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Avukatların iş celbi hususunda teşebbüsatta bulunmaları, gazetelere reklâm mahiyetinde ilân vermeleri memnudur. (Hükûmetin 43 ncü maddesi).

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Usulü dairesinde tanzim ve avukata tevdi edilmiş olan vekâletname 40 nci maddede yazılı dosyada saklanır. Avukat isterse dosyada saklanan vekâletnamenin suretini çıkarıp kullanabilir. Bu veçhile avukat tarafından aslına mutabakati tasdik olunan suretler resmî suret mahiyetindedir.

Aslı mevcud olmayan bir vekâletnamenin suretini tasdik veya aslına mugayir suret ibraz veya tevdi eden avukat üç seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezası görür. (Hükûmetin 44 ncü maddesi).

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Temyiz mahkemesinde baroda kayıtlı olan her avukatın bir fişi bulunur. Davayı temyiz eden avukatın bu fişine hukuk usulü muhakemeleri kanununun 444 ncü maddesinin tatbik edildiği hallerde ceza işareti konulur.

Bu hüküm tashihi karar taleplerinde de caridir.

Temyiz mahkemesi birinci ve ikinci reisleri bu fişlere esas olacak malûmatı hazırlamakla mükelleftir.

Bu maddenin tatbikına esas olan fişler 2556 sayılı kanunun 35 nci maddesinde yazılı listeleri tanzime memur edilen büro tarafından tutulur. (Hükûmetin 45 nci maddesi) .

KIRK ALTINCI MADDE — Suiniyetle temyiz eden avukat hakkında Temyiz mahkemesi hukuk usulü muhakemeleri kanununun 444 ncü maddesi hükmünü tatbik etmekle beraber keyfiyeti avukatın mensub olduğu baroya da bildirir.

Bir yılda üç veya iki yılda beş defa bu cezaya uğrayan avukat iki sene müddetle temyiz arzuhal ve lâyihası yazmaktan ve Temyiz mahkemesinde duruşmada vekil olarak bulunmaktan memnudur.

İkinci fıkrada yazılı halin tekerrürü Temyiz mahkemesinde avukatlık yapmak hakkının izaasını mucibdir.

KIRK YEDİNCİ MADDE — 46 nci maddede yazılı memnuiyete uğrayanlar Adliye vekâletince Temyiz mahkemesine, avukatın mensub olduğu baroya ve baro muntakasındaki mahkemelere tebliğ olunur.

Bu memnuiyet hilâfına hareket edenler ilk defasında işten ve tekerrüründe meslekten çıkarılırlar. (Hükûmetin 47 nci maddesi).

KIRK SEKİZİNCİ MADDE — Vazife sırasında veya ifa ettiği vazifeden dolayı bir avukat aleyhine işlenen suçlar hakkında Türk ceza kanununun Devlet memurları aleyhine işlenen cürümlere mahsus olan hükümleri tatbik olunur. (Hükûmetin 48 nci maddesi).

KIRK DOKUZUNCU MADDE — Avukatların vazifeden doğan veya vazife sırasında işlenen suçlarından dolayı haklarında takibat icrası Adliye vekilinin iznine bağlıdır.

Tahkikat Adliye vekilinin tensib edeceği makam tarafından yapılır.

Hukuk ve ceza muhakemeleri usulü kanunlarının duruşmanın inzibatına müteallik hükümleri mahfuzdur.

ELLİNCİ MADDE — Bu kanun hükümleri dairesinde avukatlar lâvhasına kaydi icra edilmemiş veya muvakkat vesika istihsali suretile bu hakkı iktisab etmemiş olanların şahıslarına aid bulunmayan her türlü dava evrakının tanzim ve icra muamelelerini takib veya avukatlara mahsus diğer salâhiyetleri istimal etmeleri veya hud avukat unvanı taşımaları memnudur.

Bu memnuiyet hükmüne aykırı harekette bulunanlar ilk defasında beş liradan elli liraya kadar ağır para cezasına ve tekerrürü halinde üç aya kadar hapis cezasına mahkûm edilirler.

Avukatlık yapmak salâhiyetini haiz olmadıkları halde muvazaalı surette matlub temellük veya kanunların bahsettiği sair hakları suiistimal eylemek suretile avukatlara aid salâhiyetleri kullananlar üç aydan bir seneye kadar hapis, beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Mahkemelerle diğer bütün resmî makam ve merciler ve hakemler avukatlık salâhiyetini haiz olmayanları bu sıfatla kabul edemezler.

ÜÇÜNCÜ BAB

Avukatlar lâvhası

ELLİ BİRİNCİ MADDE — Baro idare meclisi, her adlî yıl başlangıcında, mıntakası dahilinde bulunan bütün avukatların bir lâvhasını tanzim eder. Lâvhaya her avukatın alfabe suretile adı, soy adı, ikametgâhı ve bürosu yazılır.

Lâvhanın taziminden sonra baroya kaydi icra edilenlere yeni lâvhanın tanzimine kadar muteber olan bir vesika verilir.

Lâvhanın bir sureti Adliye vekilliğine, Temyiz mahkemesine, Devlet şûrasına ve mıntakası dahilindeki en büyük mülkiye âmirlerine, mahkemelere, Cümhuriyet müddeiumumiliklerine, kazaî salâhiyeti haiz heyetlere ve noterlere, diğer barolara gönderilir.

ELLİ İKİNCİ MADDE — Her avukat mıntakası dahilinde devamlı olarak avukatlık edeceği baro lâvhasına kaydedilmekle mükelleftir.

Bir lâvhaya kayidli bulunan avukat devamlı olmamak şartile, memleketin her yerinde meslekini icraya salâhiyetlidir.

ELLİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Bir avukat, lâvhasında kayidli bulunduğu baro mıntakası haricinde devamlı surette icrayi meslek eder veya disiplin cezasını müstelzim bir harekette bulunursa o yer disiplin meclisi tarafından bu husus hakkında tanzim edilecek zabıt varakası, icab eden muamele yapılmak üzere, avukatın men-sub olduğu baroya irsal edilir. (Hükûmetin 53 ncü maddesi).

ELLİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Bir barodan diğer bir baroya nakil hakkındaki talebler, lâvhasına kaydi istenilen baro idare meclisine yapılır.

İlk kayde esas olan vesikaların nakil talebnamesine raptedilmiş olması şarttır. (Hükûmetin 54 ncü maddesi).

ELLİ BEŞİNCİ MADDE — Baro idare meclisi nakil talebinde bulunan avuka-

tın disiplin takibatı altında olup olmadığını, iştirak hisselerini tediye edib etmediğini önceden kayıtlı olduğu barodan sorar ve bu hususta lüzum gördüğü her türlü tahkik muamelelerini yapar.

Nakil talebinin tervici halinde keyfiyet ruhsatnameye işaret edilmek üzere Adliye vekâletine bildirilir. (Hükûmetin 55 nci maddesi).

ELLİ ALTINCI MADDE — Nakil talebinin reddi veya 15 gün zarfında bir karar verilmemiş olması halinde alâkadar Adliye vekilliğine müracaat hakkını hâizdir. Adliye vekilliğinin bu babda ittihaz edeceği karar katğidir. (Hükûmetin 56 nci maddesi).

ELLİ YEDİNCİ MADDE — Aşağıda yazılı hallerde avukatın adı lâvhadan silinir:

A) Lâvhaya kayid talebinden itibaren üç ay içinde baro mıntakası dahilinde ikametgâh edinilmemiş veya ikametgâhın sonradan mıntaka haricine nakledilmiş olması;

B) 32 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı mecburiyete riayet edilmemiş olması;

C) Avukatlıkla içtimâi caiz olmayan bir hizmet veya vazife deruhde edilmiş olması;

D) Avukatların malları üzerindeki tasarruf salâhiyetinin mahkeme kararile tahdid edilmiş olması;

E) Avukatlık vazifelerini devamlı surette ifaya mâni aklî bir arızanın tesbit edilmiş olması;

F) Medenî hakları istimalden menedilmiş bulunması;

G) Türk vatandaşlığı sıfatının kaybedilmiş olması;

H) Mahkeme veya disiplin meclisi kararile işten veya meslekten çıkarılmış olması;

I) Meslekten istekle ayrılmış bulunulması.

ELLİ SEKİZİNCİ MADDE — Lâvhadan silme kararı baro idare meclisi tarafından verilir.

57 nci maddenin (h) ve (i) bendlerinde yazılı haller haricinde, alâkadarın karardan önce dinlenmesi veya dinlenmek üzere davet edilmiş olması şarttır.

Alâkadar, bu karar aleyhine tebliğ tarihinden 15 gün içinde Adliye vekilliğine itiraz edebilir. (Hükûmetin 58 nci maddesi).

ELLİ DOKUZUNCU MADDE — 57 nci maddeye göre kaydın silinmesini muhib olan hallerin zevalini ve ilk kayde esas teşkil eden şartların varlığını isbat eden avukat lâvhaya yeniden kaydedilmek hakkını ihraz eder.

Bu kanunun 54, 55 ve 56 nci maddeleri kaydın yenilenmesi taleplerinde de tatbik olunur.

ALTMİŞİNCİ MADDE — Cezaî veya disipline müteallik bir karar neticesinde meslekten çıkarılanlarla ikinci maddenin (a) bendinde yazılı suçlardan dolayı mahkûm olanların ruhsatnamesi Adliye vekâletince geri alınarak iptal ve kayıtları bir daha yenilenmemek üzere terkin olunur.

Bu muamelenin tatbikı kararın katğıleşmiş olmasına bağılıdır. (Hükûmetin 60 nci maddesi).

DÖRDÜNCÜ BAB

Barolar

ALTMİŞ BİRİNCİ MADDE — Mıntakası dahilinde en az on beş avukat bulunan her vilâyet merkezinde bir baro teşkil edilir.

Baro kurulamayan yerlerin en yakın baroya bağlanması veya bunların birleştirilerek ayrı bir baro teşkili ve merkezlerinin tayini Adliye vekiline aiddir.

Barolar, teşekkülü keyfiyetini Adliye vekâletine bildirmekle şahsiyet iktisab ederler.

ALTMİŞ İKİNCİ MADDE — Umumî heyet baronun en yüksek merciidir. Bu heyet lâvhaya kayıtlı bulunan avukatlardan terekküb eler.

ALTMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — Umumî heyet:

- A) İdare meclisini ve baro reisini seçmek;
 - B) Baro mensublarından alınacak dühâliye ve yıllık aidatı tesbit etmek;
 - C) İdare heyetinin yıllık hesaplarını tedkik ve rüyet etmek;
 - D) Bütçeyi tasdik eylemek;
 - E) Baro-reisinin istifası halinde bir karar vermek;
 - F) Meslek işlerine aid tekliflerde bulunmak;
- Ve bu kanunda yazılı diğer hususları ifa eylemek vazifelerile mükelleftir.

ALTMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — Umumî Heyet her yıl kânunuevvel ayının ilk haftası içinde idare meclisi tarafından hazırlanan bütçeyi müzakere etmek ve Baro reisile idare meclisi azalarının seçim müddetinin bitmesinden 15 gün önce de yeni seçim yapmak üzere toplanır. (Hükûmetin 64 ncü maddesi).

ALTMİŞ BEŞİNCİ MADDE — Adliye vekili ve idare meclisi, lüzum gördüğü hallerde umumî heyeti fevkalâde içtimaa davet eder.

İdare meclisi, lâyhaya kayıtlı avukatların üçte biri ve yüz elliden fazla azası olan barolardan elli avukat tarafından verilen toplantı talebelerini nazara almağa mecburdur.

İkinci fıkrada yazılı toplantı talebinin müzakere mevzuunu ihtiva etmesi şarttır.

ALTMİŞ ALTINCI MADDE — Lâvhada kayıtlı avukatların her biri umumî heyet içtimalarına yazı ile davet olunur. Davet mektubunun toplantı gününden en az bir hafta evvel postaya veya avukata tevdi edilmiş olması lâzımdır. Bu mektubla toplantının yapılacağı yer, gün ve saat, ruznameye dahil olan mevad ve teşekkül nisabının olmaması halinde gelecek toplantının yapılacağı yer ve gün yazılır.

ALTMİŞ YEDİNCİ MADDE — Umumî heyet, levhada kayıtlı avukat adedinin yarısından bir fazlasile teşekkül eder.

Birinci fıkrada yazılı ekseriyet hâsıl olmadığı takdirde içtima bir hafta sonra aynı gün ve aynı saate talik olunur. İkinci içtimada bulunan avukat adedi ne olursa olsun heyet teşekkül etmiş sayılır.

Kararlar, hazır olan azanın mutlak ekseriyetile verilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf tercih olunur.

Seçileceklerin, içtimada hazır bulunanların yarısından fazla rey almaları şarttır. İlk secimde, seçileceklerin tamamı veya bir kısmı bu mikdar reyi temin edemediği takdirde ekseriyeti temin edemeyenlerin iki misline müsavi en çok rey alanlar hakkında yeniden seçim yapılır. Bu seçim sonunda en çok rey alanlar kazanmış sayılır.

Aynı sayıda rey kazananlar arasında kura çekilir.

İçtimalarda, ruznameye dahil olmayan hususlar mevzubahs edilemez. Yeni bir toplanma kararı bu kayıddan müstesnadır. (Hükûmetin 67 nci madesi).

ALTMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Her baronun bir reisi ve en az dört azadan mürekkeb bir idare meclisi vardır.

Avukat adedi, elliden yüze kadar olan barolarda 6; yüz birden yüz elliye kadar olan barolarda, 8, yüz elliden fazla olanlarda 10 aza ve her baroda en çok dört ihtiyat aza bulunur.

Baro reisi, idare meclisinin tabîî reisidir. (Hükûmetin 68 nci maddesi):

ALTMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Baro reisi ve idare meclisi azaları lâvhada kayıtlı bulunan avukatlar arasından gizli reyle seçilir.

Disiplin takibatı altında bulunanlar haklarında avukatlığa mâni bir suçtan dolayı son tahkikatın açılması kararı verilmiş veya 83 ncü maddenin II, III, ve IV ncü bendlerinde yazılı cezalara uğramış olanlar cezanın infazı tarihinden itibaren üç sene geçmedikçe baro reisi veya azası seçilemezler.

Seçim, umumî heyetten kura ile ayrılan üç avukat tarafından idare olunur. Namzedliğini koymuş olanların seçim bürosuna ayrılmaları caiz değildir.

Seçilmek ehliyetini kaybeden baro reisi veya azasının vazifesi kendiliğinden nihayet bulur.

Seçim neticeleri bir mazbata ile Adliye vekilliğine bildirilir.

YETMİŞİNCİ MADDE — Baro reisi ve idare meclisi azalarının müddeti iki senedir. Şu kadar ki, azaların yarısı her sene yenilenir. İlk seçimden bir sene sonra ayrılacak azalar kura ile taayyün eder.

Seçim devresinin bitmesinden önce ayrılan baro reisinin yerine seçilen, geri kalan müddeti tamamlar.

YETMİŞ BİRİNCİ MADDE — Azalardan iki sene idare meclisinde bulunanlar, ayrılmalarından bir sene geçmedikçe yeniden intihab olunamazlar.

55 yaşını bitirmiş olanlar veya son üç sene zarfında iki sene idare meclisinde vazife görenler gelecek iki sene için baroreisi veya aza olmaktan itizar edebilirler. (Hükûmetin 71 nci maddesi).

YETMİŞ İKİNCİ MADDE — İdare meclisi, azası arasından bir reis vekili ve bir de umumî kâtib seçer.

Baronun yazı ve hesap işleri, adlî müzaharet bürosu umumî kâtibin nezareti altındadır.

Lüzum görülen yerlerde hesap işlerine nezaret için ayrıca bir aza muhasib olarak ayrılabilir.

YETMİŞ ÜÇÜNCÜ MADDE — İdare meclisinin vazife ve salâhiyeti:

A) Avukatlık vakar ve haysiyetinin muhafazasına, meslekin adalet gayelerine uygun olarak sadakat ve şerefle icrasına nezaret etmek;

B) Stajiyer ve avukatların baroya kayıd ve kabul veya nakil talepleri hakkında karar vermek;

C) Avukatlık lâvhasını tanzim ve meslekî vecibelerin ifa edilip edilmediğini murakabe etmek;

D) Avukat ve stajiyerler hakkında inzibatî kaza hakkını kullanmak;

E) Levhada kayıtlı avukatlar arasında tahaddüs eden meslekî ihtilâfların halli-ne, talep vukuunda, tavassut etmek;

F) Avukatla müvekkil arasında çıkan ihtilâfları müvekkilin talebi üzerine ted-

kik ederek karara bağlanmak;

G) Adliye vekâleti ve (F) bendinde yazılı ihtilâf hakkında mahkeme tarafından talep olunan mütaleaları rapor halinde bildirmek;

H) Baronun mallarını idare ve muhtaç avukatlara yapılacak yardım şeklini tesbit etmek;

İ) Senelik bütçeyi hazırlayarak Umumî heyetin tasvibine arz etmek;

J) Baro namına iktisab ve iltizam hususlarında baro reisine mezuniyet vermek;

K) Avukat yanında yapılacak staj işlerini tanzim ve murakabe etmek,

L) İdare meclisi azası tarafından verilen istifalar hakkında karar vermek,

M) Adli müzaheret bürosu teşkil ve idare eylemek;

N) Umumî heyet kararlarını infaz etmek;

O) Baronun ücretli memurlarını tayin ve azletmek;

P) Dahilî idareye taallük eden bütün işleri görmek;

Ve bu kanunda yazılı diğer salâhiyetlerin kullanmak hususlarından ibarettir.

YETMİŞ DÖRDÜNCÜ MADDE — İdare meclisi, baro reisi tarafından doğrudan doğruya veya azadan her hangi birinin müzakere mevzuunu ihtiva eden yazılı talebi üzerine toplanmağa davet olunur.

Kararlar, reis ile birlikte beş azası olan barolarda üç, yedi azası olan barolarda, dört, dokuz azası olanlarda beş, on bir azası olanlarda altı kişinin bir rey ile birleşmesile verilir.

Baro reis veya azası alâkalı oldukları işlerin müzakeresine iştirak edemezler.

YETMİŞ BEŞİNCİ MADDE — İdare meclisi azaları davet, mektub veya listesile toplantıya çağırılır. Birbirini müteakib üç celseye sebebsiz olarak iştirak etmemiş olan aza idare meclisi kararile müstafi addolunur.

Bu karara karşı tebliği tarihinden on beş gün içinde Adliye vekâletine itiraz edilebilir. (Hükûmetin 75 nci maddesi).

YETMİŞ ALTINCI MADDE — Baro reisliği, idare meclisi azalığı vazifeleri veya baro menfaatlerini temsil ve müdafaa hususunda her hangi bir avukata tevdi olunan iş ücretsiz görülür.

Masraflar baro kasasından ödenir. (Hükûmetin 76 ncı maddesi).

YETMİŞ YEDİNCİ MADDE — Baro reisi, umumî heyet ve idare meclisi içtimalarına riyaset eder.

Reisin gaybubetinde bu vazife, reis vekili ve onun da bulunmaması halinde meclis azalarından biri tarafından ifa olunur.

Umumî heyetle idare meclisinde ittihaz olunan kararlar ve yapılan seçimler bir zabıt vaarkasile tesbit olunur. Zabıtnamenin ziri içtimanın hitamından önce reis ve umumî kâtib tarafından imza edilir.

YETMİŞ SEKİZİNCİ MADDE — Reis baroyu temsil eder. İdare meclisinin reisi sıfatile haiz olduğu salâhiyetlerden maada :

a) Umumî heyet ve idare meclisi kararlarını infaz etmek,

b) 73 ncü maddeye tevfiikan verilen mezuniyet dairesinde baro namına iltizam ve iktisabda bulunmak, taahhüdlere girişmek, baroya yapılan teberrüleri kabul ve bütçeyi tatbik etmek,

c) Mahkeme ve resmî daireler huzurunda baroyu temsil ve müdafaa edecek avukatı tayin etmek,

d) Avukat sicillerinin, Adliye vekâleti tarafından gönderilen nümuneye tevfiikan tanzim ve muhafazasını temin etmek,

e) Baro azası veya bir avukatla müvekkil arasında tahaddüs eden ihtilâfları idare meclisine intikale mahal vermeden dostane bir surette halline çalışmak,

Ve bu kanunda yazılı diğer hususları ifa eylemek hak ve vazifelerini haizdir. (Hükûmetin 78 ni maddesi).

YETMİŞ DOKUZUNCU MADDE — Baro mensubları 73 nüçü maddenin a, e, f, m bendlerinde yazılı hususların tatbiki dolayısıyla vukubulacak davete icabet ve kendilerinden istenilen malûmatı ita ve bu maksadla yapılacak tavsiyelere riayet etmekle mükelleftirler.

Baro reisi, birinci fıkrada mündeirg muamelelerin infazını temin için 100 liraya kadar para cezasına hükmedebilir. Şu kadar ki, bu kararın ittihazından önce, verilen emrin icra olunmaması halinde para cezası tayin edileceği keyfiyetinin alâkadara yazı ile bildirilmiş olması şarttır.

Bu karar aleyhine on beş gün zarfında idare meclisine itiraz olunabilir.

Bu maddede yazılı para cezası disiplin faslındaki hükümlere tevfikân tahsil edilir. (Hükûmetin 79 neu maddesi).

SEKSENİNCİ MADDE — Baro senelik aidatını makbul bir sebep olmaksızın vermemekte ısrar edenlerin isimleri, idare meclisi kararile borçlarını ödeyinceye kadar baro lâvhasından silinir.

SEKSEN BİRİNCİ MADDE — Adliye vekili bütün avukatlarla idare meclisi ve baro reisliği üzerinde nezaret hakkını haizdir. İdare meclisi ve baro reisi üzerindeki nezaret hakkını baro merkezindeki en yüksek derecedeki hâkim marifetile ve avukatlar üzerindeki nezaretini baro idare meclisi vasıtasile kullanır.

73 nüçü maddenin A bendinde yazılı mürakabe hakkını kullanmakta ihmal veya suiistimali görülen idare meclisi Adliye vekilinin kararile fesholunur.

Bu takdirde umumî heyet, fesih kararının tebliğinden itibaren on beş gün içinde Adliye vekili tarafından yeniden seçim icrasına davet edilir.

Baro reisine ve idare meclisine aid vazifeler, yeni meclisin seçimine kadar birinci fıkrada yazılı hâkimin inhası üzerine, Adliye vekilliğince baroya kayıtlı avukatlardan teşkil edilen üç kişilik bir heyet tarafından görülür.

BEŞİNCİ BAB

Disiplin muameleleri

SEKSEN İKİNCİ MADDE — Avukatlık vekar ve şerefine uymayan fiil ve hareketlerde bulunanlarla meslekî faaliyette vazifelerini yapmayan veya vazife icabı olan dürüstlüğe riayet etmeyenler hakkında bu kanunda yazılı disiplin cezaları tatbik olunur. (Hükûmetin 83 nüçü maddesi).

SEKSEN ÜÇÜNCÜ MADDE — Disiplin cezaları şunlardır :

I - İhtar, avukatı dikkate davettir.

Bu ceza, baro reisi tarafından yazılan bir mektubla tatbik olunur. Sicile geçmez ve aleyhine itiraz olunamaz.

II - Tevbih, meslekî adaba uymayan fiil ve hareketin disiplin meclisi kararile muahezesisidir.

III - Beş yüz liraya kadar para cezası.

IV - İşten çıkarma, avukatın bir aydan az ve iki seneden fazla olmamak şartile mesleğini yapmaktan menedilmesidir.

V - Meslekten çıkarma, avukatlık ruhsatnamesinin geri alınmasıdır.

SEKSEN DÖRDÜNCÜ MADDE — Disiplin muamele ve kararları idare meclisi tarafından tertib ve tatbik olunur. Bu takdirde idare meclisi disiplin meclisi unvanını alır.

SEKSEN BEŞİNCİ MADDE — Baroya kayid ve kabulden önceki fiil ve hareketler meslekten çıkarma cezasını istilzam etmiş olmadıkça disiplin takibatına mevzu teşkil edemez. (Hükûmetin 86 nci maddesi).

SEKSEN ALTINCI MADDE — Disiplin takibatının icrası avukatın, tahkikata başlandığı sırada, kayidli bulunduğu baroya aiddir.

Baro reisi ve idare meclisi azaları hakkındaki takibat 81 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı hâkimin tensib edeceği en yakın barolardan biri tarafından yapılır. Şikâyet veya ihbar mevzuunun tahkika değer mahiyette olup olmadığının tayini bu hâkime aiddir.

Hakkında takibat yapılmasına karar verilenlerin vazifeleri takibat neticesine kadar vekil veya ihtiyat aza tarafından görülür.

SEKSEN YEDİNCİ MADDE — Cezaî takibatın disiplin muamelesinin tatbik ve icrasına mâni teşkil etmez.

Aleyhine ceza takibatına başlanmış olan avukat hakkındaki disiplin muameleleri bu takibatın devamı müddetince durdurulabilir. Bu takdirde idare meclisi, 103 ncü maddeye göre avukatı işten menetmeğe mahal olup olmadığı hakkında bir karar verir.

Beraetle neticelenmiş olan bir ceza davasının mevzuuna giren fiillerden dolayı disiplin takibatının icrası o fiillerin cezakanunundaki maddeden ayrı ve başlı başına disiplin cezasını istilzam eder mahiyette bulunmasına bağlıdır.

SEKSEN SEKİZİNCİ MADDE — Disiplin takibatı idare meclisi tarafından verilen bir kararla açılır.

İdare meclisi, alâkalının ihbar ve şikâyeti veya müddeiumuminin talebi üzerine yahud resen yukarıki fıkrada yazılı kararın verilmesine esas olacak tahkikatın icrasını kendi azasından birine tevdi eder.

SEKSEN DOKUZUNCU MADDE — Tahkikat icrasına memur edilen aza sübut delillerini toplar. Lüzum gördüğü kimselerin ifadelerini yeminle de alabilir. Hakkında şikâyet edilen avukatı dinledikten sonra dosyayı bir raporla idare meclisine verir.

DOKSANINCI MADDE — Takibat icrasına mahal olmadığına dair olan kararlar 81 nci maddenin birinci fıkrasında yazılı hâkime tevdi edilir.

Tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içinde takibat icrası için iade edilme-
yen kararlar katileşmiş sayılır.

DOKSAN BİRİNCİ MADDE — Ademi takib hakkındaki kararın mevzuuna giren fiillerden dolayı yeniden tahkikat yapılabilmesi yeni delillerin bulunmasına ve kararın katgileştiği tarihten itibaren üç sene geçmemiş olmasına bağlıdır. (Hükûmetin 92 nci maddesi).

DOKSAN İKİNCİ MADDE — Takibatın icrası kararını vermiş olanlar disiplin meclisine iştiraktan memnu değildirler. (Hükûmetin 93 ncü maddesi).

DOKSAN ÜÇÜNCÜ MADDE — Takibat icrasına karar verilen hallerde tedkikat duruşma yapılarak icra olunur.

Duruşma gizli olur.

Hâkimler ve lâvhada kayıtlı avukatlar duruşmada hazır bulunabilirler.
97 nci madde hükmü mahfuzdur.

DOKSAN DÖRDÜNCÜ MADDE — Usulüne tevfikân yapılan davete icabet etmemiş olan avukatın gıyabında duruşma yapılmasına karar verilebilir. (Hükûmetin 95 nci maddesi).

DOKSAN BEŞİNCİ MADDE — Disiplin meclisi, delillerin ne hudud dahilinde ikame ve tedkik edileceğini talep veya feragatlere veya evvelce verilmiş kararlarla bağılı olmaksızın takdir ve tayin eder.

DOKSAN ALTINCI MADDE — Şahid ve ehli hibrenin duruşmaya celbi veya naib vasıtasile yahud istinabe yolile dinlenmesi veya mazbut ifadelerinin okunması ile iktifa edilmesi disiplin meclisinin takdirine bağılıdır.

Ancak; bir vakıanın delili bir şahidin şahsî malûmatından ibaretse bu şahid her halde dinlenir.

DOKSAN YEDİNCİ MADDE — Tevbih veya para cezasını müstelzim fiil ve hareketlere müteallik disiplin davaları evrak üzerinde tedkik ve rüyet olunabilir. Bu takdirde hakkında takibat yapılanın şifahî veya yazılı müdafaası alınmadıkça yahud müdafaanamesini münasib bir zamanda vermeğe davet edilmedikçe ceza verilemez.

DOKSAN SEKİZİNCİ MADDE — Duruşma zabıtnamesi reisin tensib edeceği bir avukat tarafından tutulur.

Duruşma haricinde dinlenenlere aid zabıt varakalarının duruşmada okunması mecburidir. (Hükûmetin 99 ncu maddesi).

DOKSAN DOKUZUNCU MADDE — İstinabe yolile verilen talimat baro merkezinde takibatın safhasına göre idare meclisi veya azası, diğere yerlerde sulh hâkimi tarafından icra edilir.

YÜZÜNCÜ MADDE — Şahidler, ve ehli hibre müddeiumumilik vasıtasile davet olunur.

Usulü dairesinde davet olunub da gelmeyen veya kanunî bir sebep olmaksızın şahidlik veya yemin etmekten çekinen şahid veya ehli hibrenin bu hareketinden doğan masraflarla beraber yirmi liraya kadar hafif para cezasına mahkûm edilmesi şahid ve ehli hibrenin ikamet ettiği veya sakin olduğu yerin sulh mahkemesinden istenebilir.

Bu takdirde şahid ve ehli hibrenin ihzar müzekkeresile zorla getirilmesi sulh hâkiminden istenir. İhzar müzekkeresi verilmeyib de yeniden celbname ile davet edilir ve yine gelmezse evvelce hükmolunan cezadan başka aynı suretle yine bir cezanın hükmolunması istenebilir.

Sulh mahkemesi bu hususta tanzim edilmiş olan zabıt varakası üzerine karar verir. (Hükûmetin 101 nci maddesi).

YÜZ BİRİNCİ MADDE — Disiplin cezaları hakkında karar verecek heyetlere dahil olanların ceza muhakemeleri usulü kanununda yazılı sebeplerle reddi hakkındaki talepler reddi istenilen azadan başkalarının iştirakile tedkik olunur.

Red sebeble heyetin teşekkül edememesi halinde kura ile seçilecek avukat veya hâkim ile heyet tamamlanır.

YÜZ İKİNCİ MADDE — Disiplin meclisi kararlarının tasdikli bir sureti alâkalılara tebliğinden sonra 81 nci maddede yazılı hâkime tebliğ olunur.

Hâkim bunlardan aleyhine itiraz etmediklerini dərhal Adliye vekâletine gönderir.

YÜZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Hakkında meslekten çıkarma cezasını istilzam edebilecek mahiyette bir fiilden dolayı takibat yapılmakta olan avukat disiplin meclisi kararile işten men edilebilir.

Kararın verilmesinden önce alâkalımından dinlenmiş veya dinlenmek üzere davet edilmiş olubda tayin edilen günde gelmemiş olması şarttır.

Disiplin meclisi bu karara esas olan delilleri ne hudud dahilinde ikame ve tedkik olunacağına taleplerle bağlı olmaksızın serbestçe tayin ve takdir eder.

Karar, hakkında takibat yapılan avukata mucib sebeplerile birlikte tebliğ olunur.

YÜZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Haklarında meslekten çıkarma cezası veya tevki müzekkeresi veya rüşyet, sahtekârlık, sirkat, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal ve yalan yere şahidlik cürümlerinden dolayı son tahkikatın açılması kararı verilenlerin işten men edilmeleri mecburidir. (Hükûmetin 106 ncı maddesi).

YÜZ BEŞİNCİ MADDE — 103 ncü maddeye göre verilen işten men kararları tefhim veya tebliği tarihinde katgileşir.

İşten men edilmiş olanlar bu tarihten itibaren avukatlığa aid salâhiyetleri hiç bir suretle kullanamazlar. Bu hüküm avukatın karisile reşid olmayan çocuklarına aid işlerde cari değildir.

İkinci fıkrada yazılı memnuiyet hilâfına kasdî olarak hareket eden avukat hakkında 83 ncü maddenin dört veya beşincibendlerinde yazılı cezalardan biri tatbik olunur.

Mahkemelerle resmî daireler işten men edilen avukatları kabul etmemekle mükelleftirler.

YÜZ ALTINCI MADDE — İşten men kararı aleyhine haysiyet divanı nezdinde itiraz olunabilir. İtiraz, kararın icrasını durdurmaz. Varid görülürse karar kaldırılır.

Bu husustaki itirazlar acele tedkik olunur.

YÜZ YEDİNCİ MADDE — İşten men edilen avukata aid davalar, baro reisinin tayin edeceği avukatlar tarafından takib olunur.

Otuz birinci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları hükmü burada da caridir.

Birinci fıkrada yazılı vekâlet vazifesi haklı sebeplerin mevcudiyeti halinde reddolunabilir. Red sebeplerinin kabule değer olup olmadığı tedkik, 81 ncı maddede gösterilen hâkime aiddir.

Vekâlet vazifesi, temsil edilen avukatın talimatına bağlı olmaksızın onu ifa edenin mesuliyeti altında görülür.

Yapılan işlerin ücretini kendisine vekâlet olunan avukat öder. İhtilâf halinde ücretin mikdarı, idare meclisi tarafından tesbit olunur. Baro, bu ücretin ödenmesinde bir kefil gibi mesuldür.

YÜZ SEKİZİNCİ MADDE — İşten men kararı, takibatın durdurulmuş veya avukatlık icrasına mâni olmayan bir ceza verilmiş olması halinde kendiliğinden kalkar.

İşten men kararı, bu kararın ittihazına esas olan hal veya şartların mevcud olmadığı veya sonradan kalktığı sabit olursa disiplin meclisi tarafından reddolunur.

YÜZ DOKUZUNCU MADDE — Disiplin meclisi kararları aleyhine alâkalı avukat tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde ve 81 nci maddede yazılı hâkim de evrakın kendisine tevdi tarihinden itibaren on beş gün içinde haysiyet divanına itiraz edebilir.

Yukarıki fıkrada yazılı hâkim, aleyhine itirazda bulunmadığı disiplin meclisi kararlarını hemen Adliye vekilliğine gönderir. Evrakın vürudu tarihinden itibaren üç ay içinde Adliye vekili Cümhuriyet başmüddeiumumiliğine vereceği yazılı emirle disiplin meclisi kararları aleyhine Haysiyet divanına itiraz edebilir.

YÜZ ONUNCU MADDE — Haysiyet divanı, Temyiz mahkemesi birinci reisinin reisliği altında biri Temyiz ikinci reislerinden olmak üzere Adliye vekili tarafından seçilecek üç Temyiz hâkiminden ve 111 nci maddede yazılı surette seçilen üç avukattan teşekkül eder. Müddeti dört senedir.

Bundan başka üçü Temyiz hâkimi ve üçü avukat olmak üzere altı yedek aza ayrılır.

YÜZ ON BİRİNCİ MADDE — Lâvhada kayıtlı avukat adedi elliye kadar olan barolar bir, elliden iki yüze kadar olanlar beş, iki yüzden fazla olanlar her elli avukata mukabil birer namzedi ihtiva eden bir liste tanzim ederler. Baro idare meclislerine dahil olanlar namzed gösterilemez.

Bu suretle taayyün eden namzedlerin soy adları bir umumî listede toplanarak bütün barolara dağıtılır.

Baro idare meclisleri umumî listenin vürudu tarihinden en çok bir ay içinde bu listeye dahil olanlardan 12 avukat seçerekkeyfiyeti bir mazbata ile tesbit eder.

Bu mazbatalara göre en çok rey kazanmış olan 12 namzedin soy adları alfabe sırasile ve rey sayısı gösterilmeksizin Adliye vekâletine bildirilir.

Adliye vekâleti haysiyet divanına iştirak edecek daimî ve ihtiyat azayı bunlar arasından ayırır.

İkinci ve dördüncü fıkralarda yazılı muameleler Ankara barosu idare meclisi tarafından ifa olunur.

Bu maddeye göre yapılacak seçimin dört senelik müddetin bitmesinden altı ay önce başlamış olması şarttır. (Hükûmetin 113 nci maddesi).

YÜZ ON İKİNCİ MADDE — Haysiyet divanı, disiplin davalarını evrak üzerinde tedkik ve rüyet eder. Ancak; işten veya meslekten çıkarma cezasına müteallik hükümlerde alâkalı avukatın talebi üzerine veya lüzumunda resen duruşma icrasına karar verir.

Alâkalı avukat duruşmada hazır olabileceği gibi kendisini vekâletnameyi haiz bir müdafii ile de temsil ettirebilir.

Duruşma icrası suretile yapılan tedkikatta müddeiumumilik vazifesi Cümhuriyet başmüddeiumumisi tarafından ifa edilir.

93 ve 94 nci maddeler Haysiyet divanı hakkında tatbik olunur.

YÜZ ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Haysiyet divanında, duruşmaya raportör aza tarafından işin izahile başlanır. Bu azanın duruşmadan önce raporunu tanzim ve imza ile dosyaya konmuş olması şarttır.

Raportör azanın izahatı müteakib Cümhuriyet başmüddeiumumisi, alâkalı avukat ve varsa müdafii iddialarını beyan ve bunları izah için söz alırlar. Bunlar arasından itirazı yapmış olan taraf önce dinlenir. Son söz, hakkında disiplin takibi yapılan avukatındır.

YÜZ ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Haysiyet divanı, itirazı varid görürse, esas hakkında da karar verir.

İtiraz üzerine verilen kararlar katği olub aleyhine hiç bir mercie baş vurulamaz.

YÜZ ON BEŞİNCİ MADDE — Disiplin meclisi veya haysiyet divanı, irad ve ve ikame edilen delilleri tahkikat ve duruşmada edineceği kanaate göre serbestçe takdir eder. Şu kadar ki, bu heyetler disiplin cezalarının tayin ve tatbikında avukatlık şeref ve itibarını kuvvetle muhafaza etmek ve mesleğin adalet gaye ve icablarına uygun olarak icrasını temin eylemek vazifesinden ilham alırlar. (Hükûmetin 117 nci maddesi).

YÜZ ON ALTINCI MADDE — Bu kanunun ikinci babında yazılı vecibelere veya maddenin birinci fıkrası hükümlerine riayet etmeyenler hakkında ilk defasında en az tevbih ve tekerrüründe işten çıkarma ve ikinci maddenin (A) bendinde yazılı bir suçtan dolayı mahkûmiyet halinde de meslekten çıkarma cezasının tatbiki mecburidir.

YÜZ ON YEDİNCİ MADDE — Mevzuu, irtica veya komonizm olan yahud millî vahdet ve şuurla telifi mümkün olmayan fiillere müteallik davaları deruhde etmeyi itiyad edenler, disiplin takibatına lüzum kalmaksızın baro idare meclisinin talebi üzerine Haysiyet divanı kararele meslekten çıkarılır.

Muhitindeki temas ve faaliyetleri itibarile muayyen bir baro mıntakası dahilinde avukatlık yapmaları millî, meslekî ahlâk veya menfaat bakımından tecviz edilmeyenlerin isimleri, baro idare meclisinin talebi üzerine haysiyet divanı kararele mensub oldukları baro lâvhasından silinir.

Kaydi silinenler lâvhasından çıkarıldıkları baro mıntakası dahilinde avukatlık edemezler.

Yukarıki fıkralarda yazılı kararların ittihazından önce Cümhuriyet başmüddei umumisinin mütaleasile alâkalı avukatın yazılı müdafaası alınır.

Haysiyet divanı, lüzum gördüğü hallerde alâkalı avukatı da dinleyebilir.

Bu maddeye göre Haysiyet divanı tarafından verilecek kararlar katği olub aleyhine hiç bir mercie müracaat edilemez.

YÜZ ON SEKİZİNCİ MADDE — Disiplin cezasını istilzam edecek fiillerin vukuundan itibaren üç sene geçmiş ise takib yapılamaz.

YÜZ ONDOKUZUNCU MADDE — plin cezaları katğileşmedikçe icra olunamaz.

YÜZ YIRMİNCİ MADDE — Disiplin muameleleri dolayısile davet olunan her şahid ve ehlihibrenin kaybettiği vakit ile mütenasib bir tazminat istihsaline hakkı vardır. Bunlardan davete icabet için seyahat etmeğe mecbur olanlara yol ve ikamet masrafı da verilir.

Hakkında takibat yapılan avukat, dinlenmesini istediği şahid ve ehlihibre masrafını peşin olarak öder.

Avukata veya üçüncü bir şahsa yükletilemeyen veya borçludan tahsil imkânı kalmayan masraflar, Devlet Hazinesininceza davalarında şahid, tazminat ve masraflarındaki mesuliyeti nisbetinde baroya yüklenir.

YÜZ YIRMİ BİRİNCİ MADDE — Para cezasına veya masrafların ödenmesine dair olan kararlar İcra ve iflâs kanununun ilâmların icrası hakkındaki hükümlerine göre infaz olunur.

Para cezaları baro kasasına irad yazılır.
İcra işlerinin takibi baro umumî kâtibine aiddir.

ALTINCI BAB

Adlî müzaheret ve avukat ücretleri

Birinci fasıl

Adlî müzaheret

YÜZ YIRMI İKİNCİ MADDE — Asliye mahkemesi bulunan her yerde idare meclisi tarafından tayin kılınan bir avukatın nezaret ve murakabesi altında bir adlî müzaheret bürosu kurulur.

Avukat adedi beşten aşağı olan yerlerde bu mecburiyet yoktur. (Hükûmetin 123 nci maddesi).

YÜZ YIRMI ÜÇÜNCÜ MADDE — Adlî müzaheret bürosunda devamlı surette çalışacak stajiyer ve ücretli memurların tayini ve büroda vazife alacak avukatlara aid sıra defterinin tertibi idare meclisine aiddir.

Kendisine iş tevdi edilen avukat o işin tarifede tesbit edilen ücretini baro kasasına yatırdığı takdirde bu mükellefiyetten kurtulur. (Hükûmetin 124 nci maddesi).

YÜZ YIRMI DÖRDÜNCÜ MADDE — Büro, adlî müzaheretin temini için lüzumlu olan muameleleri ifa, talebin kabulü halinde davayı takib ve intaç ve umumiyetle muhakeme veya takib masraflarını kısmen veya tamamen ifadan âciz olanların mahkemelerle Adliye dairelerindeki işlerini takib vazifelerile mükelleftir.

Hukuk usulü muhakemeleri kanununun adlî müzaheret hakkındaki hükümleri mahfuzdur. (Hükûmetin 125 nci maddesi).

YÜZ YIRMI BEŞİNCİ MADDE — Müracatlarında haklı olduklarına dair delil gösteremeyenlere yardım edilmez.

Yardım talebinin reddi halinde alâkalı tahriren veya şifahen baro reisine müracaat hakkını haizdir.

Baro reisinin vereceği karar katgidir. (Hükûmetin 126 nci maddesi).

YÜZ YIRMI ALTINCI MADDE — Adlî müzaheret bürolarının masraf ve varidatı baro bütçesinin ayrı bir faslında gösterilir. Bu fasılda kalan varidat fazlasının ertesi seneye aynen nakli mecburidir.

Vilâyet veya belediye bütçelerinden veya hayır müesseselerinden baroya tahsis edilen yardımlar ile baro lehinde yapılan her türlü teberrülden tahsis mahalli gösterilmevenler bu faslın varidat kısmına ilâve edilir.

Adlî müzaherete memur avukat istihsal eylediği ücretin yüzde yirmisini ve büronun yardımından faydalanan kimse avukat ücretinden maada' faydalandığı kısmın yüzde onunu baroye tediye mecburdur. Şu kadar ki, adlî müzaherete nail olanın tediye edeceği meblâğ asgarî tarifeden aşağı olamaz. (Hükûmetin 127 nci maddesi).

YÜZ YIRMI YEDİNCİ MADDE — Adlî müzaheret bürosunu idare veya murakabeye memur edilen avukat büronun senelik faaliyetini bir raporla idare meclisine bildirir.

İdare meclisi büroda çalışmış olanlara ikramiye dağıtılmasına karar verebilir. (Hükûmetin 128 nci maddesi).

İkinci fasıl

Avukat ücretleri

YÜZ YIRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Ücret avukatla müvekkil arasında serbestçe tayin olunur. Dava ve takib ücretleri hakkındaki akdin yazılı şekilde olması şarttır. Ücretten doğan davalarda yazılı mukaveleden başka subut delili ikame ve istima olunamaz.

130 ncü madde hükmü mahfuzdur.

YÜZ YIRMİ DOKUZUNCU MADDE — Ücret mukavelenamesinin muayyen bir meblâğı ihtiva etmesi lâzımdır. Her ne suretle olursa olsun hasılı davayı iştiraki tazammun eden ücret mukavelenemeleri batıldır.

Hukuk ve ceza davalarının neticelerine göre değişen ücret tayini halinde de hüküm böyledir.

YÜZ OTUZUNCU MADDE — Her baronun idare meclisi her dört senede bir seçim devresi başlangıcında kaza mercilerindeki muamelelerle diğer işlerden alınacak ücretin asgarî haddini gösteren bir tarife hazırlayarak Adliye vekâletine gönderir.

Adliye vekâleti haysiyet divanının mütaleasını aldıktan sonra tarifeyi tasdik veya lüzumlu gördüğü tadilleri icra eder.

Yeni bir tarifenin tasdikına kadar mevcut olan tarife hükmü devam eder.

Ücretsiz dava deruhde edilmesi halinde keyfiyet, baro idare meclisine bildirilir.

YÜZ OTUZ BİRİNCİ MADDE — Mahkeme, avukat ücretini takib olunan işin ehemmiyet ve mahiyetine ve sarfolunan mesaiye göre takdir eder.

Şu kadar ki; mahkûm aleyhine tahmil olunacak ücret tarifede yazılı hadden aşağı ve üç mislinden yukarı olamaz. Ücret davası açacak avukatlar önce baro idare meclisine malûmat vermeğe mecburdurlar.

YÜZ OTUZ İKİNCİ MADDE — Deruhde ettiği işi haklı bir sebep olmaksızın takibden vazgeçen avukat hiç bir ücret iddiasında bulunamaz ve ücreti iadeye mecburdur.

Avukatın azli veya işin diğer bir avukata tevdi halinde ücretin tamamı verilir.

Şu kadar ki, avukatın kusur ve ihmalden dolayı azil veya iş başka bir avukata tevdi edilmiş ise ücretin ödenmesi lâzımgelmez.

YÜZ OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Müvekkilin teaddüdü halinde bunlardan her biri ve sulhan neticelenen işlerde, taraflar, avukat ücretlerini tediye hususunda müteselsil borçlu sayılırlar. (Hükûmetin 134 ncü maddesi).

YÜZ OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Avukat müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı emval ve nükudu ücret ve masrafın tediyesine kadar ve alacağı nisbetinde yedinde hapsedebilir.

Avukat, mukavele ile kararlaştırılan veya hâkim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı kendi mesaisi neticesinde müvekkilin muhafaza veya iktisab eylediği emval üzerinden diğer alacaklılara karşı rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı, vekâletnamenin tanzimi tarihinde sıra alır.

YEDİNCİ BAB

Meslek sigortası

YÜZ OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Bir baro levhasında kayıtlı olan her avukat meslek sigortasına yazılmağa mecburdur. Bu sigortaya aid poliçeler baro kasasında ve İdare meclisinin tensib edeceği bir bankada bu meclis namına saklanır.

Sigortaya yazılmayan veya birbiri ardısıra iki taksiti ödemeyen avukat taksiti ödeyinceye kadar işten men edilir.

YÜZ OTUZ ALTINCI MADDE — Meslek sigortasının şartları haysiyet divanı tarafından tesbit olunur.

Adliye vekâletinin tensib edeceği altı baronun idare meclisi tarafından seçilmiş olan mümessiller kanunî mecburiyetinden ve toplu bir müşteri kütlesinin bulunmasından doğan faydaları ileri sürerek birinci fıkraya göre tesbit olunan şartları kabul eden şirketlerin tekliflerini tedkik ve bunlardan avukatlık meslekine en uygun ve müsaid gördüklerini tercih ederler.

Birinci fıkraya göre tesbit olunan şartlar Ankara, İstanbul ve İzmir gazetelelerinde ilân olunur.

YÜZ OTUZ YEDİNCİ MADDE — Sigorta müddetinin hitamından önce alınacak tazminatın yüzde birinin kalan seneler adedile hâsılı darbından elde edilecek yekûn ile sigorta müddetinin bitmesi üzerine alınacak tazminatın yüzde biri avukatın mensub olduğu baro kasasına yatırılır. Bu para muhtaç avukatlara aid sigorta primlerinin ödenmesine tahsis olunur.

Baro kasasından ödenmiş olan primler yardım gören avukattan tahsil edilemediği takdirde sigorta müddetinin hitamında kendisine veya ölümü halinde ailesine verilecek paradan kesilir.

YÜZ OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — 136 ncı maddeye göre yapılacak tekliflerin meslek sigortasının tesisindeki maksad ve gayeye uygun düşmemesi veya bu hususta anlaşma husulüne imkân bulunmaması halinde, keyfiyet esbabı mucibeli bir mazbata ile Adliye vekâletine bildirilir.

Adliye vekâleti, mazbatada istinad olunan sebepleri varid gördüğü takdirde hükmî şahsiyeti haiz bir tekaüd ve yardım sandığı veya mümasil bir tesis vücade getirmeğe ve muvafık şartlar elde edildiği halde sigorta sistemine rücu salâhiyetlidir.

YÜZ OTUZ DOKUZUNCU MADDE — 3 nisan 1340 ve 6 - I - 1926 ve 29 - XI - 1926, ve 11 - IV - 1928 ve 20 - VI - 1934 ve 5 - VII - 1934 tarih ve 460, 708, 941, 1220, 2516 ve 2573 sayılı kanunlar ilga edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE I — a) 708 sayılı kanunun ikinci ve yedinci maddelerinde 2573 sayılı kanunun altıncı maddesinde yazılı mülâzemet müddetini bu kanunun meriyet tarihinde ikmal etmiş olanlar birinci maddenin a, b, c, e, f, g, h bendlerinde gösterilen şartları haiz oldukları takdirde baroya kayıtlı ve kabul olunurlar.

Bu kanunun tatbikatında Medresetülkuzat ve Nüvab mektebi mezunları hukuk mezunu sayılır.

b) Bu kanunun neşri tarihinden 708 sayılı kanunun ikinci ve yedinci ve 2573 sayılı kanunun altıncı maddesinde yazılı mülâzemet başlanmış olanlar geri kalan müddeti aynı hükümlere göre tamamladıktan sonra hâkim muavinliği imtihanına kabul olunurlar.

MUVAKKAT MADDE II — Bu kanunun mriyete girmesinden önce avukatlık ruhsatnamesi istihsal etmiş olanlardan 460 sayılı kanunla zeyil ve tadillerine göre avukatlığa mâni bir hali bulunmayanların barodaki kayıtları bu kanun hükümleri dairesinde yenilenir.

Vilâyet ve kazalardaki Adliye encümen veya heyetleri tarafından verilen karar üzerine avukatlık ruhsatnamesi almış olubda baro teşekkül etmeyen yerlerde avukatlık etmekte olanlar o yerin bağlı bulunduğu baroya kaydedilir.

MUVAKKAT MADDE III — Bu kanunun neşri tarihinden itibaren dava vekilliği ruhsatnamesile 708 sayılı kanunun beşinci maddesine istinad eden avukatlık ruhsatnamesi verilmez. (Hükûmetin 3 ncü muvakkat maddesi).

MUVAKKAT MADDE IV — a) Bu kanunun meriyete girdiği tarihte dava vekâleti ruhsatnamesini haiz olanlar beş avukat bulunmayan yerlerde icrayi vekâlet edebilirler.

Dava vekilleri birinci fıkrada yazılı yerlerde avukatlara aid hak ve vazifeleri o yerde bulunan en yüksek dereceli hâkimin nezaret ve mürakabesi altında istimal ve ifa ederler. 84 ncü maddede yazılı disiplin cezaları şikâyete mebnî veya resen veya mahallî müddeiumumisinin talebi üzerine bu hâkim tarafından tatbik olunur. Bunlardan işten veya meslekten çıkarma cezalarına tebliğ tarihinden on beş gün içinde alâkalı dava vekili veya müddeiumumî tarafından mıntaka barosu disiplin meclisine itiraz olunabilir. İtiraz hakkında tedkikler evrak üzerinde yapılır.

Alâkadar dava vekilinin müdafaası alınmadıkça disiplin cezası verilemez. İtiraz üzerine verilen karar katğı olup aleyhine hiç bir mercie müracaat olunamaz.

b) Bu maddenin a fıkrasında gösterilen yerlerin Adliye encümen veya heyetleri o yerlerde vekâlet yapmak isteyen dava vekillerinin bir listesini tanzim ederek Adliye vekâletine gönderirler.

Listeye kaydı icra edilmeyenler keyfiyetin tebliğ tarihinden on beş gün içinde Adliye vekâletine müracaat hakkını haizdirler.

Adliye vekâletinin vereceği karar katğıdır.

Bu fıkra hükmü nakil veya yeniden kayıtlı talepleri hakkında da caridir. (Hükûmetin 4 ncü muvakkat maddesi).

MUVAKKAT MADDE V — Bu kanunun 122 nci maddesinde yazılı adlî müzaheret bürolarının tesisine esas olan avukat adedinin tayinin de o yerde mevcut dava vekilleri de hesaba katılır.

Adlî müzaheret bürosu kurulamayan yerlerde 23 ncü maddenin evrak tanzimine ve resmî dairelerdeki işleri takibe dair olan hükümleri bu büronun tesisine kadar tatbik olunmaz.

MUVAKKAT MADDE VI — Baro meclislerinin bu kanuna göre teşkiline ve 130 ncü maddede yazılı ücret tarifesinin tesbitine kadar 460 sayılı kanunla zeyil ve tadillerinin bu husustaki hükümleri cereyan eder.

MUVAKKAT MADDE VII — Bu kanunun meriyetinden önce yapılan ücret mukaveleleri akdedildikleri tarihteki hükümlere tâbidir.

MUVAKKAT MADDE VIII — Bu kanunun beşinci maddesi hükümlerinin tatbiki üç sene tehir edilebilir.

MUVAKKAT MADDE IX — 460 sayılı kanunla zeyil ve tadillerine göre teşekkül etmiş olan baroların bütün hak ve vecibeleri bu kanun meriyete girdikten sonra teşekkül edecek barolara intikal eder.

YÜZ KIRKINCI MADDE — Bu kanun 1 - XI - 1938 tarihinden itibaren meridir.

YÜZ KIRK BİRİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye vekili memurdur.

